

zeleno i plavo

Noć s
ribarskom
aristokracijom

Četvrti susret Župana s gradonačelnicima i općinskim načelnicima s područja Primorsko-goranske županije održan je u Krku tijekom 8. i 9. studenog 2010. godine. Okupljanje lokalnih čelnika svih 36 lokalnih jedinica s područja naše Županije bilo je posvećeno razvoju, razmatranju budućeg prostornoplanerskog

Županija s Razvojnou strategijom u EU

Na četvrtom susretu s gradonačelnicima i općinskim načelnicima župan Zlatko Komadina naglasio je kako su Strategija regionalnog razvoja ali i novi Prostorni plan PGŽ samo neki od ključnih dokumenata o kojima će ovisiti smjer i brzina razvoja lokalnih jedinica i županije

Susret primorsko-goranskog župana sa općinskim načelnicima i gradonačelnicima okupio je predstavnike svih 36 lokalnih jedinica

ali i gopodarskog puta primorsko-goranskog kraja što se ponajprije ogledalo kroz razmatranje problematike začetka izrade novog Prostornog plana Primorsko-goranske županije. Jednako tako, na skupu kojem su uz župana Zlatka Komadina nazočili i njegov zamjenik prof.dr.sc. Vidoje Vujić, predsjednik i potpredsjednici Županijske skupštine, pročelnici županijskih upravnih tijela, ravnatelji ustanova te predstavnici Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji značajna je pažnja bila posvećena tijeku izrade i sadržaju Razvojne strategije Primorsko-goranske županije 2011.-2013. godine za koju je zadužena Regionalna razvojnog agencija "Porin".

Domaćini skupa župan Zlatko Komadina, njegov zamjenik Vidoje Vujić i krčki gradonačelnik Darijo Vasilčić

Napraviti planove koji će odgovoriti današnjem vremenu - Mladen Črnjar

Okupljene načelnike i gradonačelnike dr.sc. Koraljka Vahtar-Jurković, pročelnica Upravnog odjela za graditeljstvo i zaštitu okoliša iscrpno je upoznala o svim temama vezanim uz izdavanje akata prostornog uređenja i gradnje na području Primorsko-goranske županije kao i mogućnostima prijenosa nadležnosti za izdavanje dozvola na jedinice lokalne samouprave. Četvrti skup predstavnika Županije i čelnika lokalnih jedinica upotpunjen je predstavljanjem dosadašnjih ostvarenja ali i planova povezanih s projektom palijativne skrbi na području županije u sklopu kojega

Sa susreta u krčkom Hotelu Dražica

je Boris Ritoša, ravnatelj Doma zdravlja PGŽ dao poseban osvrt na rad mobilnih timova.

Župan Zlatko Komadina naglasio je kako su Strategija regionalnog razvoja ali i novi Prostorni plan PGŽ samo neki od ključnih dokumenata o kojima će ovisiti smjer i brzina razvoja lokalnih jedinica i županije.

- Ne može se razmišljati isključivo o štednji, kresanju troškova i smanjivanju javne potrošnje, rekao je župan dodavši kako se u planiranju srednjoročnog i dugoročnog razvoja valja okrenuti aktivnom stvaranju uvjeta pokretanju javne potrošnje. Moramo se okrenuti stvaranju većeg društvenog proizvoda, nove dodane vrijednosti kako bismo ostvarili veće prihode a time i temelj značajnijih ulaganja, zaključio je Komadina. Govoreći o planiranom pokretanju izrade novog Prostornog plana uređenja PGŽ ravnatelj JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ prof.dr. Mladen Črnjar istaknuo je kako očekuje da novi Plan svijetlo dana ugleda na proljeće 2013., upravo u vrijeme kad Hrvatska bude pristupala EU-u.

Mladen TRINAJSTIĆ

pgžkronika

Kolovoz

nedjelja, 1. kolovoza

• Na strelištu Kovačevo na Grobničkom polju u organizaciji Hrvatskog časničkog zbora PGŽ održano 2. međunarodno streljačko natjecanje koje je otvorio Župan Zlatko Komadina

ponedjeljak, 2. kolovoza

• U crkveničkoj Thalassoterapiji za rad hiperbarične komore uvedeni timovi pripravnosti te je tako ona postala dostupna 24 sata dnevno

• U Dobrinju u crkvi Sv. Antona uz nazočnost predsjednika Županijske skupštine Marinka Dumanića održana svečana sjednica Općinskog vijeća i obilježen Dan općine - Stipanja. Po prvi puta dodijeljena Nagrada za životno djelo i to Svetku Ušalju iz Gabonjina, a po prvi puta je proglašen i Počasni građanin Općine Dobrinj i to fra Bonaventura Duda

četvrtak, 5. kolovoza

• Širom Županije, povodom blagdana Dana pobjede i domovinske zahvalnosti položeni vijenci na grobove i spomenike poginulim braniteljima Domovinskog rata. Središnja županijska proslava održana u Delnicama u vojarni Drgomaj

nedjelja, 8. kolovoza

• U Krku započeo četverodnevni Krčki sajam - tradicionalno 486. Lovrečevo posvećeno blagdanu svetog Lovre

ponedjeljak, 9. kolovoza

• U Kastvu zatvoren treći memorijalni Kastav Blues Festival, koji je ove godine ponovo pod pokroviteljstvom Županije održan protekla tri dana u Matuljima, Ronjgima i Kastvu

srijeda, 11. kolovoza

• U Rijeci na gatu Karoline Riječke, uz županijsku financijsku pomoć, prvi puta u Europi prikazan multidisciplinarni projekt grupe američkih inženjera i umjetnika - performans "Tesla Orchestra" u kojem su dvije divovske zavojnice stvarale energetske iskre i - glazbu

četvrtak, 12. kolovoza

• U Skradu svečanom sjednicom Općinskog vijeća, uz nazočnost predsjednika Županijske skupštine Marinka Dumanića proslavljen Dan Općine Skrad

petak, 13. kolovoza

• U Brod Moravicama kod lovačke kuće Lazica svečanom sjednicom Općinskog vijeća započela višednevna proslava Dana Općine Brod Moravice i blagdana svetog Roka

subota, 14. kolovoza

• U Crikvenici u hotelu Kaštel prigodom obilježavanja Dana Grada održana Svečana sjednica Gradskog vijeća Grada Crikvenice

nedjelja, 15. kolovoza

• Širom Županije katolički vjernici proslavili blagdan Velike Gospe. Središnju misu u Svetištu Majke Božje na Trsatu

predvodio riječki nadbiskup Ivan Devčić

• Od Šila na otoku Krku do Crikvenice 290 plivača plivalo najstariji i jubilarni plivački maraton koji se na blagdan Vele Gospe, zaštitnice Crikvenice, još od 1910. godine održava na toj relaciji

ponedjeljak, 16. kolovoza

• U Lokvama u Domu kulture održavanjem svečane sjednice Općinskog vijeća, Lokvarci obilježili Dan Općine i Župe Lokve

• U Klani, povodom proslave svetog Roka, zaštitnika Klane, svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan Općine. Tom prigodom nagradu za životno djelo dobili Vitoimir Valenčić i posmrtno Boris Križan

četvrtak, 19. kolovoza

• Gotovo tri tisuće ljudi feštalo u vinogradima Pavlomira, gdje se održalo prvo natjecanje dvanaest mladih djevojaka sa šireg područja Vinodola za "Ružicu Vinodola"

petak, 20. kolovoza

• Nakon što je u Rijeci u sjedištu Županije održao radni sastanak sa županom Komadinom ministar kulture mr. sc. Božo Biškupić u Ronjgima posjetio spomen-

dom i Ustanovu Ivan Matetić Ronjgov gdje je zvončarima predao povelju UNESCO-a o proglašenju zvončara nematerijalnom baštinom čovječanstva

• Ministar Biškupić posjetio Brodgradilište Kraljevica u kojem je razgledao ploveci paviljon s kojim će se hrvatska arhitektura predstaviti na ovogodišnjem 12. izdanju Bijenala u Veneciji

• Dvanaesti put za redom u Fužinama održan Ljetni karneval

utorak, 24. kolovoza

• U opatijskom hotelu "Adriatic" uz nazočnost zamjenice župana Nade Turina-Durić započela sedmodnevna manifestacija Židovskog kulturnog stvaralaštva "Bejihad 2010" i ove godine organizirana pod županijskim pokroviteljstvom

četvrtak, 26. kolovoza

• Zbog kvara na procesnoj peći u inoino rafineriji nafte na Urinju, zbog čega je u Krasci od 11 do 17 sati izmjereno prekoračenje kritične razine sumpor dioksida, gradonačelnik Bakra Tomislav Klarić preporučio trudnicama, maloj djeci, starijim osobama i kroničnim bolesnicima da ne izlaze iz zgrada

• U Malom Lošinj, rodnom gradu istaknutog opernog pjevača Josipa Kašmana, započeli 5. Dani Josipa Kašmana

petak, 27. kolovoza

• U Bakru pod županijskim pokroviteljstvom održana 53. Međunarodni juniorski šesteromeč regija u veslanju, veslalo više od 200 veslača i veslačica uzrasta od 12 do 16 godina iz četiri države

• U Rijeci, pored Grand hotela Bonavia, pod županijskim supokroviteljstvom održana četvrt modna manifestacija - revija "Riječke stepenice"

• U Rijeci u HKD-u na Sušaku, pod županijskim pokroviteljstvom održan 6. festival čakavske šansone - "Čansonafest 2010". Odlukom publike za najbolju pjesmu proglašena "Opatijska madonina" u izvedbi Daniela Načinovića

subota, 28. kolovoza

• Pravoslavni vjernici proslavili blagdan Uznesenja Presvete Bogorodice (Dan Velike Gospojine), a najsvečanije je bilo u manastiru u Gomirju

• U Vrbniku, pod pokroviteljstvom Županije, otvorena dvodnevna mani-

festacija "Dani vina otoka Krka"

• Nakon poludnevnog tegljenja iz riječke luke i dolaska pred Veneciju, ustanovljeno da se ploveci paviljon s kojim se hrvatska arhitektura trebala predstaviti na ovogodišnjem 12. izdanju Bijenala u Veneciji toliko "urušio" da je postao opasan za posjetitelje te se odustalo od njegovog predstavljanja javnosti

nedjelja, 29. kolovoza

• U sjedištu Grada Novog Vinodolskog ministar turizma Damir Bajsić i ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko potpisali Sporazum o sufinanciranju projekta "Međunarodne policijske suradnje"

ponedjeljak, 30. kolovoza

• Na redovnoj tjednoj konferenciji za novinare župan Komadina obavijestio novinare da je predsjedniku Uprave INA, ministrici zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, te ministru zdravstva uputio prosvjedno pismo zbog stalnih emisija sumpora iz dimnjaka Inine rafinerije na Urinju

Rujan

srijeda, 1. rujna

• U Trstu gradonačelnici Rijeke Vojko Obersnel i Trsta Roberto Dipiazza potpisali Pismo namjere o prijateljskoj suradnji dvaju gradova

• U Gradskoj vijećnici Novog Vinodolskog, pod županijskim pokroviteljstvom i uz nazočnost zamjenice župana prof. Vidoje Vujića započela Ljetna škola ljudskih prava

četvrtak, 2. rujna

• Zamjenica župana Nade Turina - Đurić u pratnji zamjenika župana Međimurske županije Matije Posavca obišla Centar za palijativnu skrb Doma zdravlja PGŽ

petak, 3. rujna

• Župan Zlatko Komadina i predsjednik Županijske skupštine Marinko Dumanić boravili u radnom posjetu Gradu Malom Lošinju, te su se susreli s predstavnicima Grada i gospodarstvenicima

nedjelja, 5. rujna

• Na prijevodu Poklon u organizaciji Parka prirode "Učka" i pod pokroviteljstvom Županije, održan četvrti Učkarški sajam. Okupilo se više od petnaest tisuća posjetitelja

ponedjeljak, 6. rujna

• Na redovnom tjednom press kolegiju župan Komadina objavio da su županijski prihodi u srpnju i kolovozu pali u odnosu na plan skoro 20%, čemu je najveći uzrok u poreznoj reformi koja je 1. srpnja stupila na snagu

• U sve 92 primorsko-goranske obrazovne ustanove za oko 30.000 učenika

započela nova školska godina. Među njima je bilo i 2.455 prvšačica, dok je u svijet srednjoškolskog obrazovanja kroćilo 3.278 učenika

• U Loparu uz nazočnost zamjenika župana Vidoje Vujića obilježen Dan Općine Lopar i blagdan Male gospe te 100. obljetnica organiziranog bavljenja turizmom u tom mjestu otoka Raba

utorak, 7. rujna

• U Pomorskom i povijesnom muzeju u Rijeci, pod županijskim pokroviteljstvom započeo s radom 5. Hrvatski slavistički kongres koji je po prvi puta održan u Rijeci. Svečanom otvorenju prisustvovala i zamjenica župana Nada Turina-Đurić

srijeda, 8. rujna

• U opatijskom hotelu "Ambassador" uz nazočnost predsjednice Vlade RH Jadranke Kosor i župana Zlatka Komadine održana sjednica Vladinog turističkog povjerenstva

• U Zračnoj luci Rijeka na Krku, uz nazočnost zamjenice župana Nade Turina-Đurić održan sastanak o budućnosti tog najvećeg aerodroma na području Županije. Državni tajnik Danijel Mileta izjavio da nema govora o gašenju zračne luke

Ponos primorsko-goranskog poduzetništva

Od primorsko-goranskih laureata, u kategoriji mladih menadžera godine nagrađena je Vesna Pavletić, među malim poduzećima nagrađen je Radisav Drljević, nagradu u kategoriji javnih poduzeća dobio je Vlado Miš, a u kategoriji srednjih poduzeća menadžer godine je Rajko Vukelić

Nagrađeni Radislav Drljević, Rajko Vukelić, Vesna Pavletić i Vlado Miš sa primorsko-goranskim županom

Četvero menadžera iz Rijeke i Primorsko-goranske županije našlo se među 14 nagrađenih za menadžera godine u Hrvatskoj, tradicionalne nagrade koju organizira Hrvatsko udruženje menadžera i poduzetnika CROMA. Pokrovitelj svečanosti održane u Hotelu "Westin" bio je predsjednik Republike Ivo Josipović a zagrebački domaćin bila je Primorsko-goranska županija i njen župan Zlatko Komadina. Od primorsko-goranskih laureata, u kategoriji mladih

menadžera godine nagrađena je Vesna Pavletić, direktorica Pavletić grupacije iz Rijeke, koja je zajedno sa suprugom krenula u poduzetništvo u svom stanu 2001. godine, podignuvši mali hipotekarni kredit. Danas njezina tvrtka zapošljava 108 radnika, a prerasla je u lidera na području prodaje proizvoda za dobar san, smislivši u svijetu jedinstven proizvod – biocrystal.

Kao menadžer godine u malim poduzećima nagrađen je Radisav Drljević, direktor obiteljske tvrtke TTO Ther-

Domaćin jubilarnog susreta CROMA bila je Primorsko-goranska županija i župan Zlatko Komadina

motehnik iz Jelenja, kojoj je primarna djelatnost proizvodnja uređaja za centralno grijanje. Tvrtka radi proizvode svjetske kvalitete s novim tehnološkim rješenjima patentiranim u Njemačkoj i Europskoj uniji.

Nagradu u kategoriji javnih poduzeća dobio je Vlado Miš, koji je od 2000. godine direktor Imperiala iz Raba. Nekoć je ta tvrtka bila u tako lošem stanju da je smatrana »klinički mrtvom«, ali nakon ulaganja od 35 milijuna eura Imperial je udvostručio prihode i postao glavni gospodarski subjekt na Rabu, od kojeg prihode

ostvaruje i oko 15 posto svih otočana.

Rajko Vukelić, direktor tvrtke Vulkan-nova iz Rijeke dobio je nagradu za menadžera godine u kategoriji srednjih poduzeća. Njegova tvrtka, nastala 2006. na ruševinama tvrtke Vulkan-DIBO u stečaju, danas proizvodi brodsku opremu dizaljenu u svijetu. U proizvodnji dizalica prisutna je u svim državama bivše Jugoslavije, a 87-postotni je izvoznik.

Rajko Vukelić prima priznanje iz ruku Vladimira Ferdeljija, potpredsjednika Hrvatske gospodarske komore

Svih četrnaest nagrađenih na 20. susretu CROMA

pgžkronika

• U Delnicama, u vojarni Drgomalj uz nazočnost predsjednika RH prof. Ive Josipovića i zamjenika župana prof. Vidoje Vujića te kompletnog vojnog vrha hrvatskih oružanih snaga obilježena deseta obljetnica Bojne za specijalna djelovanja, elitne hrvatske vojne postrojbe

petak, 10. rujna

• Na riječkome Korzu nizom sportskih natjecanja i uz sudjelovanje brojnih olimpijaca obilježen Hrvatski olimpijski dan. Sudionike pozdravila zamjenica župana Nada Turina Đurić

• U Rabu predavanjem bivšeg predsjednika RH Stjepana Mesića započelo dvodnevno obilježavanje 67. obljetnice oslobođenja otoka Raba i logora Kampor od talijanskih okupatora

subota, 11. rujna

• U Ravnoj Gori svečanom koncertom puhački orkestar KUD-a "Sloga" proslavio 180 godina djelovanja

• U Zagrebu, na plivalištu "Mladosti" muška hrvatska vaterpolo reprezentacija u završnici Europskog prvenstva pobjedom od 7:3 nad talijanskom reprezentacijom osvojila zlatnu medalju. Kapetan pobjedničke ekipe je bio Samir Barać, član VK "Primorje EB" iz Rijeke

nedjelja, 12. rujna

• U Rijeci na Srdočima riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić posvetio novu crkvu, čime je najbrojnija riječka župa Svetog križa dobila primjereniji prostor za okupljanje vjernika

• Na jezeru Lepenica, kraj Fužina završene finalne utrke Svjetskog kupa u podvodnoj orijentaciji kojeg je pod županijskim pokroviteljstvom i ove godine organizirao Klub podvodne orijentacije "3. maj" iz Rijeke

• U Rijeci u Centru Zamet pod županijskim pokroviteljstvom održan 10. Croatia Open u karateu, međunarodno prvenstvo Hrvatske. Jelena Kovačević i Goran Lučin članovi TAD Rijeke, te Ema Aničić (Zamet) osvojili su prva mjesta u seniorskoj konkurenciji

• U Rijeci u Marčeljevoj Dragi pobjedom slovenskog tenisača Blaža Kavčiča završeno četvrto izdanje teniskog challenge turnira Rijeke open kojeg je i ove godine pod županijskim pokroviteljstvom organizirao TK "Kvarner" iz Rijeke

ponedjeljak, 13. rujna

• Predsjednik Republike dr. Ivo Josipović tijekom posjeta Novom Vinodolskom i Crikvenici, uz pratnju Župana Zlatka Komadine susreo se s lokalnim čelnicima i građanima, dok je u Crikvenici obišao i

županijsku ustanovu Thalassoterapiju

• U Šibeniku u hotelskom naselju Solaris nakon deset dana igranja završilo 19. ekipno prvenstvo Hrvatske u šahu za 2010. godinu. Dok su šahistkinje ŠK Lucija iz Rijeke obranile naslov prvakinja, šahisti ŠK Liburnija iz Rijeke po prvi puta su osvojili I. mjesto, a ŠK Rijeke II. mjesto

srijeda, 15. rujna

• U Opatiji u Grand hotelu "4.opatijska cvijeta" započeo 6. Hrvatski kongres farmakologije. U ime pokrovitelja sudionike kongresa pozdravila zamjenica župana Nada Turina-Đurić

• U Jušićima kraj Matulja u zgradi područne škole otvoreni novouređeni prostor za rad Dječjeg vrtića i produženog boravka učenika škole. Svečanosti prisustvovala zamjenica župana Nada Turina-Đurić

• U Ronjgima u sklopu proslave Matejne održana svečana sjednica Opcinskog vijeća Viškova. Kao "uvod" u sjednicu brojni roditelji organizirali prosvjed protiv poskupljenja smještaja djece u dječje vrtiće

• U Malom Lošinj, na glavnom gradskom trgu, pod županijskim pokroviteljstvom, svečano otvoreno 27. Svjetsko prvenstvo u podvodnom ribolovu

• U Novom Vinodolskom u hotelu "Lišan" svečano otvoreno Svjetsko prvenstvo u castingu (ribolovnoj disciplini na suhom) kojeg je ŠRU "Čabranka" iz Čabra pod županijskim pokroviteljstvom organizirala u susjednim Ledenicama

• Radio Rijeke proslavila 65 godina neprekidnog emitiranja

četvrtak, 16. rujna

• U Rijeci na 15. sjednici članovi Županijske skupštine Primorsko-goranske županije prihvatili polugodišnji izvještaj o izvršenju Proračuna PGŽ za 2010. godinu iz kojeg je vidljivo da je u prvih 6 mjeseci Županija uprihodila 139,98 milijuna kuna ili 97,0 % planiranih sredstava

• Riječanin Igor Deranja, član Wakeboard kluba "Krk" postavio svjetski rekord u 24-satnom daskanju na moru – u jurjavi po Kvarneru i kraj istarske obale prevalio je 514 kilometara

petak, 17. rujna

• U sjedištu Županije održan sastanak župana s potpredsjednikom Vlade RH i ministrom Božidarom Pankrećem. Tom prigodom gospodin Pankreć je dodijelio potvrde regionalnim koordinatorima Primorsko-goranske i Istarske županije

• Nakon sastanka u Rijeci župan Komadina i potpredsjednik Vlade Pankreć održali su u Staroj Sušici radni sastanak s čelnicima općina i gradova Gorskog kotara o goranskim razvojnim projektima

• U Malinskoj ministar turizma Damir Bajs održao sastanak Povjerenstva Vlade za koordinaciju i praćenje turističke sezone. Sastanku prisustvovala i zamjenica župana Nada Turina-Đurić

• U Mrkoplju tradicionalni vjerski praznik "Proštenje" obilježen sajmom autohtonih proizvoda, ali i kostimiranim uprizorenjem takozvane "Bitorajske bune"

• Na riječkoj Kantridi golom u 88. minuti "Hajduk" u 8. kolu Hrvatske nogometne lige pobijedio "Rijeku" i tako je "skinuo" s vrha tablice na kojem su riječki nogometaši bili od početka prvenstva

ponedjeljak, 20. rujna

• Na redovnom tjednom susretu s novinarima župan Komadina objavio da je raspisan međunarodni tender na kojem županija kao vlasnik i osnivač Lječilišta u Velom Lošinj ispituje interes investitora za javno-privatno partnerstvo za ulaganje u ovu zdravstvenu ustanovu

• U Cresu započela međunarodna manifestacija Dani Frane Petrića koja se po 19. puta održava u rodnom gradu tog renesansnog filozofa

utorak, 21. rujna

• U Rijeci u sjedištu Županije župan Zlatko Komadina sa ličko-senjskim županom Milanom Jurkovićem i predsjednikom Uprave Autoceste Rijeka-Zagreb Mirom Škrkgaćem održao radni sastanak na temu izgradnje autoceste Križišće - Žuta Lokva, prihvaćena inicijativa iz Izgradnju te dionice preuzme Autocesta Rijeka-Zagreb d.d.

nedjelja, 19. rujna

• U Ronjgima organizirana tradicionalna, 29. po redu Mantinjada pul Ronjgi koja je pod županijskim pokroviteljstvom okupila brojne skupine sopaca i kantura Hrvatskog primorja, otoka Krka i Istre

• U Požeju na državnim sportskim natjecanjima branitelj Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata PGŽ ponovo je osvojila prvo mjesto u ukupnom poretku

• U Mrkoplju tradicionalni vjerski praznik "Proštenje" obilježen sajmom autohtonih proizvoda, ali i kostimiranim uprizorenjem takozvane "Bitorajske bune"

• Na riječkoj Kantridi golom u 88. minuti "Hajduk" u 8. kolu Hrvatske nogometne lige pobijedio "Rijeku" i tako je "skinuo" s vrha tablice na kojem su riječki nogometaši bili od početka prvenstva

ponedjeljak, 20. rujna

• Na redovnom tjednom susretu s novinarima župan Komadina objavio da je raspisan međunarodni tender na kojem županija kao vlasnik i osnivač Lječilišta u Velom Lošinj ispituje interes investitora za javno-privatno partnerstvo za ulaganje u ovu zdravstvenu ustanovu

• U Cresu započela međunarodna manifestacija Dani Frane Petrića koja se po 19. puta održava u rodnom gradu tog renesansnog filozofa

utorak, 21. rujna

• U Rijeci u sjedištu Županije župan Zlatko Komadina sa ličko-senjskim županom Milanom Jurkovićem i predsjednikom Uprave Autoceste Rijeka-Zagreb Mirom Škrkgaćem održao radni sastanak na temu izgradnje autoceste Križišće - Žuta Lokva, prihvaćena inicijativa iz Izgradnju te dionice preuzme Autocesta Rijeka-Zagreb d.d.

nedjelja, 19. rujna

• U Ronjgima organizirana tradicionalna, 29. po redu Mantinjada pul Ronjgi koja je pod županijskim pokroviteljstvom okupila brojne skupine sopaca i kantura Hrvatskog primorja, otoka Krka i Istre

• U Požeju na državnim sportskim natjecanjima branitelj Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata PGŽ ponovo je osvojila prvo mjesto u ukupnom poretku

• U Rijeci u sjedištu Županije održana konstituirajuća i prva radna sjednica Partnerskog vijeća Primorsko-goranske županije koji ima savjetodavnu ulogu, te ulogu verifikatora izrade Županijske razvojne strategije

• U Rijeci u Bočarskom domu na Podvežici službeno otvoreno Svjetsko prvenstvo u bočanju za igrače do 18 i 23 godine, prvenstvo okupilo oko 130 natjecatelja iz 14 zemalja

• U Rijeci u HKD-u na Sušaku OŠ "Kantirida" proslavila "stoljeće školstva na Kantiridi" i 65 godina Bolničke škole u Dječjoj bolnici na Kantridi

srijeda, 22. rujna

• U opatijskom hotelu Ambassador, sukladno novom Zakonu o turističkim zajednicama, održana sjednica Skupštine Turističke zajednice PGŽ na kojoj je za novog predsjednika izabran župan Zlatko Komadina

• Na riječkoj rivi gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel svečano otvorio 26. sajam plovliva i nautičke opreme - Nautika

• U HKD-u na Sušaku, pod pokroviteljstvom PGŽ i u organizaciji Društva Gorana iz Rijeke održani treći "Zvuci goranskog kraja"

četvrtak, 23. rujna

• U Rijeci, u prostoru HGK-Županijske komore Rijeke, na sjednici Gospodarskog vijeća istaknuto da su ukupni rashodi svih tvrtki sa sjedištem na području Županije u prvoj polovici za oko 800 milijuna kuna veći od ukupnih prihoda, čime je po prvi puta u desetak godina županijsko gospodarstvo u minusu

petak, 24. rujna

• U sjedištu Županije povodom "Dana zahvalnosti za plodove zemlje - Dane kruha" zamjenica župana Nada Turina-Đurić primila predstavnike učenika i profesora osnovnih i srednjih škola

• U novom Centru Zamet u Rijeci održana, pod županijskim pokroviteljstvom, prva finalna večer devetog po redu dječjeg festivala "Kvarnerić"

• U Kotoru u organizaciji Pomorskog muzeja Crne Gore i Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja iz Rijeke otvorena izložba pod nazivom "Po svjetskim morima"

subota, 25. rujna

• Zamjenica župana Nada Turina-Đurić sudjelovala u Salzburgu (A) na konferenciji o izazovima financiranja javnih usluga, konferenciju organizirao Institut europskih regija čiji je član i Primorsko-goranska županija

• U Rijeci u Bočarskom centru Podvežica završeno Svjetsko bočarsko prvenstvo za mlađe seniore i juniore, mladi riječki bočar Leo Brnić (član BK Vargon) osvojio dvije brončane medalje – u preciznom izbijanju i štafetnom izbijanju

• U Fužinama u Domu kulture finalnom večeri završen 9. dječji festival "Kvarnerić"

Proglašeni volonteri godine

Ove godine nagrađeni Dušanka Maračić, Davor Grgurić, Vilim Klobučar, Marija Blažina, Marija Bušić te Luka Vuković

U povodu Međunarodnog dana volontera početkom prosinca u Hotelu "Bonavia" uručene su nagrade istaknutim volonterkama i volonterima s područja Rijeke i Primorsko-goranske županije. Statuu i priznanje "Volonter godine" s područja Primorsko-goranske županije zaslužili su Dušanka Maračić iz Katedre čakavskog

sabora "Bakarskog kraja" Škrljevo, Davor Grgurić iz Etno-udruga "Prepelinac" iz Delnice te Vilim Klobučar ispred Matice umirovljenika PGŽ-a. S područja grada Rijeke nagrađeni su Marija Blažina iz Kluba žena operiranih dojki "Nada", Marija Bušić iz Udruga osoba s cerebralnom i dječjom paralizom te Luka Vuković ispred Udruga

Nagrađeni - istaknute volontere izabrala je neovisna komisija sastavljena od predstavnika Grada, Županije i udruge Smart

Volonter godine je i Vilim Klobučar iz Brod Moravica

umirovljenika Rijeke.

Pohvale Smartovog Volonterskog centra uručene su Nikoli Turini iz Gradskog društva Crvenog križa Opatija, Romani Crnić, Kristini Ribarić te Sari Ribarić iz rapske Udruge za djecu i mlade "Kocka", Josipu Cveliću ispred Matice umirovljenika PGŽ-a, Danijelu Ostoviću iz Društva multiple skleroze PGŽ-a, Paoli Medved, Gracieli Miletić i Damiru Plečiću ispred Doma za psihički bolesne odrasle osobe Turnić, Savi Jokić iz Udruge za dobrobit i zaštitu životinja "Mijau", Andriji Tkalčeviću ispred Udruge umirovljenika Rijeke, Šabanu Mahmutoviću iz MO Luka, Branki Janjatović i Sanji Paravić ispred Sveučilišne knjižnice Rijeka, Lei Perinić iz Zaklade Sveučilišta u Rijeci, Aljoši Ladašiću ispred Gradskog društva Crvenog križa Rijeka, Nensi Milković iz Strukovne udruge za promicanje dobrobiti djece "Portić" te Vesni Penić iz Centra za participaciju žena u društvenom životu.

Nagrade volonterkama i volonterima uručili su župan Zlatko Komadina i riječki gradonačelnik Vojko Obersnel.

Zvončari na županijskom kalendaru

Bregi, Brgud, Frlanija, Halubje, Mučići, Mune, Rukavac, Zvoneća, Žejane, Vlahov Breg i Korensko, mjesta su i krajevi Primorsko-goranske županije koji se ponose sačuvanim pusnim (pokladnim) običajima i zvončarskim skupinama u dužem kontinuitetu njihovog postojanja.

Primorsko-goranska županija za 2011. godinu tiskala je kalendar, rokovnik i božićno-novogodišnju čestitku na temu ZVONČARI, a povodom činjenice da je ophod zvončarskih grupa s područja Županije upisan na UNESCO-ovu Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. Tekst o zvončarima napisala je etnologinja mr. sc. Lidija Nikočević.

pgžkronika

nedjelja, 26. rujna

- U Rijeci na Trsatu euharistijskim kongresom i koncelebriranom misom, koju je predvodio kardinal Josip Bozanić obilježeno deset godina Riječke nadbiskupije
- Na Platku, u organizaciji Zajednice društava Crvenoga križa PGŽ održan 15. županijski godišnji susret dobrovoljnih darivateljki krvi
- U Rijeci u HKD-u na Sušaku velikom folklorom priredbom na kojoj je nastupilo 13 nacionalnih udruga i više od 200 svirača, pjevača i plesača završila 14. etno smotra
- Na svjetskom prvenstvu u kickboxingu za kadete i juniore, održanom u Beogradu, riječanin Andrej Gudac, član "Sušaka" osvojio zlatnu medalju u kategoriji do 74 kilograma

ponedjeljak, 27. rujna

- Na redovnoj tjednoj pres konferenciji zamjenica župana Nada Turina-Đurić najavila novu mrežu županijskih osnovnih škola i najavila da se predlaže samo promjena u organizaciji osnovnoškolskog obrazovanja na otoku Krku
- Župan Zlatko Komadina se u Podgorici susreo s potpredsjednikom Parlamenta Cme Gore Rifatom Rastoderom i tom prilikom je dogovoreno predstavljanje Županije u Podgorici slijedeće godine povodom Dana državnosti Hrvatske

utorak, 28. rujna

- U Domu kulture u Dražicama svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan Općine Jelenje i blagdan sv. Mihovila, zaštitnika Župe i Općine

srijeda, 29. rujna

- U Opatiji u hotelu "Ambasador" u organizaciji Gradskog odbora Crvenog križa Opatije i Nastavnog zavoda za javno zdravstvo PGŽ, a pod županijskim pokroviteljstvom održan simpozij "Primjeri dobre prakse u brizi za starije osobe"
- Povodom svetog Mihovila - Dana policije, predstavnici Policijske uprave Primorsko-goranske širom Županije građanima predstavili svoje ljudske i tehničke potencijale

četvrtak, 30. rujna

- Župan Zlatko Komadina u Dubrovniku sudjelovao na 4. Međunarodnom forumu o obnovljivim izvorima energije s izlaganjem "Dobra praksa u provođenju projekata energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u Primorsko-goranskoj županiji"
- U Rijeci u sjedištu Županije zamjenica župana Nada Turina-Đurić, povodom Svjetskog dana umirovljenika i starijih osoba, primila predstavnice udruga umirovljenika s područja Županije

- U Krku u Domu za starije i nemoćne osobe "Mali Kartec" održan VI. županijski festival sportske rekreacije osoba starije životne dobi, održan pod županijskim pokroviteljstvom

Listopad

petak, 1. listopada

- U Rabu u hotelu "Padova" započeo trodnevni međunarodni znanstveni skup »Život i djelo Marka Antuna de Dominisa« posvećen 450. godišnjice rođenja tog svjetski poznatog Rabljanina

subota, 2. listopada

- U riječkom HKD-u na Sušaku povodom međunarodnog Dana starijih osoba, Primorsko-goranska županija za umirovljenike s područja cijele Županije organizirala besplatnu predstavu Zijaha Sokolovića "Meduigre 0-24"
- Kao uvod u "Belu nedeju" u Kastvu otvorena 12. izložba vina sa 35 izlagača iz Hrvatske, Slovenije i Italije
- U Lovranu u hotelu Excelsior, u organizaciji Slovenskog KPD "Snežnik" iz Lovrana održan susret slovenskih društava u RH, sudionike pozdravio predsjednik Županijske skupštine, Marinko Dumančić

nedjelja, 3. listopada

- Tijekom posjeta Rabu predsjednik RH prof. Ivo Josipović susreo se s čelnicima Grada Raba, a u hotelu "Padova" sudjelovao u radu međunarodnog znanstvenog skupa posvećenog 450. godišnjici rođenja svjetski poznatog Rabljanina Marka Antuna de Dominisa
- U Kastvu, po lijepom vremenu i uz desetke tisuće posjetitelja održana još jedna tradicionalna "Bele nedeja", blagdan i fešta mladog vina; dok su u Križišću slavili "Belu nedilju"

- U Krku na terenima sportsko-rekreativnog centra Josip Uravić Pepi održano županijsko vatrogasno natjecanje s oko 530 vatrogasaca s područja cijele Županije

ponedjeljak, 4. listopada

- U opatijskom hotelu Milenij, pozdravnom riječju župana Zlatka Komadine započeo dvodnevni seminar o mjerama suzbijanja korupcije, koju je za predstavnike vlasti s područja Županije organiziralo Ministarstvo pravosuđa

- Tijekom boravka u Rijeci, predsjednik RH prof. Ivo Josipović susreo se sa županom Komadinom i gradonačelnikom Obersnelom, odvojenom s roditeljima poginulih branitelja, posjetio je Sveučilište u Rijeci, a na Pravnom fakultetu je svečano proglasio otvorenu novu akademsku godinu u Hrvatskoj. Nakon toga predsjednik je u Opatiji u Villi Antonio otvorio Jean Monnet centar izvrsnosti

- Ministar zdravstva Darko Milinović u Rijeci se susreo s čelnicima KBC Rijeke, a tema razgovora je bila nastavak izgradnje nove riječke bolnice

- U Opatiji, uz nazočnost ministra zdravstva i socijalne skrbi Darka Milinovića i zamjenice župana Nade Turine Đurić započela Hrvatska konferencija socijalnih radnika

- U Rijeci u Pomorskom i povijesnom muzeju u organizaciji županijske Javne ustanove Priroda, a povodom Međunarodne godine biološke raznolikosti, otvorena izložba "Čudesni svijet šuma". Izložbu otvorio župan Zlatko Komadina

utorak, 5. listopada

- Na redovnom tjednom susretu s novinarima Župan Zlatko Komadina uputio još jedan poziv Vladi RH da, izdavanjem jamstva, podrži brodogradilište "3. maj" u nastojanju da realizira veliki projekt gradnje dva asfaltna cariera za švedskog naručitelja

- U Rijeci u HKD-u na Sušaku Županija prigodnom svečanošću obilježila Svjetski dan učitelja. Najuspješnijim prosvjetnim djelatnicima nagrade je uručila zamjenica župana Nada Turina-Đurić

srijeda, 6. listopada

- U sjedištu Županije župan Komadina primio u prvi službeni posjet veleposlanika Republike Srbije u Hrvatskoj Stanimira Vukičevića

četvrtak, 7. listopada

- Na svojoj 16. sjednici Županijska skupština prihvatila prijedlog mreže osnovnih škola na području Primorsko-goranske županije u kojoj je novina samo to da se predlaže podjela dosadašnje jedinstvene škole na otoku Krku u četiri manje škole

- U povodu Dana neovisnosti Republike Hrvatske predstavnici Županije položili vijence i zapalili svijeće u Aleji hrvatskih branitelja na Centralnom gradskom groblju na Drenovi

subota, 9. listopada

- U Vrbovskom otvorena 6. Bundavijada, a u Fužinama Dani krumpira, koji su privukli brojne goste

nedjelja, 10. listopada

- Oko 550 hodočasnika Šestog godišnjeg hodočašća Riječke nadbiskupije povodom desetete obljetnice ustanovljenja Nadbiskupije, te proslave Euharistijske

- godine, pod vodstvom riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića završilo hodočašće u Vječni Grad Rim
- Na pisti aerodroma Grobnik, u organizaciji Kuturaljkaškog saveza Hrvatske, a pod pokroviteljstvom PGŽ održan Europski kup u polu maratonu u rolanju za kadete i juniore

ponedjeljak, 11. listopada

- Na redovnom tjednom susretu s novinarima Župan Komadina podržao projekt gradnje plutajućeg LNG terminala u Omišlju

utorak, 12. listopada

- U Rijeci u konferencijskoj dvorani Transadrije održana javna rasprava i prezentacija radne verzije Prostorne i prometno integralne studije Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke koju je izradio Institut IGH. Sudionicima se uvodno obratio župan Zlatko Komadina
- U sjedištu Županije održana sjednica Gospodarsko-socijalnog vijeća Primorsko-goranske županije
- U opatijskom hotelu Kvarner podijeljena priznanja najboljim turističkim djelatnicima Primorsko-goranske županije za ovu godinu. Dobitnike pozdravio i novi predsjednik Turističke zajednice PGŽ, župan Zlatko Komadina

srijeda, 13. listopada

- U sjedištu Županije župan Komadina primio izaslanstvo Demokratske zajednice Mađara PGŽ, a povodom pripreme kuharice s receptima mađarskih slastica
- U opatijskom hotelu Kvarner svečano otvorena 18. godišnja konferencija hrvatskih psihologa. U ime pokrovitelja, sudionike pozdravila zamjenica župana, Nada Turina-Đurić
- U riječkom HNK Ivana pl. Zajca svečanom akademijom započela proslava 400. godišnjice od dolaska kapucina u Rijeku, odnosno na tlo današnje Hrvatske
- Uprava "Podravke" objavila da će proizvodnju voćnih sokova "Lero" preseliti u Lipik, čime će taj brend stvoren u "Istravinu" prije četrdesetak godina prestati biti riječki prepoznatljiv proizvod, a 60 zaposlenika ostati bez posla

četvrtak, 14. listopada

- U sjedištu Županije župan Komadina primio predstavnice Udruge civilnih invalida rata Primorsko-goranske županije
- U riječkom Art kinu u sklopu obilježavanja 400. godišnjice dolaska kapucina u Rijeku održan Međunarodni znanstveni skup
- Na području cijele Hrvatske, pa i širom Primorsko-goranske županije Crveni križ proveo još jednu uspješnu akciju "Solidarnost na djelu", sakupljeno više tona odjeće

petak, 15. listopada

- U sklopu prvog nastupnog posjeta Primorsko-goranskoj županiji američki veleposlanik u RH James Foley prvo se u sjedištu Županije susreo s Županom Zlatkom Komadinom, nakon čega je

- obišao Grad Rijeku, Lučku upravu Rijeka, Sveučilište u Rijeci i "Novi list"

- Ministarstvo gospodarstva je državnoj tvrtki Plinacro "po hitnom postupku" dalo odobrenje za realizaciju malog, "plutajućeg" LNG terminala ispred Omišlja, koji će biti prijelazno rješenje do gradnje velikog terminala na kopnu
- U Domu kulture Ravna Gora povodom Dana Župe i Dana Općine održana Svečana sjednica Općinskog vijeća Općine Ravna Gora, tom prigodom nagradu za životno djelo dobio je prof. Nevenko Acinger, počasni predsjednik ravnogorskih puhača
- U sjedištu Županije održan okrugli stol na kojem je zaključeno da su se stvorili uvjeti za izradu potpuno novog Prostornog plana Primorsko-goranske županije
- U Rijeci u Pomorskom i povijesnom muzeju, povodom obilježavanja 400. godišnjice pristupa kapucina u Rijeci i Hrvatskoj, otvorena izložba "Od bitija kapucinskoga fragmenta"

subota, 16. listopada

- U Lovranu, pod pokroviteljstvom PGŽ započela 37. Lovranska marunada, manifestaciju otvorio župan Zlatko Komadina

Županijsko natjecanje iz zavičajne povijesti

U natjecanju je sudjelovalo 25 ekipa sedmih razreda osnovnih škola Primorsko goranske županije. U organizaciji natjecanja u Kastvu sudjelovale su i srednje škole

Projekt "Ča je ča?" - Županijsko natjecanje iz zavičajne povijesti - započeo je 2004. godine na inicijativu nastavnice povijesti Ariane Margitić i održavao se uvijek početkom listopada povodom Svjetskog dana učitelja i Dana neovisnosti Republike Hrvatske.

Ovogodišnje sedmo natjecanje iz zavičajne povijesti s temom "Povijest i kulturna baština Kastva" održano je u OŠ "Milan Brozović" u Kastvu 6. listopada 2010. U natjecanju je sudjelovalo 25 ekipa sedmih razreda osnovnih škola Primorsko goranske županije. U organizaciji natjecanja

Tri prvoplasirane ekipe na zajedničkoj fotografiji

sudjelovale su i srednje škole. Ukupno 22 srednjoškolaca bila su raspoređena kao graničari i usmjerivači ekipa na terenu.

Po završetku natjecanja, uslijedila je konačna lista i to tek nakon pripetavanja. Pobjedila je ekipa "Castua" iz OŠ "Eugen Kumičić" (Rijeka), druga je bila ekipa "Domaći" iz OŠ "Milan Brozović" (Kastav), a treća "Kapitanat Kastavski" iz OŠ "Dr Andrija Mohorovičić" (Matulji).

Osmo po redu natjecanje planira se ponovo u Gradu Kastvu 6. listopada 2011. godine.

Detalj s natjecanja - učenici iz Kraljevice kod Bačvarske zbirke

pgžkronika

• U Rijeci, na području bivše vojarnice Trsat održan drugi ciklus uvježbavanja pripadnika gradskih i županijskih postrojbi Civilne zaštite, vježbu obišao i ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje mr. Damir Trut

• U Lokvama u Domu kulture održana 34. Žabarska noć. Sa dva skoka s ukupno 140 cm pobjedila žaba Dalmatinka Zadranske Eme Kulaš

srijeda, 20. listopada

• U Opatiji u organizaciji Lučke uprave Rijeka i Pomorskog fakulteta iz Rijeka započela Međunarodna multidisciplinarna konferencija o moru, transportu i logistici, sudionike pozvao i zamjenik Župana dr. Vidoje Vujić

• U Opatiji u hotelu "Adriatic" u organizaciji Hrvatskog saveza za sunčevu energiju (sa sjedištem u Rijeci) započeo 22. kongres "Energija i okoliš"

četvrtak, 21. listopada

U riječkoj katedrali svetog Vida, na završetku XVI. Plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije (održane proteklih dana u Lovranu) održano misno slavlje koje je uz dvadeset hrvatskih biskupa predvodio vatikanski tajnik za odnose s državama nadbiskup Dominique Mamberti

petak, 22. listopada

• U sjedištu Županije zamjenica župana Nada Turina Đurić u povodu proslave 19. obljetnice osnivanja brigade, primila čelništvo Udruge 128. brigade HV-a "Sveti Vid"

• Riječki gradonačelnik Vojko Obersnel najavio da je Grad Rijeka spreman izdati jamstva brodogradilištu "3. maj" za osnaženje ugovora za gradnju četiri asfalt-

tankera za švedskog naručitelja, iako za to nema zakonske osnove

• U Rovinju završeni ovogodišnji Dani hrvatskog turizma. Na završnoj svečanosti Grad Krk proglašen Šampionom turizma među turističkim gradovima s više do 10 tisuća ležaja, dok je Grad Rab dobio Plavi cvijet za najbolje turističko mjesto do 10 tisuća stanovnika

subota, 23. listopada

• U hotelu "Draga di Lovrana" u Lovranskoj Dragi susreli se predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor i slovenski premijer Borut Pahor

• Na riječkom groblju Drenova, povodom 19. obljetnice osnivanja brigade, predstavnicima Udruge 128. brigade HV "Sveti Vid, Grada Rijeka i Primorsko-goranske županije položili vijence u Aleji hrvatskih branitelja

ponedjeljak, 25. listopada

• Povodom Dana darivatelja krvi zamjenica župana Nada Turina Đurić u sjedištu Županije primila višestruke darivatelje krvi

• U vijećnici Grada Rijeka, uz nazočnost župana Komadine i gradonačelnika Obersnela održana tribina s inicijativom za spas hrvatske brodogradnje

utorak, 26. listopada

• U Rijeci na Kantridi u VIP salonu NK "Rijeka" zamjenica župana Nada Turina Đurić i predsjednici 11 prvotigaških sportskih klubova s područja Županije potpisali ugovore o sufinanciranju omladinskih pogona klubova u ukupnom iznosu od 1.560.000 kuna

srijeda, 27. listopada

• U Thalassoterapiji Crikvenica predstavnicima te županijske zdravstvene ustanove, Medicinskog fakulteta Rijeka i Poliklinike OXY Pula potpisali ugovor o poslovnoj, stručnoj i znanstveno-nastavnoj suradnji u području biomedicine i zdravlja

četvrtak, 28. listopada

• Posebnom svečanošću Psihijatrijska bolnica na Rabu, uz nazočnost župana Zlatka Komadine proslavila 55. obljetnicu djelovanja. Prije toga župan se u Rabu susreo s gradonačelnikom Raba Zdenkom Antešićem

• Gradsko vijeće Grada Rijeka većinom glasova prihvatilo inicijativu gradonačelnika Obersnela da Grad Rijeka odobri jamstva brodogradilištu "3. maj" za gradnju četiri broda za švedskog naručitelja

• Vlada RH na zatvorenom dijelu sjednice ipak dala avansno jamstvo brodogradilištu "3. maj" kako bi škver sačuvao posao gradnje četiri broda

• U Kastvu, u organizaciji županijskog Centra za razvoj brdsko-planinske poljoprivrede predstavljena autohtona vina Primorsko-goranske županije - bilan, jarbola, volarovo, vrbić, debejan

petak, 29. listopada

• U Opatiji u hotelu Ambasador započela dvadeset i prva Generalna skupština Udruženja gospodarskih komora Mediterana (ASCAME) s predstavnicima iz dvadeset i tri mediteranske zemlje. Sudionike u ime pokrovitelja pozdravio Župan Zlatko Komadina

• U vijećnici Grada Rijeka održan Hrvatsko-švedski poslovni dan na kojem su se župan Komadina i gradonačelnik Obersnel susreli s tridesetak uglednih švedskih gospodarstvenika

• U sjedištu Županije Župan Komadina uručio certifikate o uspješnom završetku školovanja prvih medicinskih sestara s područja Županije za upravljanje kvalitetom u zdravstvenoj njezi u kući

• U sjedištu Županije uz nazočnost zamjenice župana Nade Turine Đurić, predstavnicima Kineziološkog fakulteta iz Zagreba, Zajednice sportova PGŽ i Riječkog sportskog saveza potpisali ugovor o organizaciji izvanrednog studija (u Rijeci) za izobrazbu sportskih trenera

• U povodu blagdana Svih svetih, delegacije Županije, gradova i općina, udruga branitelja i drugih institucija položile vijence i upalile svijeće na brojnim grobljima i spomen-obilježjima

nedjelja, 31. listopada

• U Beogradu završilo Svjetsko prvenstvo u karateu. Jelena Kovačević, članica KK TAD iz Rijeka osvojila je brončanu medalju u kategoriji do 55 kg, dok su Azra Saleš (KK TAD) i Ivona Tubić (KK Volosko) medalju istog sjala osvojile u ekipnoj konkurenciji

Dr. sc. Bojan Hlača,
ravnatelj Lučke uprave Rijeka

Luka je generator razvoja Rijeke i regije

Danas, nakon svega što se događalo, kada pogledamo što je ostalo i pogledamo istini u oči, mi u Rijeci i Županiji moramo graditi određenu uslugu kao brend. Od turizma se može živjeti nekoliko mjeseci, a od lučke usluge cijele godine. Mi u Luci imamo ne samo plan, nego i novce za njegovu realizaciju

Razgovarao: Dragan OGURLIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Možemo početi s vašim posljednjim putovanjem početkom prosinca u delegaciji hrvatske Vlade u Egipat. Ističete da su to uvijek posebne prilike i posebne okolnosti koje kao gospodarstvenik morate iskoristiti.

- Mi koji radimo sa svjetskim tržištem, nama je jako od koristi kada možemo ići visokim

državnim predstavnicima jer se obično i s druge strane oformi ekipa koja je "al pari". To su onda ljudi koji su na izvoru informacija i to su oni koji imaju mogućnost utjecaja da se naprave poslovi ili pozitivni procesi. Kad ide premijerka ili ministri u ovakve posjete oni su ti koji "otvaraju vrata", a dalje, kako će se stvari gospodarski razvijati, više nije u njihovoj domeni.

Što se tiče Egipta, godišnji promet riječke Luke s tržištem Egipta je negdje oko 300 tisuća tona robe (od čega je 200 tisuća tona izvoza hrvatskog drva). Možemo reći da 5 posto ukupnog prometa riječke Luke ide s egipatskim tržištem, što nije zanemarivo, a razmišlja se i o formiranju nove brodske linije koja će ro-ro brodom većih kapaciteta povezivati luku Aleksandrija i luku Rijeka.

Uglavnom, ja vrlo rado idem u sastavu takve gospodarske delegacije. Tako smo i prije desetak godina počeli s promocijom Luke Rijeka na dalekom istoku, prvenstveno Kini. Tada nas je sa sobom vodio predsjednik Mesić. Tamošnje tržište gledalo nas je kao zemlju u ratu, u kojoj nema gospodarske aktivnosti. A mi smo upravo promovirali gospodarsku suradnju, Rijeku kao mogućnost ulaza kineske robe i to se pokazalo kao dobar potez, jer su se kasnije ovdje uspostavile i brodske linije, a danas možemo reći da čak 90 posto kontejnerskog prometa u uvozu Luke Rijeka dolazi sa Dalekog Istoka, najviše iz Kine.

Mi smo prije deset godina imali ovdje 10 tisuća kontejnerskih jedinica, a danas je to na razini 160 tisuća, odnosno šesnaest puta više, što je iznenadilo i konzultante Svjetske banke koji nisu predvidjeli takve rezultate.

Kinezi i Rijeka

Samo ove godine imali ste desetak vrlo visokih kineskih delegacija. Nedavno je

u posjeti bila delegacija kineskog grada Ningbo, druge kineske luke... Što zanima delegacije koje ovdje dolaze?

- Imamo nekoliko vrsta delegacija koje dolaze u riječku Luku. Jedno su političke delegacije, drugo su visoke gospodarske delegacije, nacionalne, pojedinih pokrajina ili gradova, i napokon čisto gospodarske delegacije koje imaju i najviše informacija, koje dobro znaju situaciju, zanimaju ih vrlo konkretne stvari i koje traže bolje gospodarske odnose.

Ako govorimo o zajedničkom nazivniku

kineskih delegacija koje dolaze u Luku, oni dolaze uglavnom vidjeti mogućnosti posjedovanja određenih nekretnina, u nekim dijelovima Luke ili distribucijskim centrima. Oni imaju dosta simplificirani model kupnje takvih objekata i infrastrukture u Kini, jer tamo je dosta i jedan telefonski poziv iz centrale prema gradonačelniku i stvar je riješena. Međutim, to kod nas nije moguće, jer postoji zakonska regulativa a ono što je značajno za luke je da su one pomorsko dobro i da je nemoguće stjecanje vlasništva na samom prostoru luka, već je tu moguće dobiti koncesiju na određeni broj godina, a koncesija se može dobiti

Perspektiva Riječke luke je danas vedra - Bojan Hlača

Krajem prvog kvartala 2011. trebali bi imati izvođača Zagrebačke obale. Očekujemo da se u međuvremenu donese Zakon o morskim lukama gdje bi paralelno raspisali natječaj za koncesionara na Zagrebačkoj obali. Očekujemo da ulaganja koncesionara u dizalice i kompletnu infrastrukturu na terminalu budu oko 200-250 milijuna eura

isključivo javnim natječajem. To se konkretno odnosi na Zagrebačku obalu.

No moram reći da je ta zainteresiranost kineskih partnera nama svakako dobrodošla, jer je dobro da se na kineskom tržištu priča o Rijeci, jer to stvara i sliku o tome da je Rijeka jedna od nezaobilaznih točaka za prijevoz njihovih roba. Mi imamo velike ambicije u kontejnerskog prometa i nama je taj interes kineskih gospodarstvenika i politike za riječki prometni pravac neobično važan.

Nedostatak prostora

No, imamo li mi kapacitete za Kineze?

- To je moram reći jako dobro pitanje. Poznato je da je Riječka luka na pet lokacija, što je dosta složen logistički sustav. Upravljanje tim sustavom je ne samo komplicirano nego i skupo. Luka Rijeka ima danas veliki problem nedostatka prostora i njega moramo rješavati uzimanjem od mora. Samo da spomenem, konkurentska Luka Koper prema kojoj je orijentiran sav proračun Republike Slovenije je danas po prostoru deset puta veća od nas, a po prometu je 20-tak posto jača. Dakle, definitivno je da Rijeka ne može odgovoriti

onome što kineski partneri traže - a to je veliki prostor, velika slobodna zona, pogodno za ulaganje, korištenje domaće radne snage, da bi se oplemenjivala neka roba i stvarala dodana vrijednost - unutar terminala riječke Luke to je zasad teško moguće. Jedino je moguća osnovna lučka djelatnost i to na budućoj Zagrebačkoj obali. Mi ih stoga upućujemo na distribucijske centre u zaleđu, na Kukuljanovu i Škrleju, te se nadam i uspješnoj realizaciji projekta Cargo Centra Zagreb.

Znači, da zaključim, sam prostor lučkog terminala uz more je izuzetno dragocjen i nije moguće da tu stvorimo prostor velike slobodne zone kao što su Kinezi navikli, gdje bi oni to imali u vlasništvu i potpunom upravljanju. Izuzetak je naravno buduća Zagrebačka obala, i vjerujem da će oni participirati u tome nakon što se raspiše javni natječaj za koncesiju.

Slijedi izgradnja Zagrebačke obale

Projekt Zagrebačke obale kasni pet godina. Kada počinje gradnja i što takav terminal donosi Luci?

- Ugovor s japanskom tvrtkom Kajima Cor-

Sjeverni Jadran kao četvrta luka Europe

Luka Rijeka nedavno je postala je članica Udruge sjevernojadranskih luka, i tako se pridružila Kopru, Trstu, Ravenni i Veneciji. S jedne strane među sjevernojadranskih lukama postoji tržišna utakmica, a s druge udruživanja tih istih luka. Koji su ciljevi te Udruge, zašto se luke moraju držati zajedno?

- Da, to naizgled djeluje kontradiktorno, međutim, ulazeći bez fige u džepu nedavno u NAPA - Udruženje luka sjevernog Jadrana, mi zaista iskreno želimo uspjeh svih pet luka. Zato što smo mi pandan lukama Sjevernog mora. Ukupno pet luka NAPA ima 132 milijuna tona godišnjeg prometa na relativno malom prostoru. Samim time, mi smo četvrta luka Europe, gledano kao cjelina, a kad smo četvrta luka Europe onda smo interesantni za brodaru. S druge smo strane snaga koja može ići prema Bruxellesu za traženje određenih projekata koji nisu mrtvo slovo na papiru nego mi želimo biti dio transeuropske prometne mreže u budućnosti.

poration, podrazumijevao je izgradnju 300 metara Zagrebačke obale. Rezultati ispitivanja podmorja na dubinama do 70 metara pokazali su da tlo nema zadovoljavajuću nosivost. Pojednostavljeno rečeno, dolje je mulj umjesto pijeska, do 70 metara dubine. Nakon prekida ugovora s Japancima sada se išlo, u suradnji sa Svjetskom bankom, na izgradnju kompletne obale od 680 metara, gdje je ispitan kompletan profil obale. Novi natječaj izlučio je tri tvrtke koje su kandidati za izgradnju Zagrebačke obale. Krajem prvog kvartala

Pogled unazad

Ravnatelj ste Lučke uprave od 1996., u tijeku je četvrti mandat...

- Prije 14 godina dobio sam jedan papir iz Ministarstva prometa na kojem je pisalo da sam imenovan privremenim ravnateljem i da trebam formirati Lučku upravu Rijeka. Onda praktički nisam znao što bih prije napravio, i tada sam zvao moje profesore u Nizozemskoj, imao duge noćne razgovore što da radim i kako, budući smo to učili na fakultetu. Ali, jedno je to učiti u Nizozemskoj a drugo je to primijeniti kod nas. Bio sam ovdje glavna meta, i medija i politike, jer sam stvarao novi privredni subjekt koji je bio neželjen. Riječka luka imala je tada 2,5 milijuna tona tereta, prijetio je stečaj Luci, sindikati na nogama, akceptni nalozi koji su dolazili za plin, struju, vodu... Teška vremena. Riječka luka nije tada imala niti koncepciju niti planove razvoja, odgovorno mogu reći da nije imala nikakvu perspektivu. Četrnaest godina poslije nešto se tu ipak promijenilo; mi smo dosad imali dva master plana, dosta smo uložili u lučku infrastrukturu i suprastrukturu, postali smo konkurencija ostalim lukama sjevernojadranskog pravca. U datim okolnostima u tih četrnaest godina mi smo na neki način uvijek imali recesiju, svaki dan nam je bio niti ili ne biti, no vremenom i naporima stvorila se perspektiva i danas sa sigurnošću i punom odgovornošću mogu reći Riječka luka može s jednom perspektivom gledati u budućnost, dok u bližoj povijesti nije bilo mnogo onih koji bi Luci davali neke šanse. Kad smo preuzeli terminal Janafa tada smo iz jedne male jadranske luke postali srednja mediteranska luka, ozbiljan partner na tržištu, i danas je perspektiva Riječke luke vedra. Puno toga se napravilo na konkurentnosti luke, a da li se možda moglo više napraviti, vjerojatno se moglo, ali moglo se i ne uspjati. Ovako, održali smo Luku na nogama, imamo Rijeka Gateway projekt koji je preživio sve bure i nevere, i ide i dalje.

2011. mi bi trebali imati izvođača. Očekujemo da se u međuvremenu donese Zakon o morskim lukama gdje bi paralelno s time raspisali natječaj za koncesionara na Zagrebačkoj obali. Očekujemo da ulaganja koncesionara u dizalice i kompletnu infrastrukturu na terminalu budu oko 200-250 milijuna eura. To je dakle jedan veliki izazov, stručni i građevinski, i veliki izazov za Luku i lučku djelatnost, koji je potrebno napraviti da bi Rijeka imala kontinuirani rast kontejnera u budućnosti.

Negdje je osvanuo interesantan naslov: Rijeka kao hrvatski Rotterdam. No, u kojem kontekstu?

- Po studiji koju smo napravili, vezano za implementaciju svih projekata u riječkoj Luci, mi smo došli do podatka da je danas utjecaj riječke Luke na rast BDP-a Hrvatske je otprilike 1 posto. Implementacijom svih razvojnih projekata, izgradnjom Zagrebačke obale i logističkih centara do 2020. godine, participacija riječke Luke u BDP-u Hrvatske biti će 12,7 posto.

Kontejneri pružaju dosta prostora vezano za prihode, oni nude zapošljavanje svih onih koji rade u procesu prijevoza, manipulacije i logistike, i ona velika ulaganja koja se očekuju u infrastrukturu Luke nisu ništa prema onome što bi država dobila kroz taj multiplikativni efekt od kontejnerskog prometa.

Rijeka i Rotterdam

Ukoliko se svi ti naši planovi ostvare, u što nemam razloga sumnjati, izgradnjom Zagrebačke obale i Brajdice, postići će se kapacitet od milijun TEU (kontejnerskih jedinica), što bi po ekonomskim procjenama bilo oko 50 milijuna dolara prihoda godišnje za koncesionare a 12 puta toliko za cijeli prometni pravac, tj. oko 600 milijuna dolara. Nama je u interesu da stvorimo te uvjete i da Luka Rijeka bude generator razvoja okruženja.

Ako se vratimo na Rotterdam, nekadašnu prvu a danas po prometu petu svjetsku luku (četiri kineske su je već prešle), ajmo reći da sam sentimentalno vezan za Rotterdam jer sam tamo godinu i pol dana studirao. Moji profesori su govorili da je Luka Rotterdam 10 posto GDP-a Nizozemske. Mi očekujemo da bi Luka Rijeka bila u odnosu na Hrvatsku upravo to što je Rotterdam u odnosu na Nizozemsku. Prema tome, mi ne možemo nikada biti kao Rotterdam, jer nemamo prostora ni mogućnosti, ali u našim gabaritima to možemo biti, akceptirajući i još jednu stvar - da smo mi i turistička županija i da moramo poštovati sve postulate i metode zaštite okoliša. A u Rotterdamu gotovo svakodnevno ratuju oko toga. Znači, mi želimo biti s jedne strane prijatelji okoliša, otvarajući za građanstvo riječki lukobran i u budućnosti Porto Baroš, a s druge strane da ostvarimo rast kontejnera i stvaranje novonastale vrijednosti.

Širenje luke na Krk pitanje dugoročnog opstanka

Kako se u vizije razvoja uklapa širenje luke na Krk?

- Širenje luke na Krk je ustvari pitanje dugoročnog opstanka ovakve razvojne koncepcije. Poznato je da mi po master planu razvoja imamo do 2025. definirano 2,5 milijuna kontejnerskih jedinica koje idu prema Rijeci. Obzirom da ćemo od Brajdice i Zagrebačke obale ostvariti milijun TEU-a, tih milijun i pol preostalih tražimo na Krku, uvažavajući činjenicu da je Krk turistička sredina i da već ima industriju. Naravno, uvjet tome je i nova ravnica pruga, koja na Krku ima smisla kao i novi most, ukoliko je tamo kontejnerski terminal.

Ono što mi očekujemo je da nas se pozi-

cionira u prostornim planovima Krka, odnosno prostornim planovima Županije, da tamo stvorimo kapacitete za najmanje milijun i pol kontejnerskih jedinica, i da to bude tzv. model BIO T u kojem bi mi dali prostor a kompletnu infrastrukturu potencijalni partner izabran na javnom natječaju, uvažavajući sve ekološke kriterije i kriterije lokalne samouprave.

Neke od riječkih tvrtki nisu trebale propasti

Kao gospodarstveniku, kakvom Vam se čini danas gospodarska slika Rijeke i regije?

- Dobro da ste me pitali kao gospodarstvenika, jer da ste me pitali kao predsjednika Gradskog odbora HDZ-a bio bih malo žešći. Rijeka je u bivšoj državi imala sličnu strukturu gospodarstva kao Maribor; proizvodile su komplementarnu strukturu roba. Ako gledamo 20-25 godina kasnije, u Mariboru je i dalje gro industrije opstao, oni se bore na tržištu, slovenskom i međunarodnom, a u Rijeci više ne postoje Torpedo, Rikard Benčić, Vulkan,

Brodomaterijal, Brodokomerc, Tvornica papira, Metolografički kombinat i niz drugih. Dakle, tvrtke koje su imale znanje za određenu proizvodnju ali su došle u poteškoću vezano za nastup na slobodnom tržištu. One su u tom trenutku trebale pomoć da bi preživjele to vrijeme, a umjesto toga doživljavale ih se kao teret. U ono kritično vrijeme kada su mariborske tvrtke imale slične probleme grad Maribor i slovenska država su im na neki način pokušale olakšati tranziciju iz planske u tržišnu ekonomiju. Ovdje se desilo da im je grad Rijeka okrenuo leđa i "napao" ih s komunalnim naknadama, koje je kasnije pretvorio u relacije vlasništva nad nekretninama. I ostale su nekretnine, ljudi su zbrinuti na raznorazne načine, i danas grad posjeduje nekretnine svih tih tvrtki koje su u Rijeci propale. Brodogradnja je pak u specifičnoj situaciji i pitanje je kako će se dalje nositi na tržištu bez pomoći države, i imamo da je ostala u Rijeci od velikih tvrtki samo Luka Rijeka.

Mislim da neke od riječkih tvrtki nisu trebale propasti. Politika je trebala biti pragmatični-

Kontejneri pružaju dosta prostora vezano za prihode, oni nude zapošljavanje svih onih koji rade u procesu prijevoza, manipulacije i logistike, i ona velika ulaganja koja se očekuju u infrastrukturu Luke nisu ništa prema onome što bi država dobila kroz taj multiplikativni efekt od kontejnerskog prometa

Stremimo razvoju ali ne zaboravljamo da smo i turistička županija i da moramo poštovati sve postulate zaštite okoliša - Hlača

ja, s više senzibiliteta prema gospodarstvu. Mislim da im je pravovremeno trebalo dati podršku, neki time-out za određena davanja, i neke bi same propale ali neke bi i opstale. Moram reći da je "grad urbanog turizma" jako lijepa izreka i definitivno nešto što bi svatko htio poželjeti, ali i "grad urbanog turizma" mora od nečega živjeti. Od "grada urbanog turizma" uspjelo se napraviti samo to da se poništila industrija, a nije se napravio korak dalje da se nekretnine koje su ostale od propasti tvrtki uspije dovesti u neku svrhu. Danas vidimo kako izgleda Tvornica papira, Vulkan, Rikard Benčić, djelomice i Torpedo. Umjesto da se stvara nova vrijednost, to se premješta iz šupljeg u prazno.

Trebalo je znati uništiti Croatia Line

Croatia line niste spomenuli u kontekstu uništene industrije?

- Da, i Croatia Line treba svakako spomenuti. Tu je definitivno zakazala Uprava, zajedno s tadašnjom Vladom. Zaista, trebalo je znati 1999. godine sa sedamdesetak brodova doći

na niti jedan. To treba znati! Bio sam svjedok toga i Riječka luka je bila najveća žrtva što smo ostali bez nacionalnog brodar. Tragedija je bila tim veća jer su za dug od 1.000 dolara brodovi zaustavljeni po lukama, što je dokaz nepovjerenja prema tvrtki i njenoj upravi. Propast Croatia Linea je najveći udarac riječkoj Luci u njenoj povijesti, sigurno. Manje je štete napravilo bombardiranje Luke za vrijeme 2. svjetskog rata.

Danas, nakon svega što se događalo, kada pogledamo što je ostalo i pogledamo istini u oči, mi u Rijeci i Županiji moramo graditi određenu uslugu kao brend. Od turizma se može živjeti nekoliko mjeseci, a od lučke usluge cijele godine. Mi u Luci imamo ne samo plan, nego i novce za njegovu realizaciju. Luka je generator razvoja okruženja i gledano globalno u Rijeci jedino oko Luke se može stvoriti neka nova dodana vrijednost i zapošljavanje svih ovih kadrova u pomorstvu, da ne moraju ljudi ići vani tražiti plaće za svoje obitelji. ■■

Ostvaren san vizionara

Svi creski gimnazijalci upisuju fakultet

Statistički podaci creskog gimnazijskog odjela doista su fascinantni: 92 % gimnazijalaca koji su maturirali u razdoblju od 1994 do 2004. upisalo se na fakultet, a taj se postotak u razdoblju od 2004. do 2010. penje na 100 %. Podaci pokazuju da su creski gimnazijalci upisani na 34 različita fakulteta (najviše ih je na Filozofskom i Ekonomskom) na svim hrvatskim sveučilištima, a i u inozemstvu.

Upomošću do proširenja škole - Mirko Parat

Prije tridesetak godina postojala je prilično vizionarska ideja: napraviti svojevrsni kampus kojeg su trebali činiti dječji vrtić, osnovna i srednja škola. Radovima na dogradnji OŠ Frane Petrića završit će se prostorna cjelina za potrebe osnovnog i srednjeg školstva grada Cresa

Napisao i snimio: Walter SALKOVIĆ

Škola još od najstarijih vremena zauzima posebno mjesto u životu čovjeka. Škola na otoku predstavlja, otkako je otoka i otočana, jednu od najvažnijih bitvi oko kojih se može vezati uže života.

Nedavno je proslavljena 100. godišnjica djelovanja prve hrvatske osnovne škole u Cresu, a srednjoškolsko obrazovanje na najvećem hrvatskom otoku djeluje od 1974. godine. Tada je osnovana Opća srednja škola, doduše prva dva razreda, koji su u zgradi creske Osnovne škole djelovali kao područni odjeli Tehničkog školskog centra iz Rijeke. Prva generacija učenika upisanih u područni odjel Opće srednje škole Cres u školskoj godini 1974./75. brojila je 29 učenika kojima je razrednik bio profesor Mladen Lenuzzi. Do 1991. godine u Cresu su prva dva razreda srednje škole, tzv. pripremni studij, završila 422 učenika.

Posebno mjesto u povijesti srednjeg školstva u Cresu, a tako i u životu otoka, ima uvođenje programa Opće gimnazije 1991. godine. Zahvaljujući naporima tadašnjeg ravnatelja Srednje škole Ambroza Haračića iz Malog Lošinja, profesora Tomislava Gospodnetića, te podršci lokalne zajednice, creskoj mladeži omogućen je nastavak školovanja u svom mjestu u kvalitetnom četverogodišnjem programu koji je najbolja osnova za nastavak školovanja na nekoj od visokih škola i fakulteta. Zahvaljujući tome velik broj mladih otočana odlučio se na neko od akademskih zvanja. Od 1994. do 2010. godine 4. razred opće gimnazije u Cresu je završio 241 učenik.

Zajednička pobuna

Godina koja će se pamti u povijesti creskog srednjoškolskog obrazovanja je i 2010. Započela je prijedlogom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa da se, u ime navodne štednje, ukine gimnazijski odjel

u Cresu. Zahvaljujući zajedničkoj pobuni čelnih ljudi Škole i Grada te podršci Županije pokušaj nije uspio. Istovremeno s namjerom središnje vlasti da se smanji broj odjela na otocima, privodili su se kraju planovi lokalne i regionalne samouprave da se proširi prostor za rad creske Gimnazije u sklopu zgrade Osnovne škole Frane Petrića.

Zahvaljujući prije svega upornosti ravnatelja Osnovne škole Cres profesora Mirka Parata, 25. svibnja ove godine svečano su otvoreni radovi na dogradnji zgrade škole. Svečanosti su prisustvovali najviši županijski dužnosnici predvođeni županom Zlatkom Komadinom, jer je Primorsko-goranska županija nositelj investicije vrijedne 4,6 milijuna kuna. Izvođač radova je tvrtka "Gradin" Rijeka, a rok dovršetka prosinac ove godine. Predstoji osiguranje sredstava za opremanje zgrade, a ukoliko sve bude po planu, novih 400 četvornih metara prostora trebalo bi biti u funkciji već s početkom drugog polugodišta školske 2010./11. godine.

Konačno svaki razred u svoju učionicu

Voditeljica Melita Chiole veseli se proširenju jer će "u novom dijelu zgrade Srednja škola dobiti još dvije učionice - konačno će svaki razred imati svoju! - malo veću zbornicu i kabinet kojeg bi mogao koristiti voditelj. U donjem dijelu nalazit će se multimedijalna knjižnica i informatička učionica koje će koristiti obje škole, a imat ćemo i hodnik s garderobom, odvojeni sanitarni čvor i poseban ulaz. Sve će biti podređeno kvaliteti obrazovanja i drago mi je što ćemo u novim prostorima biti u prilici realizirati i neke dodatne sadržaje. Meni osobno bit će drago da u normalno radno vrijeme odradim posao, a kolege, posebno putnici, neće morati sve knjige stalno vući sa sobom. Puno lakše ćemo moći raditi ovaj zahtjevniji posao."

Dogradnja je "nastavak vizije koju smo prije više od 30 godina imali nas nekolicina, koji smo sudjelovali u izradi projektnog zadatka za zgradu današnje škole i tada smo ostavili mogućnost dogradnje objekta. Ovim radovima završit će se prostorna cjelina za potrebe osnovnog i srednjeg školstva grada Cresa i bit ćemo ukorak sa standardom suvremenog školstva. Grad Cres, s obzirom na svoju povijest, zaslužuje takav standard i na taj se način odužuje svim creskim kopačima, ribarima i mornarima koji su koncem 19. stoljeća željeli svoju narodnu školu", rekao je ravnatelj Parat.

Raduju se gimnazijalci i njihovi profesori

Dok se dovršava novi dio zgrade, već se planira i proširenje projekta u sklopu kojeg bi se izgradila nova pristupna cesta. Time bi se oslobodio sadašnji prilaz te smanjile prometne gužve koje ugrožavaju sigurnost djece, a nastaju u jutarnjim satima s početkom rada vrtića i škole.

Dogradnji zgrade osnovne škole najviše se raduju gimnazijalci i njihovi profesori koji već godinama rade u potpuno neprikladnim uvjetima. Četiri razreda raspolažu s dvije stalne učionice, dok dvije "posuđuju" od osnovne škole, a ponekad i sedmero profesora koristi zbornicu površine desetak četvornih metara. U takvim uvjetima od 1978. godine radi i profesorica Melita Chiole, voditeljica creskog gimnazijskog odjela. Na pitanje kako je moguće raditi u sobi u koju jedva da su stala dva stola i dva ormara, odgovara: "Voditeljske poslove

Bit će nam puno lakše raditi - Melita Chiole

Osnovnu školu u Cresu pohađa 200 učenika u 12 razrednih odjela i 52 učenika Srednje škole Ambroza Haračića u četiri gimnazijska odjela

Cres će ovom investicijom dobiti odgojno-obrazovni kompleks kojeg čine dječji vrtić, osnovna škola i gimnazija

koje moram obavljati rješavam kad svi kolege odu, tako da sam u školi cijeli dan, ponekad i do 6 popodne. Kolege se pripremaju za sat kako mogu, većinom kod kuće, u zbornicu uđu samo po dnevnik i sl. Naučili smo se da moramo dijeliti taj mali prostor, iako je s vremenom to bilo sve teže, naročito nakon što je uveden četverogodišnji program. Tražila su se razna rješenja, radili smo i u dvije smjene, trebalo je puno razumijevanja i naših profesora i roditelja, te samodiscipline djece da sve skupa funkcionira, dok se konačno naše potrebe nisu sretno poklopile s planovima osnovne škole za proširenje."

Sjajni rezultati u skromnim uvjetima

Podsjeća da učenici iz creske Gimnazije - jednako kao i učenici u bilo kojoj zagrebačkoj školi - moraju biti pripremljeni za državnu maturu. "A kad čovjek vidi u kakvim uvjetima mi radimo, ne može vjerovati kakve uspjehe postižemo. Sva djeca su prošla državnu maturu, a i uspjesi na natjecanjima su fantastični. Naša škola od 60 učenika lani je imala dva sudionika državnih natjecanja (Dafne Flego iz hrvatskog jezika i Tea Mužić iz matematike), a i mnogi drugi postigli su odlične rezultate na županijskim natjecanjima."

Profesorica Chiole se prisjeća kako je, kad je ona došla raditi u cresku školu, postojala prilično vizionarska ideja: svojevrsni kampus kojeg su trebali činiti dječji vrtić, osnovna i

Podrška Županije - župan Komadina na otvorenju radova u svibnju ove godine

srednja škola. "Ovime se na neki način ostvaruje san tih vizionara, a moj 32 godišnji rad ovdje dobio je potvrdu i drago mi je što je ogroman uloženi trud na kraju jednim ovakvim projektom valoriziran. Drago mi je također što je Županija prepoznala i podržala naše potrebe, uz veliko zalaganje ravnatelja Parata koji radove prati s velikom pažnjom i brigom", zaključuje prof. Chiole.

Doista, Cres će ovom investicijom dobiti odgojno-obrazovni kompleks kojeg čine dječji vrtić, osnovna škola i gimnazija. Otočanima ostaje nada da će u tim objektima biti dovoljno djece i mladih koji će se za vrijeme svog školovanja u njima privézati za bitvu dovoljno čvrstim konopcima i da neće napustiti svoj otok. ■■

Četvrtina stanovnika s područja Grada živi izravno od brodogradilišta, a o njemu ovise i brojne druge djelatnosti i tužan sam jer mi se čini da se država želi odreći te djelatnosti koja je i naša tradicija i naš identitet i bez koje teško da ćemo i mi opstati, kaže kraljevički gradonačelnik

Škver je
jamac
kraljevičke
budućnosti

Napisao: Boris PEROVIĆ

Snimio: Petar FABIJAN

Josipa Turinu građani Kraljevice su za gradonačelnika prvi put izabrali 2005. godine, a uz podršku široke koalicije stranaka, četiri godine kasnije povjeren mu je i drugi mandat. U vrlo teškim vremenima, kada proračun koji realno iznosi oko 18 milijuna kuna ne pokazuje trend rasta nego, naprotiv, stagnacije, nije, priznaje, ni malo jednostavno podmiriti ni sve zahtjeve proračunskih korisnika, a kamoli razmišljati o većim razvojnim planovima. Osobito u situaciji kada je sudbina tvrtke koja puni gotovo četvrtinu gradske blagajne potpuno neizvjesna. "Škver je Kraljevica, Kraljevica je škver", moto je gradonačelnika Turine kojim ističe koliko je opstanak brodogradilišta s 280-godišnjom tradicijom važan za ovaj grad.

- U kraljevičkom škveru zaposleno je 500 radnika, od čega je oko 250 s područja Grada Kraljevice. Kada se tome pribroji i stotinjak kooperanata, dolazimo do brojke od 350 ljudi koji rade u brodogradilištu, a kada to pomnožite s prosječno tri člana obitelji, to je tisuću ljudi, što znači da četvrtina stanovnika s područja Grada živi izravno od škvera - jasna je računica kojim pojašnjava svoj moto kraljevički gradonačelnik, napominjući da od škvera zapravo žive i sve ostale djelatnosti.

- Radnici ujutro dolaze u Kraljevicu, tu kupe novine, cigarete, marendu... To poduzeće daje život tako maloj sredini i nesagledive se posljedice njegovog zaustavljanja - zaključuje.

Lakše razoriti nego stvoriti

Unazad nekoliko godina bilo je nekoliko scenarija za budućnost brodogradilišta, a naizgledniji je, kao i za ostala, privatizacija. Ako ni treći pokušaj prodaje ne uspije, brodogradilište će u stečaj.

- Za mene privatizacija ne znači nužno uspješnost nastavka rada. Imamo puno primjera na području Hrvatske da su tvornice i gigante kupili strani investitori i da više ne rade. Otkud onda garancija da će škver od dana kada ga preuzmu uspješno poslovati - pita se Turina, dodajući da je tužan jer mu se čini da se država jednostavno želi riješiti brodogradilišta.

- Odričemo se nečega što je naša tradicija, naš identitet. Ovdje, u bazenu od Rijeke do Kraljevice, rodila se ne samo hrvatska, nego i velik dio europske industrije. Pa nama je brodogradilište dovela Austro-Ugarska prije tri stoljeća jer su procijenili da je ovo Bogom dano područje za njega! A mi bismo ga se sada najradije riješili - zabrinut je Turina.

Njegova zabrinutost ima uporište i u činjenici da, iako se, kako kaže, već dva desetljeća trude razvijati male gospodarske zone, to ide vrlo sporim tempom.

- Lakše je industriju uništiti, nego novu stvarati. Imamo industrijske zone koje nas tojimo opremiti infrastrukturom i privući neke gospodarstvenike, ali veliki je novac potreban za otvoriti jedno radno mjesto u takvoj industrijskoj zoni - objašnjava, uspoređujući to s brodogradilištem gdje je radno mjesto puno lakše otvoriti, samo treba dopustiti da se ugov-

ori novi posao, a to u ovome trenutku Kraljevici nije dopušteno.

Jubileji kao poticaj turizmu

I druga okosnica kraljevičkog razvoja, turizam, proživljava teške dane. U 2011., godinu velikih kraljevičkih turističkih jubileja - obilježava se 120 godina od otvaranja prvog hrvatskog kupališta i 55 godina Turističkog društva - ulazi

Cesta koja mijenja život

Cesta od Svetog Kuzma do Križišća donijet će promjene u načinu življenja, ali i gospodarsku korist području Grada Kraljevice. Uz pomoć Primorsko-goranske županije ispravljen je, naime, projekt i u njega su ucrтана dva rotora koji daju mogućnost priključka na ovu cestu, osim na Križišću, i iz vinodolske doline i iz Kraljevice.

- Bakarac, divno mjesto na moru, postat će, naprimjer, mirnija oaza s manje prometa i to će biti doprinos razvoju turizma koji traži mir, a ne vrevu i gužvu automobila od kojih se ne može prijeći cesta - kaže Turina. Brza cesta omogućit će i da stanovnici kraljevičkog područja u Rijeku stignu za petnaestak minuta, umjesto sadašnjih četrdeset.

- Tako će nam neki sadržaji koji su nam sada daleko, biti puno bliže - zaključuje kraljevički gradonačelnik.

U kraljevičkom škveru zaposleno je 500 radnika, i još k tome stotinjak kooperanata

se s turističkim rezultatima koji su daleko od očekivanih, unatoč velikom potencijalu.

- Turizam je do 70-ih godina prošlog stoljeća zaista bio jedna od udarnih grana. Na polotoku Oštro, na kojemu je bio u jugoslavenskim razmjerima poznat autokamp, do tada je u ljetnim mjesecima bilo više gostiju u šatorima nego stanovnika u Kraljevici. Danas na ovome području, od nekadašnjih šest-sedam hotela, rade samo jedan ili dva - oslikava turističku sliku kraljevičkog turizma, pojašnjavajući da su dva glavna uzroka stagnacije ove važne gospodarske grane: prvi je privatizacija turističkih potencijala, a drugi, vrlo značajan, preseljenje je Ina Rafinerije iz Rijeke u Urinj i razvoj industrije u Omišlju.

- Kada se danas razgovara o modernizaciji i izgradnji novog postrojenja, Kraljevicu nitko ništa ne pita jer su propisi i zakoni složeni na način da se zamišlja da između dvije lokalne samouprave postoji zračna barijera pa da se iz Kraljevice ne vidi u Kostrenu i da se u Kraljevici ne osjete mirisi koji se šire u Kostreni. Istina je da je sve to de facto bliže Kraljevici nego Kostreni i sasvim sigurno je rafinerija više štete nanijela nama - kaže Turina, dodajući ipak optimistično da, unatoč svemu, ima prostora za razvoj određenih oblika turizma.

- Pokazat će to i monografija koju Grad, zajedno s Turističkom zajednicom, priprema za jubileje. U toj monografiji bit će opisana povijest i vidjet će se da smo mnogo toga zapustili što nismo smjeli, a što bi danas moglo itekako pomoći boljem životu na ovome prostoru.

Trg dostojan grada i tradicije

Jedan od projekata koji bi trebao pridonijeti i boljem i kvalitetnijem životu Kraljevičana, ali i dati novi poticaj turizmu, je i veliki projekt uređenja središnjeg gradskog trga koji nosi ime sv. Nikole, zaštitnika grada.

- Živimo u vremenu kada je bilo koji veći projekt, u bilo kojoj jedinici lokalne samouprave, nemoguće ostvariti u jednom četverogodišnjem mandatu ako ga započnete od nule jer pretpostavlja projektiranje, zatim ishođenje raznih dozvola i četverogodišnji mandat brzo prođe.

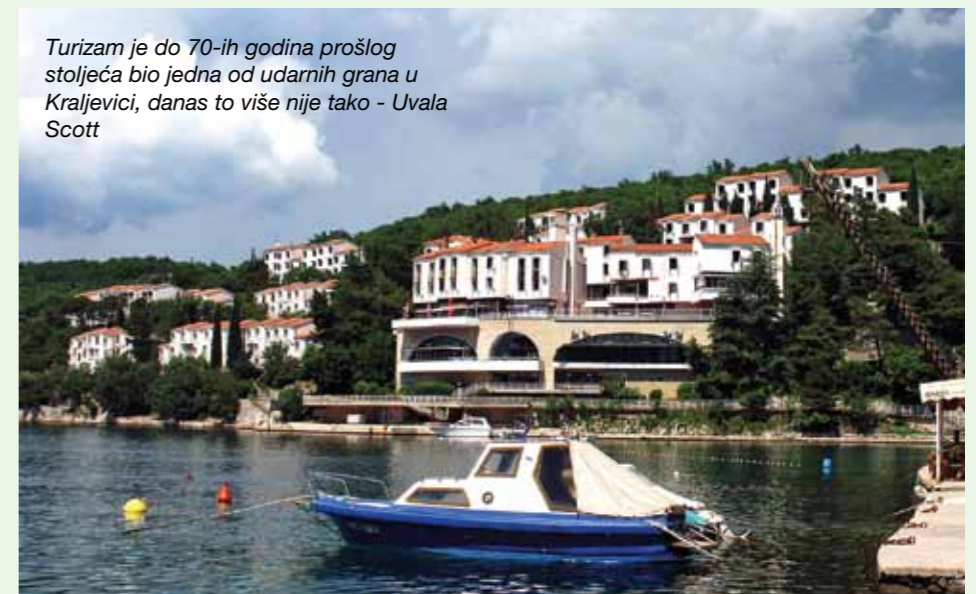
Sveti Nikola se u Kraljevici poštuje pet stoljeća

Ponosan na tradiciju Narodne knjižnice

Kada se podmire nužni troškovi, malo novca ostaje i za ostale proračunske korisnike poput, naprimjer, četrdesetak sportskih i kulturnih udruga, koje na kraljevičkom području imaju dugu tradiciju i okupljaju velik broj članova. Jedan od dokaza te žive društvene djelatnosti je i još jedan važan jubilej koji Kraljevica obilježava 2011. godine - 150 godina Narodne knjižnice, ustanove čija je prošlost vrlo bogata. Njeni su počasni članovi bili ljudi poput Strossmayera i dr. Franje Račkoga, a u knjigu posjetitelja upisana su imena poput Šenoe, Matoša, Kumičića...

- Mi smo izuzetno ponosni da tu tradiciju i, bez obzira na vrlo mala financijska sredstva koja smo u mogućnosti osigurati, taj ćemo jubilej sasvim sigurno dostojno obilježiti - obećaje Turina.

Turizam je do 70-ih godina prošlog stoljeća bio jedna od udarnih grana u Kraljevici, danas to više nije tako - Uvala Scott

1 - Vrbovsko je drugi po veličini grad u Gorskom kotaru • 2 - Već više od dva stoljeća Moravice i Vrbovsko su snažna željeznička čvorišta
• 3 - Dušan Milanović, zamjenik gradonačelnika Vrbovskog • 4 - Jovan Trbović, predsjednik Vijeća SNM • 5 - Novica Vučinić, predsjednik SKD "Prosveta" • 6 - Dušanka Mrvoš, osnivačica Udruge žena Goranjske

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ
Fotografije: Marinko KRMPOTIĆ i Arhiva ZIP

Prije četiri stoljeća tadašnje austrijsko carstvo je, u strahu od turskih osvajanja i u želji da spriječi prodor Turaka na Zapad, odlučilo u Hrvatskoj stvoriti obrambeno područje na kojem će svi stanovnici praktično biti vojnici i u slučaju bilo kakvog turskog napada prestajati sa svakodnevnim životom, uzimati oružje u ruke i braniti granicu Zapada. Ta obrambena linija formirana je na području današnje Hrvatske u dijelovima (Banija, Kordun, Lika, Gorski kotar) koji su tada bili prvi na udaru turske sile iz smjera Bosne, a nazvana je Vojna krajina. U okviru tih prije više od četiri stotine godine provedenih naseljavanja na područje Gorskog kotara prvi su put u većem broju došli i Srbi naselivši krajeve Vrbovskog, Ravne Gore, Mrkoplja, Liča...

Braneći, uz katolički hrvatski živalj, daljnja turska osvajanja, Srbi su ne samo izvršili tu tešku zadaću, već i ostali živjeti na tom područjima pa danas s pravom mogu reći da je to i njihov zavičaj. Najviše srpskog stanovništva danas se nalazi na području Grada Vrbovskog gdje u najvećem broju žive u Moravicama i Gornjoj, ali ih ima i u svim drugim mjestima ovog kraja, a politički su organizirani kroz rad vijeća Srpske nacionalne manjine, gradskog tijela koje brine o problematiki manjinskog naroda i kroz svoj rad nastoji poboljšati stanje.

Najveći je ipak problem - zapošljavanje

Do mogućnosti institucionalnog organiziranja i djelovanja Srbi su u, ovom drugom po veličini gradu u Gorskom kotaru, došli zbog činjenice da ih na ovom području, po podacima popisa stanovništva iz 2001. godine, ima 36 posto od ukupnog broja stanovnika, a uz vijeće SNM imaju pravo i na jedno od dva mjesta zamjenika gradonačelnika. Ta je funkcija, nakon dopunskih izbora, pripala Dušanu Milanoviću koji posao gradonačelnika obavlja volonterski. Govoreći o stanju srpske manjine na ovom području i odnosu većinskog naroda i političkih struktura najprije je podsjetio kako je ovaj kraj poznat i po tome da u tijeku Domovinskog rata nije bilo nikakvih ekscesa i sukoba Hrvata i Srba:

"Naravno, u doba rata i neposredno nakon njega situacija je bila komplicirana, ali moj je dojam da se u posljednjih desetak godina stvari popravljaju i napredak je očigledan. Problema uvijek ima, ali nisu takvi da bismo mogli reći da je stanje teško, a vjerujem da se uz zajednički rad i upornost stanje može dodatno popraviti, a područje na kojem naročito moramo raditi je mogućnost zapošljavanja. Naime, prevelik broj mladih odlazi iz naših mjesta čim završi školu ili fakultet, i to najčešće zato što ne može dobiti posao. Tu, svi zajedno, i Srbi i Hrvati, moramo učiniti puno više, a isto tako moramo se okrenuti traženju EU i novaca državnih institucija vezanih uz projekte koji mogu unapri-

jediti život ljudi našeg kraja i podignuti razinu standarda života", ističe Milanović, a Jovan Trbović, predsjednik vijeća Srpske nacionalne manjine ističe kako stanje nije loše, ali bi sigurno moglo biti i znatno bolje:

"Napredak u odnosu na devedesete nedvojbeno je vidljiv, ali još uvijek nailazimo na slučajeve u kojima smatramo da se nije pošteno postupilo i da smo diskriminirani. Primjerice, po zakonu o javnim cestama sve ceste koje spajaju državnu cestu sa željezničkim kolodvorom su županijske, a to se ne poštuje u slučaju željezničkog kolodvora u Moravicama gdje je ta cesta 2006. godine uređena sredstvima gradskog proračuna, iako je to trebalo biti sredstvima županije. Krivo nam je jer se za taj novac iz gradskog proračuna moglo urediti nešto drugo na našem području i tražili smo i tražit ćemo da se to ispravi. Nezadovoljni smo i sporošću vezanom uz uređenja dva mosta na području Gornje koja su već godinama usko prometno grlo te svojim stanjem ugrožavaju siguran promet za znatan broj ljudi koji žive na tom području. Nadalje, po Zakonu o šumama na brdsko-planinskim područjima, "Hrvatske šume" dužne su po količini sječe uplaćivati 5 posto lokalnoj samoupravi. Na našem području to nije ispoštovano, čime su oštećeni svi stanovnici ovog područja, a ne samo Srbi. Negativnih primjera imamo i na području zapošljavanja kada se zna dogoditi da se ne poštuje to da u slučaju istih uvjeta prednost ima pripadnik srpske manjine, uko-

Manastir u Gornjoj najzapadniji je pravoslavni manastir u Europi

Manastir Gornje

Najzapadniji pravoslavni manastir u Europi je manastir Gornje koji je sagrađen 1600. godine, a smatra se čedom Manastira Krka. Naime, padom Klisa Srbi s područja Dalmacije bježe prema Zapadu i naseljavaju se, između ostalih i na ovom prostoru, a dio tih doseljenika gradi u Gornjoj manastir. Potom će, naseljavajući dalje ova područja, novi stanovnici graditi svoje bogomolje pa će, primjerice, 1756. godine u Vrbovskom biti izgrađena crkva Svetog proroka Ilije, 1759. godine svetog apostola Petra i Pavla u Vojnom Tuku iznad Mrkoplja... Svojom uklopljenošću u krajolik ti objekti danas predstavljaju i bogato povijesno-kulturno naslijeđe ovog kraja pa su upravo stoga iz vijeća Srpske nacionalne manjine pokrenuli inicijativu za osvjetljavanje tog objekta, kao i Crkve Svetog Ilije u Vrbovskom.

Najviše srpskog stanovništva danas se nalazi na području Grada Vrbovskog gdje u najvećem broju žive u Moravicama i Gornjoj, ali ih ima i u svim drugim mjestima ovog kraja, a politički su organizirani kroz rad vijeća Srpske nacionalne manjine

Goranski Srbi i Hrvati već stoljećima znaju što je suživot

Moravice

liko po pravilu o kvoti zastupljenosti manjine među uposlenima na to ima pravo, a pogotovo nas smeta to što iznimno teško ljudi ovog kraja mogu dobiti posao na "Hrvatskim željeznicama" što je loše s obzirom da je ovo tradicionalno kraj gdje su ta zanimanja bila najčešća. O svim tim problemima vijeće SNM obavještava nadležne i pokušava ih riješiti, a to i jest naša temeljna funkcija", govori Trbović.

Ovo je domovina, otadžbina je nešto drugo

Više od četiri stoljeća života srpskog naroda na ovom području znači, između ostalog, i vrlo značajnu religijsku ostavštinu vidljivu u

brojnim i nekoliko stoljeća starim sakralnim spomenicima i građevinama koje danas uz religijsku imaju i nedvojbeno povijesnu, kulturnu i turističku vrijednost. Brigu o duhovnom životu ljudi ovog kraja danas vode paroh Jelenko Stojanović u Vrbovskom i arhiman-drit Mihajlo Vukčević u Gomirju. Govoreći o svom duhovnom radu i životu srpskog življa na ovom području paroh Stojanović kaže:

"Ja sam ovdje od sredine osamdesetih i dobro poznajem ljude pa sam znao kad je počeo rat da će svi oni ostati ovdje jer su to njihova vjekovna ognjišta i oni će to braniti jer je ovo njihova domovina, a otadžbina, koju također

S utakmice Gomirje-Goranin

Nogomet prvi sport

Sportski život ovog kraja ponajviše se ogleda u nogometu jer Grad Vrbovsko, s tek 6000 stanovnika, ima čak tri nogometna kluba - "Vrbovsko", "Željezničar" (Moravice) i "Gomirje". Dva od njih - Željo i Gomirje - djeluju u mjestima s većinskim srpskim stanovništvom, ali za njih, ističe dogradonačelnik Milanović, nastupaju i Hrvati i Muslimani pa nacionalnost nikad nije bitna, a prava atrakcija uvijek su žestoki domaći okršaji koji su na lokalnoj razini pravi derbiji koji privlače veliku pažnju ljubitelja nogometa u tim mjestima.

treba poštivati, je nešto drugo. Zahvaljujući takvoj reakciji mislim da ovdje nije bilo sukoba i da smo bili među rijetkim krajevima gdje su Srbi i Hrvati živjeli bez većih poteškoća. Pridonijelo je tome svakako i to što nismo osjećali neke negativnije pritiske iz okoline. Štoviše, još 1991. godine kad je stanje u Hrvatskoj bilo sve samo ne lako, na našem je području ispoštovana odluka o uvođenju pravoslavnog vjeronauka u one sredine koje to žele.

Crkva Svetog Đurđa u Dokmanovićima

Vijeća Srpske nacionalne manjine

Uz Vrbovsko u Primorsko-goranskoj županiji djeluju još četiri gradska vijeća Srpske nacionalne manjine i to u Rijeci, Kastvu, Malom Lošinj i u Vrbovskom, dok u Gradu Krku i Općini Viškovo u tijelima lokalne samouprave postoje predstavnici srpske manjine. Zanimljivo je da bi po Zakonu o nacionalnim manjima na području PGŽ trebala postojati čak 22 Srpska narodna vijeća! Naime, svugdje gdje ima više od 1,5 posto stanovnika određene nacionalne manjine moguće je osnovati manjinsko vijeće. Taj postotak Srbi ostvaruju u 22 lokalne samouprave PGŽ, ali budući da se u nizu slučajeva radi o tek 20-30 pripadnika srpske nacionalnosti vijeće bi se prilično teško osnovalo pa stoga, bar za sada, ovaj oblik institucionalizirane organiziranosti Srba postoji samo u okviru Grada Vrbovsko gdje se Sastav vijeća Srpske nacionalne manjine određuje se izborima na kojima pripadnici manjine glasaju za predložene kandidate. Za današnji sastav SNV grada Vrbovskog održani su 2007. godine, a sljedeći će biti održani u svibnju iduće godine.

1 - Članice Udruge žena Gomirje • 2 - Nastup folklorne sekcije Udruge žena Gomirje • 3 - Mještani Gomirja s pravom su nezadovoljni stanjem mostova na njihovom području • 4 - Crkveni hor "Vladika Danilo Jakšić" s ocem Jelenkom Stojanovićem za gostovanja u Beogradu • 5 - Pogled na naselja moravičkog kraja

U dogovoru i suradnji s tadašnjim direktorom OŠ I.G. Kovačića Vrbovsko Milom Ljuštinom te tadašnjim župnikom Vrbovskog Matom Vukovićem odlučili smo krenuti s vjeronaukom na ovom području. Iako sam bio malo skeptičan i iako je prve godine bilo samo sedam učenika 56 učenika i od tada pa do danas taj je broj konstantan pa tako danas vjeronaukom imamo pokriveno 98 posto pravoslavne djece, točnije njih 110 sluša vjeronauk u Vrbovskom, Gomirju i Moravicama", govori otac Jelenko Stojanović.

Sačuvana dvojezičnost

Prema Zakonu o nacionalnim manjima Srbi imaju i pravo na dvojezičnost što u potpunosti i koriste pa se nastava na srpskom jeziku održava u Vrbovskom za 17 učenika, Moravice imaju osmero polaznika, a Gomirje 14. Novica Vučinić, ravnatelj Područne škole Moravice i predsjednik Srpskog kulturnog društva "Prosveta" ističe kako je riječ o izbornom predmetu koji se zove srpski jezik i kultura: "Taj oblik školovanja zaživio je 1995. godine i to u obliku dopunske nastave u Moravicama gdje je tada bilo čak 43 učenika. U tom trenutku takav vid nastave imala je još samo Rijeka na području naše Županije, a danas, koliko ja znam, samo u ove tri spomenute škole imamo nastavu iz predmeta srpski jezik i kultura. Lijepo je što smo osigurali kontinuitet od punih 15 godina, ali zanimljivo je, mada na jedan način i logično, da je puno veći broj učenika bio tih ratnih godina, no sada kada su se stvari smirile", govori Vučinić ističući kako uz školu i crkvu na očuvanju identiteta srpskog življa ovog područja puno čini i SKD "Prosveta" koja djelujući na različitim područjima kulturnog izražavanja čuva tradiciju i identitet, ali ne robujući isključivo srpskim okvirima pa su tako, primjerice, sudionici likovne kolonije "Moravačke jeseni" slikari različitih narodnosti, a kroz sve oblike aktivnosti članovi "Prosvete" nastoje ne samo raditi na očuvanju svog nacionalnog identiteta, već i što više širiti veze i s drugim narodima.

SKD "Prosveta" danas djeluje u tri podod-bora (Gomirje, Moravice, Vrbovsko) i nekoliko različitih sekcija (folklorna, slikarska kolonija,

muzička sekcija...) a zanimljivo je kao primjer srpsko-hrvatske suradnje da je muzička sekcija "Prosvete" često nastupala sa KUD-om iz Severina na Kupi, čak i pri predstavljanju tog KUD-a u Austriji kod Gradišćanskih Hrvata. Uz nastavak rada u svim spomenutim sekcijama želja članova SKD "Prosveta" je, ističe Vučinić, u staroj školi u Dokmanovićima uz pomoć Srpskog narodnog vijeća osnovati zavičajni muzej:

"Bogatstvom svoje povijesti ovaj kraj i ovi ljudi to zaslužuju, a uz prikaz povijesti ovog kraja u tom bi se muzeju našlo mjesta i za poznate ljude rođene na ovom području. Među njima su, primjerice čuveni glumac Pero Kvrgić, poznati filozof Gajo Petrović, vladika Danilo Jakšić, a ovdje je rođen, što će se nekome možda učiniti i neobično, i hrvatski nacionalist Slavko Kvaternik", rekao je Vučinić, a dogradonačelnik Milanović napominje kako je u rad SKD "Prosveta" potrebno uključivanje što većeg broja mladih ljudi: "Vijeće SNM i Grad Vrbovsko uvijek će imati razumijevanja za potporu takvim oblicima aktivnosti", obećaje Milanović.

Primjer crkvenog hora

Posebno je aktivan crkveni hor "Vladika Danilo Jakšić" koji je osnovan još 1992. godine i u tom je trenutku, uz pravoslavnu crkvu, bio jedini institucionalizirani oblik očuvanja tradicije, običaja i vjere ovog kraja. No, još značajnije od toga, ističe Vučinić, je činjenica da se kroz rad tog hora u ratnim vremenima iznimno uspješno radilo na ideji ekumenizma i očuvanju veza i suradnje između Srba i Hrvata: "Ja kao vođa ovog kora i moj kolega Baraba koji u Vrbovskom vodi katolički zbor svakog smo Uskrsa posjećivali jedni druge pokazujući time i svim ostalim ljudima na ovom području da je suradnja moguća. Nešto tako, kako nam je dobro poznato, na ostalim područjima Hrvatske, primjerice susjednom Ogulinu, nikako nije bilo moguće. Sretni smo što se taj hor održao i do danas te u međuvremenu stekao značajan ugled te van okvira ovog kraja nastupio u brojnim prilikama, primjerice, u posljednje dvije-tri godine bili smo u Trstu, Banja Luci, Sloveniji, Srbiji...", govori Vučinić, a otac Jelenko Stojanović napominje kako je od 1992. godine i osnivanja hora kroz njega prošlo više od stotin-

jak članova, točnije nekoliko generacija mladih Srba s ovog područja: "Trenutačno u njemu djeluje 17 članova koje kroz stalni rad učimo ne samo pjevanju, već i liturgijskim običajima i tradiciji", govori otac Jelenko Stojanović.

Udruga žena pomaže svima

U udruge koje vrlo kvalitetno rade nedvojbeno treba svrstati i Udruhu žena Gomirje koju je pred osam godina osnovalo nekoliko žena na čelu sa Dušankom Mrvoš koja, prisjećajući se tih trenutaka i dosadašnjeg rada, kaže: "Osnovani smo u veljači 2002. godine s ciljem da kroz zajednički rad doprinesemo našem mjestu i svima koji u njemu žive pa smo u skladu s tim i radili najrazličitije poslove - od pošumljavanja i čišćenja šumskih staza pa do izložbi ručnih radova, cvijeća i plodova jeseni. Sudjelujemo u Severinskim večerima, Bundevijadi i svim priredbama koje se odvijaju na području Grada Vrbovsko, organizirali smo i zabave, pomagali vatrogascima, nogometašima i svima koji su tražili da im se pridružimo. Trenutačno u udruzi rade 23 žene što je manje no što ih je bilo u početku, ali smo zadovoljni", govori Dušanka Mrvoš podsjećajući kako u Gomirju od 1982. godine djeluje i Kulturno umjetničko društvo "Gomirje" koje je s velikim brojem članova uspješno radilo sve do početka Domovinskog rata kad je došlo do zastoja, da bi od 1998. godine bio obnovljen rad Društva:

"Kroz rad tog Društva djelovale su folklorna i tamburaška sekcija te zbor, a danas uspješno djeluje muzička sekcija. Nastupamo na svim manifestacijama na našem području, ali i van zavičaja pa tako imamo nastupe u Rijeci, Belom Manastiru i drugim sredinama.", ističe Dušanka Mrvoš, posebno naglašavajući kako u tom KUD-u djeluju i Hrvati što je još jedan dokaz uspješnog suživota hrvatskog i srpskog naroda u ovom dijelu Gorskog kotara i Hrvatske.

Sva navedena društva i udruge redovito finansijski prati Primorsko-goranska županija.

Sljedeća godina Vulkan-Nove uvelike ovisi o tome što će se događati s našom brodogradnjom. Sigurno je jedno, ako krene po zlu, neće biti dobro nikome, pa ni nama. Mi kao tvrtka nećemo nestati, ali će nam biti teško zadržati ljude, kaže direktor Rajko Vukelić

Nada u nastavak uspješnog poslovanja

Proteklih godina uloženo je 15 milijuna kuna u opremu i novu zgradu - Rajko Vukelić ispred proizvodnih pogona Vulkan-Nove

Napisala: Barbara ČALUŠIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Tvrtka Vulkan-Nova osnovana je 2006. godine kada je i realizirana kupovina poduzeća Vulkan-DIBO u stečaju.

Danas je Vulkan-Nova jedan od rijetkih svijetlih primjera ugasle riječke industrije koji su uspješno okončali stečaj i u ovom trenutku već bilježe nekoliko godina uspješnog poslovanja. Priča o Vulkan-Novi priča je sa zasad sretnim završetkom o tome kako zadržati radnike i proizvodnju, ali i priča o tome koliko je opstanak proizvođača jednog grada često međusobno isprepleten.

Detalj koji u priči o Vulkan-Novi zasigurno budi najviše optimizma svakako je činjenica da je u četverogodišnjem razdoblju svake godine povećavala svoju dobit. Zato ne čudi podatak da je njezin direktor Rajko Vukelić ovogodišnji laureat Croma susreta gdje ga je Hrvatsko udruženje menadžera proglasilo menadžerom godine.

Direktor Vulkan-Nove napominje da u ovoj recesijskoj godini ne očekuje značajan porast proizvodnje, ali ga veseli činjenica da je u razdoblju nakon što je Vulkan-Nova izašla iz stečaja, bilježen stalan rast.

- U 2009. godini u fakturama smo imali 45 milijuna kuna, što je u odnosu na 2007. godinu porast od 31 posto. Ni ovu godinu nećemo zaključiti s manjim prihodima u odnosu na dosadašnje. To je, moram priznati, velika stvar - kaže Vukelić.

Izvoz od čak 85 posto, najviše u Norvešku

Okosnicu proizvodnje Vulkan-Nove, koja se kao nasljednica tvrtke s 80-godišnjom tradicijom bavi proizvodnjom dizalica i brodske opreme, u ovom trenutku i dalje čine dizalice i vitla. Od ukupne proizvodnje Vulkan-Nova, koja zapošljava 125 djelatnika, čak 85 posto proizvoda izvozi na strana tržišta, u prvom redu u Norvešku.

Kao vodeći hrvatski proizvođač palubne opreme i jedan od proizvođača s najdužom tradicijom u ovom dijelu Europe, od prosinca 2007. godine Vulkan-Nova nositelj je sustava

upravljanja kvalitetom EN-ISO 9001:2000. Osim toga, ponosni su vlasnici certifikata certifikacijskog društva Det Norske Veritas za područja razvoja i proizvodnju dizalica i brodske opreme.

- Proteklih godina uložili smo 15 milijuna kuna u opremu i novu zgradu. Činjenica je da nam se Norveška otvara kao novo tržište i da ćemo krenuti s novim ulaganjima, međutim, činjenica je i da je ovo recesijska godina od koje ne treba puno očekivati - oprezan je Vukelić. Ipak, nove investicije tvrtke čije se dizalice dandanas nalaze na području cijele bivše države, idu naprijed. U planu je tako otvaranje pogona u Srbiji koji će se baviti uglavnom proizvodnjom dizalica.

Domino-efekt gašenja brodogradnje

Poput mnogih i Vulkan-Nova bori se s jeftinijom konkurencijom. Roba s Dalekog istoka, konkretno iz Kine i Koreje, trenutčno je najveći konkurent Vulkan-Nove. Vukelić tvrdi da to nerijetko iziskuje spuštanje letvice, odnosno smanjenje cijene proizvoda koji samo tako postaje konkurentan robi s Dalekog istoka.

- Teško je mijenjati genetski kod tvrtki koja je inicijalno formirana kao proizvođač brodske opreme. Naš je kadar u tom smislu profiliran i ne možemo se baviti jednostavnom bravarijom. Osim toga, sve nas više muči i nedostatak kadra jer, primjerice, kod nas više nećete naći školu za tokara. Zbog toga mislim da se svi moramo okrenuti stvaranju novih vrijednosti jer bez toga nema budućnosti - ističe Vukelić.

Izuzetno konkurencije s Dalekog istoka i osipanja kadra, i Vulkan-Nova vezana je uz problem koji trenutno muči brojne hrvatske radnike i političare - brodogradnju. Vukelić upozorava o kakvom je domino-efektu riječ kad se spominje gašenje brodogradnje u Hrvatskoj.

- Sljedeća godina Vulkan-Nove uvelike ovisi o tome što će se događati s našom brodogradnjom. Sigurno je jedno, ako krene po zlu, neće biti dobro nikome, pa ni nama. Mi kao tvrtka nećemo nestati, ali će nam biti teško zadržati ljude. A kad jednom počnemo selektirati ljude, teško ćemo ih ponovo vratiti natrag - zaključuje Vukelić. ■■

1 - Vulkan-Nova je vodeći hrvatski proizvođač palubne opreme • 2 - Riječka tvrtka zapošljava 125 djelatnika • 3 - U planu je otvaranje pogona u Srbiji koji će se baviti proizvodnjom dizalica • 4 - Teško je naći kvalitetne tokare

Kratka povijest od 17. stoljeća

Najpotpuniji uvid u povijest cijelog ovog područja moguće je steći iz sjajne knjige "Povijest čabarskog kraja" Slavka Malnara iz koje saznajemo da se Čabar počeo naglo razvijati sredinom 17. stoljeća kad je grof Petar Zrinski u njemu izgradio talionicu željeza s manufaktornom proizvodnjom raznovrsnog pribora i alata. U to vrijeme u željezarstvu je radilo oko dvije stotine zaposlenih, pa je Čabar spadao među tadašnja najveća željezarska središta u Hrvatskoj. Nakon pogibije Petra Zrinskog Čabarsko vlastelinstvo prelazi u vlasništvo Mađarske komore koja po vrlo povoljnim uvjetima vlastelinstvo prodaje sušačkom pravniku Matiji Josipu Paraviću koji ga preuzima 1798. godine, trinaest godina nakon potpunog prestanka rada željezare te se, u traženju novih izvora prihoda, okreće intenzivnijem iskorištavanju šuma što će, uz drvoprerađivaštvo, obilježiti dva posljednja stoljeća života ovog područja.

Čabarski je kraj posebno teško stradao u Drugom svjetskom ratu kada su do temelja uništena sva naselja u kojima okupator nije imao stacionirane svoje postrojbe. Sredinom 1942. godine u okviru Operacije Risnjak spaljeno je preko 800 stambenih kuća, preko 700 gospodarskih objekata (štale, sjenici), a oduzeto je blizu dvije tisuće grla krupne stoke. Mnogi zaselci nikada nisu obnovljeni, a stanovništvo je prepolovljeno. Ubijeno je oko 240 civila, u partizanskim redovima je poginulo preko 300 boraca, a preko tisuću ih je ostalo na logorskim grobljima otoka Raba, Gonarsa, Trevisa, Dachaua i drugih.

Zbog očuvanosti Čabar gotovo da ima status otvorenog muzejskog prostora Gorskog kotara kakav je nekad bio. Budući da su sva ta prekrasna seoca i nedvojbene prirodne atrakcije svega na 50 minuta od prvih autocesta u Hrvatskoj i Sloveniji, logično je razvoj turizma usmjeravati prema individualnom gostu

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ
Snimio: Sandro RUBINIĆ i Arhiva ZIP

*Jata šiš
adletejua so
z našeh
brejgov.
Za nime so astale
samu spamine.
Debuoke rane
v čavejka
tihu
zakapane.*

*Jata kuća
Odletjela su
S naših
Bregova.
Za njima su ostale
Samo uspomene.
Duboke rane
u čovjeka
tihu
zakopane.*

Ovom pjesmom, kao i nizom drugih sjajnih lirskih trenutaka, gerovski je pjesnik Zlatko Pochobradsky izgradio poetski svijet zbirke "Vrata" kroz koju je vrlo uspješno iznio umjetničku viziju svog zavičaja stavivši nagla-

sak na činjenicu da cijelo čabarsko područje u sve većoj mjeri ostaje bez ljudi. Ono o čemu Pochobradsky piše, ljudi tog kraja itekako dobro razumiju jer su depopulacija i izoliranost u ovom trenutku najveći minusi ovog, prirodnim ljepotama jednog od najbogatijih dijelova Hrvatske. Tako, po popisu stanovništva iz 2001. godine, na ovom području, površine 280 četvornih kilometara, živi samo 4.387 stanovnika, što znači da je gustoća naseljenosti svega 15,7 stanovnika po četvornom kilometru. Stanovnici žive u 41 naselju i 1.542 kućanstva, a od ukupnog broja stanovnika njih čak 1.720, ili (pre)velikih 39 posto su umirovljenici i osobe starije od 65 godina. Nažalost, ovi podaci utemeljeni na popisu stanovništva iz 2001. godine, danas su sigurno još alarmantniji pa Čabar postaje jedno od najnenaseljenijih područja Hrvatske.

U očekivanju EU

"58 kilometara sadašnje granice čabarskog područja sa Slovenijom pravi je kineski zid, tim

Čabar

skriveni biser zeleno-plave županije

Željko Erent,
gradonačelnik
Čabra

više što su nam (pre)daleko i Rijeka i Zagreb. Zato rješenje vidim u ulasku Hrvatske u EU. Kad ta granica nestane mi ćemo biti znatno otvoreniji prema Sloveniji i Europi, a u tom trenutku bit će slobodna i veza Kupskom dolinom prema Hrvatskoj. To otvaranje značit će, uvjeren sam, veliki pomak za ovaj kraj jer je vidljivo da ljudi iz urbanih sredina sve više i češće bježe u ovakve enklave prirode, mira i odmora. Tu vidim najveću mogućnost razvoja Čabra i cijelog ovog područja", kaže Marijan Filipović (76), čovjek koji je u 58 godina svog boravka i rada u čabarskom kraju ostavio neizbrisiv trag razvivši drvoprerađivaštvo i desetljećima osiguravajući posao najvećem broju radnog stanovništva pa je stoga, kao i zbog činjenice da je stvorio znatan imetak, itekako bitno uvažavati njegove riječi i stavove vezane uz jedan od najljepših planinskih dijelova Hrvatske.

Područje Grada Čabra zaista je jedan od skrivenih bisera hrvatskih prirodnih ljepota, a razlog tome da su brojni gorski pejzaži, ali i bogata povijest, uglavnom nepoznati ne samo

prosječnom Hrvatu, već često i stanovnicima zeleno-plave županije, čiji je Grad Čabar dio, leži u činjenici da je to područje smješteno u brdima najzapadnijeg dijela Hrvatske, neposredno uz granicu sa Slovenijom. Izoliranost je oduvijek bila jedna od karakteristika ovog kraja, a tijekom posljednjih dvadesetak godina, pogotovo od trenutka kada je u Hrvatskoj počela izgradnja mreže autocesta, ta je izoliranost još veća, ponajprije zato što su Hrvati sada navikli na brze autoceste, a Čabar je od najbližeg izlaza na autocestu Rijeka - Zagreb (Delnice) udaljen 46 km dobre, ali prave planinske ceste s nizom serpentina. Tu izoliranost mještani ovog dijela gorske Hrvatske osjećaju svakodnevno, a vidljiva je i u brojkama koje svjedoče o stalnom padu broja stanovnika i neumitnom rastu prosječne životne dobi.

Nema drastične nezaposlenosti

No, usprkos svim poteškoćama Čabar može imati lijepu budućnost, pogotovo ako se iskoristi činjenicu da je riječ o nedirnutom i baš zbog toga mnogima zanimljivom području. Naime, zbog te očuvanosti Čabar gotovo da ima status otvorenog muzejskog prostora Gorskog kotara kakav je nekad bio, a budući da su sva ta prekrasna seoca i nedvojbene prirodne atrakcije svega na 50 minuta od prvih autocesta u Hrvatskoj i Sloveniji, logično je razvoj, pogotovo turizma, promišljati i na toj osnovi, tim više što brojni suvremeni turisti vole upravo ovakve od gužve udaljenije lokacije.

Taj optimistični ton razmišljanja uočljiv je i kod Željka Erenta, gradonačelnika Čabra koji

Marijan
Filipović,
58 godina u
čabarskom
kraju

Investcorp nosi
razvoj ovoga kraja

Gustoća naseljenosti je svega 15,7 stanovnika po četvornom kilometru - središte Čabra

nam, govoreći o sadašnjosti i budućnosti cijelog ovog kraja, kaže: "Život na ovom području nikada nije bio lak, ali iz činjenice da su ljudi opstali vidljiv je i njihov karakter i snaga. Uspirkos određenoj izoliranosti na našem je području, na svu sreću, privreda uvijek bila dobro razvijena pa i danas, kad je kriza posvuda, kod nas nema tako drastične nezaposlenosti, iako bi pogrešno bilo reći da je lako. Tako od ukupnog broja od 4.387 stanovnika mi imamo 1.250 uposlenih od čega je njih 979 u poduzetništvu. Krajem rujna na Zavodu za zapošljavanje imali smo 173 prijavljene nezaposlene osobe.

Najveći broj ljudi zapošljavaju najveća poduzeća, a to su Fininvestcorp Čabar i Lož Metalpres Plešće koji nose razvoj ovog kraja, a iako su plaće u tim poduzećima relativno niske, činjenica je da su redovne i da ljudi zahvaljujući tome mogu planirati. Uz njih u budućnosti ćemo, uvjeren sam, doživjeti i razvoj malog poduzetništva. Trenutačno imamo oko 190 registriranih obrta, a očekujemo rast, djelomično i stoga jer sve više postaje jasno kako je kroz obrt i poduzetništvo lakše i sigurnije zaraditi plaću no u većim poduzećima.

Kupska magistrala

Dobro je i to što postoje mogućnosti iskorka ka još boljim rezultatima pri čemu ponajprije mislim na završetak više godina najavljenog projekta izgradnje Kupske magistrale, odnosno cestovnog otvaranja Kupske doline što bi svim našim privrednicima i poduzetnicima

Okrenuti se tranzitnim gostima - hotel Petrus

ima približilo tržišta i umanjilo sada prevelike troškove prijevoza vlastitih proizvoda. Naravno, uz taj poticaj privredi Kupska magistrala jako bi puno značila u razvoju turizma jer bi otvorila i mogućnost posjete prekrasnim dijelovima gornjeg toka rijeke Kupe i Kupske doline.

Turizam je svakako jedna od značajnih mogućnosti razvoja, ponajprije stoga što naše područje nudi turistima puno zanimljivih sadržaja, posebno kad je riječ o prirodnim ljepotama - NP Risnjak, brojni vodotoci i planinski vrhovi - ali i bogatu povijesnu baštinu, dvorac Zrinskih u Čabru, sakralni spomenici, ostaci rimskog zida Limes...", govori Erent dodajući kako je vrlo bitno i promijeniti dosadašnju percepciju bavljenja turizmom.

"Moramo se okrenuti obiteljskom i religijskom turizmu te ponajprije tranzitnim gostima jer dosadašnja iskustva pokazuju da stacionirani oblici turizma vezani uz hotelski smještaj nemaju prođu. Nužno je obitelji motivirati da se bave iznajmljivanjem soba i općenito okretanju turizmu jer se tako tim vidom aktivnosti mogu baviti cijele godine. Upravo stoga mi smo u svakom mjestu predvidjeli prostor za izgradnju vikendica i sličnih objekata za odmaranje, radit ćemo na ideji izgradnje doma za starije osobe, ne samo zbog sve većeg broja staračkih domaćinstava na našem području, već i zato što smatramo da na ovom planinskom području mogu uspješno djelovati takvi objekti", rekao je Erent.

Malnar: Približavamo se omjeru 1 čovjek - 1 medvjed

Stajališta privrednika i političara nužno je upotpuniti i stavom čovjeka koji o prošlosti Čabra i njegovom mjestu u Gorskom kotaru i Hrvatskoj zna najviše. To je Slavko Malnar, ekonomist i povjesničar koji je u posljednjih deset godina napisao isto toliko knjiga detaljno obradivši povijest ovog dijela Hrvatske. Zamoljen za kraći komentar Malnar kaže: "Život je u ovom kraju mnogo skuplji nego u najskupljem gradu. Do robnih centara imamo 60 km u jednom smjeru. Za kupnju cipela

Vrus: Uvjet napretka ceste i ljudi

Jedan od onih koji su tijekom posljednjih 20 godina, pogotovo od trenutka osamostaljenja Hrvatske, bitno sudjelovali u stvaranju povijesti ovog kraja, pa i Gorskog kotara u cijelosti, nedvojbeno je i bivši SDP-ov saborski zastupnik i svojedobni gradonačelnik Čabra Dragutin Vrus, jedan od najzaslužnijih za uvođenje Zakona o brdsko-planinskom području. "Da bi napredovao, ovaj se kraj mora otvoriti. Iz svoje mladosti dobro se sjećam da smo bili pravo slijepo crijevo sve dok nije izgrađena cesta do Delnica i tek nakon toga krenulo je bolje. Drugi uvjet napretka su ljudi kojih mora biti više. Ja sam se iz Rijeke vratio u Čabar i odavde djelovao kao saborski zastupnik. Obje moje kćerke žive i rade ovdje. Kad bi takav način promišljanja budućnosti svog kraja počeli realizirati i drugi, sigurno bi nam bilo bolje. A prostora za rad, od obrtništva do poljoprivrede, jako je puno. Uz sve to država mora pomagati i to ne samo nama, već cijelom Gorskom kotaru. Zakon o brdsko-planinskom području ne samo da ne smije biti ukinut, već ga se mora doraditi beneficijama koje će ljudima ovog kraja olakšati zaista teške životne uvjete", smatra Vrus.

treba otići u Delnice i prevaliti stotinjak kilometara. Autobusne veze su loše. Jedan autobus za Rijeku polazi iz Prezida u pet ujutro, a drugi iz Čabra u osam sati. Vraćaju se u 13 odnosno u 15 sati. To i nije tako loše, ali ako iz Rijeke želite doći na ovo područje koristeći autobus, moraš izgubiti tri dana. Povećanje broja linija je neisplativo jer nema dovoljno putnika. Kad govoreći o budućnosti Čabra iznesem svoje mišljenje neki kažu da sam pesimist. Nisam, ali nisam ni takav optimist koji misli da će u osmom deceniju života skočiti preko dva metra uvis ili pobijediti Usaina Bolta na sto metara. Bojim se da će se demografsko stanje i dalje pogoršavati. Ako država želi održati život u ovom kraju onda treba odrediti poticajne mjere koje će zaustaviti iseljavanje mladih, privlačiti novo naseljavanje i otvaranje novih proizvodnih objekata. Ako ne želi ništa poduzeti, onda će za pedesetak godina u Čabru biti malo naseljenih kuća, a s obzirom na sve veći broj medvjeda na našem području omjer čovjek - medvjed mogao bi tada biti 1:1", gorko primjećuje Malnar. ■■

Čeka se na cestovno otvaranje Kupske doline

Legenda o Petru Klepcu

Najpoznatija legenda ovog, ali i susjednih slovenskih krajeva, nedvojbeno je ona o Petru Klepcu, iznimno snažnom čovjeku koji je simbol hrabrosti i snage ljudi ovog kraja. Legende o njegovoj snazi u ovom kraju žive još od srednjeg vijeka kad se, navodno, u sastavu hrvatske vojske borio 1242. godine na Grobničkom polju protiv Tatara. Uz priče o njegovim brojnim podvizima vrlo je zanimljiv i dio legende koji govori o načinu na koji je Petar Klepac postao tako divovski snažan. Naime, kaže legenda, tu izvanrednu snagu dale su mu dobre vile (rojenice). Ispod Svete gore su zaspale na suncu, a on im je napravio sjenu zabadajući grančice oko njihovih glava. Ponudile su mu ispuniti želju, a on je poželio da bude jak poput svojih vršnjaka koji su ga do tada stalno tukli i maltretirali. Dale su mu takvu snagu da je čupao stabla s korijenjem i bacao ih na turske postrojbe koje su dolazile haračiti u ove krajeve. Legenda govori i da je na leđima prenosio dužice u Rijeku, a na Grobničkom polju navodno još postoji Klepčev kamen na koji je prislanjao leđa da bi se odmorio.

O Klepcu su pisali mnogi, a najčuvenija je pripovijetka "Petar Klepac" poznatog slovenskog pisca Francea Bevka, dok je podatke o Klepcu u svojoj čuvenoj knjizi "Gorski kotar" iznio i Dragutin Hirc napisavši: "Kad si u Gerovu, tada ne propusti, da ne bi posjetio seoce Mali lug. Tu ti desno pada u oči velika jednospratna bjeljenica, kojoj je iznad prozora crvenim brojkama ubilježena godina 1712. Ovdje, u toj kući, gdje sada stanuje Andrija Klepac, rodio se i živio Petar Klepac, hrvatski div. Uzašav kamenim stubama, dolaziš u prostranu i veliku sobu, koja ti odmah pruža jedan dokaz Klepčeve i riedke i neobične jakosti. Ovdje vidiš gredu, koju je Klepac na ramenima sâm donio, kad su gradili kuću. Ta je greda sada prepiljena 4,5 m duga, 85 cm široka i 15 - 20 cm visoka", piše Hirc.

Legenda o Klepcu još je uvijek inspiracija mnogima pa je tako ugledni hrvatski slikar i kipar Marijan Leš u Malom Lugu, točno pred kućom u kojoj je navodno rođen Petar Klepac, izradio impozantan spomenik Petra Klepca koji nosi gredu, a 2004. godine spjev o tom junaku napisao je i Slavko Malnar. Dodamo li tome i činjenicu da se cjelokupno područje susjedne slovenske općine Osilnica naziva "Deželom Petra Klepca", onda je jasno da legenda o orijašu Klepcu živi i danas, osam stoljeća nakon svog nastanka.

Intelektualni kapital kao temelj svakog društva znanja odavno su prepoznale visoko razvijene zemlje. Rast ovakvog kapitala, a posljedično i generiranja društva znanja, u takvim zemljama potpomažu brojne zaklade, a kroćenjem prema Europi institucija zaklade za znanje polako, ali ipak sigurno, postaje nezaobilaznim dijelom sveučilišnog života i u nas.

Zaklada Sveučilišta u Rijeci osnovana je kao druga takva zaklada u Hrvatskoj na području znanosti i visokog školstva i u svojih šest godina rada i financiranja niza projekata uspjela je dokazati da društvo znanja u nas više nije samo fraza, već sve brojnija zajednica koja je svoje mjesto pronašla upravo u Primorju. Naime, osim riječke Zaklade koja pomaže znanstvenike i studente koji su dio Sveučilišta u Rijeci, Nacionalna zaklada povezuje sve sveučilišne centre u Hrvatskoj, no za razliku od drugih centraliziranih institucija, njezino sjedište također je u Primorsko-goranskoj županiji, točnije u Opatiji.

Upravo ovaj podatak za ravnateljicu Zaklade Sveučilišta u Rijeci, doc. dr. Sanju Barić, prilično je znakovit i jasan pokazatelj da ova regija sve više postaje središte društva znanja. Nestranaost i snagu riječke Zaklade ravnateljica opisuje novim, pomalo provokativnim sloganom koji glasi: "Zajedno u društvo, a ne društvo koga znaš."

Prikupljeno 6 milijuna u 6 godina djelovanja

- Naša zaklada osnovana je 17. siječnja 2009. godine s ciljem promocije ideje zakladništva i filantropije, namjerom povezivanja sveučilišne zajednice s lokalnom i regionalnom u okviru društva znanja. Želja nam je razvijati društvenu odgovornost i promicati programske prioritete osnivača i članova podupiratelja, među ko-

Promotivni materijal

S ovogodišnje Škole održivog razvoja

jima je posebice znanstvena izvrsnost, razvijanje kapaciteta i mehanizama za povlačenje sredstava iz fondova Europske unije, ali i održivi razvoj te razvoj identiteta lokalne i regionalne zajednice. Time smo dokazali da ideju zakladništva u službi društva znanja razumijemo ne samo u uskom smislu prikupljanja i distribucije sredstava, već u dubljem smislu razvijanja svijesti o potrebi mobilizacije znanstvenih i stručnih potencijala Sveučilišta u Rijeci na dobrobit lokalne i regionalne zajednice - objašnjava Barić.

Tijekom šest godina svojeg djelovanja, Zaklada je prikupila 5.990.794 kune, a neposredno putem natječaja i projekata u sveučilišnu zajednicu distribuirala je 4.832.543 kune. U istom vremenu, kako kaže Barić, neposredno je financirano 1.015 projekata znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti nastavnika i studenata. Pravi broj puno je veći jer, kako dodaje ravnateljica Zaklade, to je tek broj korisnika sredstava koji se javljaju u svojstvu voditelja djelatnosti, no stvarni broj korisnika sredstava i projekata Zaklade daleko je veći ukoliko imamo na umu da su u djelatnosti uključeni znanstveni timovi, a da su ciljane skupine u projektima stotine građana Rijeke i Primorsko-goranske županije.

Recesija se odrazila i na financiranje Zaklade

Budući da polovicu proračuna Zaklade daju njezini osnivači, Sveučilište u Rijeci, Grad Rijeke i Primorsko-goranska županija, ostatak pokrivaju članovi podupiratelji koji mogu biti pravne, poput jedinica lokalne samouprave, ali i fizičke osobe, Barić priznaje da se aktualna gospodarska kriza odrazila i na financiranje Zaklade. Nasreću, ne u tolikoj mjeri da bi u pitanje bili dovedeni temeljni natječaji - središnji natječaj za ostvarivanje svrhe Zaklade i natječaj za znanstvenike, umjetnike i asistente Sveučilišta u Rijeci. Oba se natječaja raspisuju svake godine za tekuću kalendarsku godinu, pri čemu se prvi natječaj raspisuje unutar četiri kategorije, a to su izdavačka djelatnost, organizacija znanstvenih skupova, sudjelovanje na znanstvenim skupovima te razni oblici studentskih aktivnosti. Drugi natječaj se raspisuje s ciljem odabira najzaslužnijih znanstvenika, umjetnika i asistenata koji su iznimnim doprinosom u znanstveno-istraživačkom i nastavnom radu te u javnoj djelatnosti pridonijeli razvoju znanosti na Sveučilištu u Rijeci u protekloj akademskoj godini.

- U recesiji je teško, no naša osnovna svrha u praksi je s ovim natječajima premašena, tako da uz pomoć stalnih donatora uspijevamo pri-

Najviše koristi od Zaklade imaju studenti, među kojima zasigurno ima i budućih znanstvenika - Sanja Barić

Potvrđujemo se kao zajednica visoke filantropske svijesti - tim Zaklade

kupiti dodatna sredstva i podijeliti ih. Dakle, sve iznad naše osnovne svrhe, dodatna je vrijednost pa u situacijama poput ove, možemo pričekati na njihovu realizaciju - ističe Barić.

Seminari o europskim fondovima

Izgleda da su dodatnu vrijednost o kojoj govori ravnateljica najviše prepoznali studenti, među kojima zasigurno ima i budućih znanstvenika. Tako je Zaklada uz financiranje, dodala još jedan segment svog rada, a to je edukacija. Osobito zapažen projekt među studentima bili su seminari o europskim fondovima i načinu prikupljanja sredstava iz njih, a 29 studenata koji su prošli kroz edukaciju sada su okupljeni u EU klubu i na raspolaganju su lokalnoj samoupravi za pristupanje europskim fondovima. Projekt koji se nastavlja je i učenje studenata javnom nastupu kroz izlaganje vlastitih seminarskih radova koji se prezentiraju u Narodnoj čitaonici na Korzu. U Zakladi potiču i ideju održivog razvoja kroz posebnu istoimenu školu.

- Osim što je naš osnovni plan za budućnost održati rad Zaklade i nastaviti prikupljati članove podupiratelje, i dalje smo otvoreni za sve projekte koji su u interesu šire zajednice - zaključuje Barić. ■■

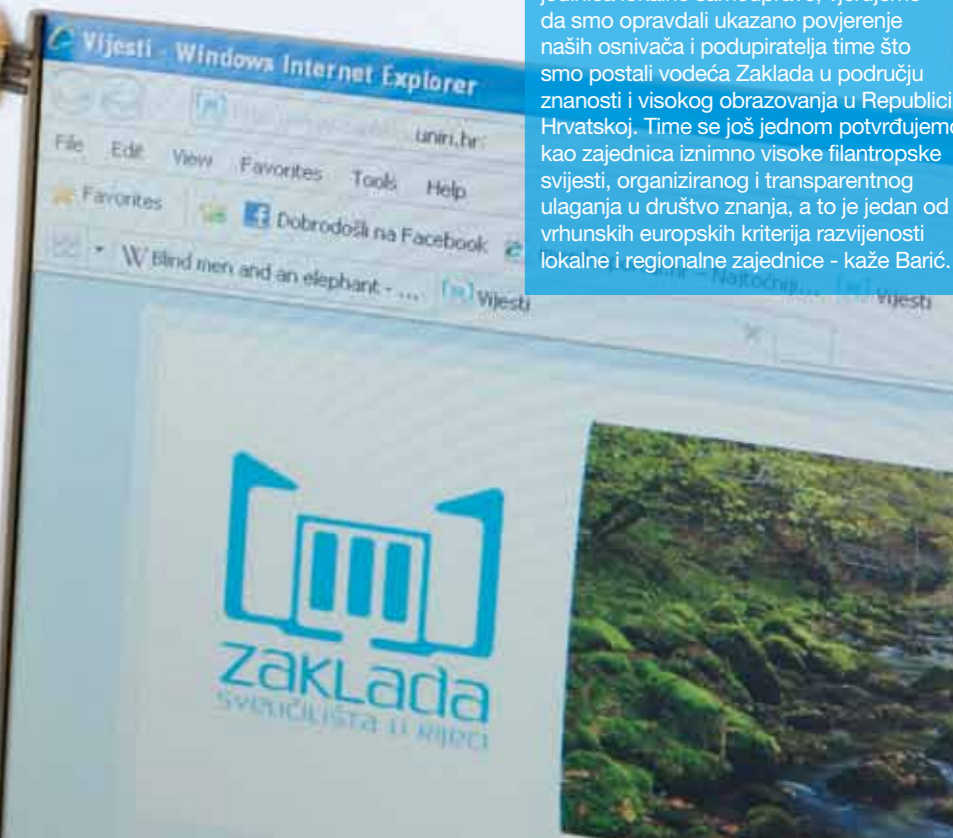
Tijekom šest godina svojeg djelovanja, Zaklada je prikupila 5.990.794 kune, a neposredno putem natječaja i projekata u sveučilišnu zajednicu distribuirala je 4.832.543 kune. U istom vremenu neposredno je financirano 1.015 projekata znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti nastavnika i studenata

Društvo znanja u nas više nije samo fraza

Opravdali ukazano povjerenje

- S obzirom na trajnu potporu koju dobivamo od Sveučilišta u Rijeci, Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije, koji su ujedno i naši osnivači, zatim od gospodarskih i financijskih institucija te od jedinica lokalne samouprave, vjerujemo da smo opravdali ukazano povjerenje naših osnivača i podupiratelja time što smo postali vodeća Zaklada u području znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Time se još jednom potvrđujemo kao zajednica iznimno visoke filantropske svijesti, organiziranog i transparentnog ulaganja u društvo znanja, a to je jedan od vrhunskih europskih kriterija razvijenosti lokalne i regionalne zajednice - kaže Barić.

Svi oni koji žele pomoći radu Zaklade Sveučilišta u Rijeci mogu to učiniti svojim uplatama na broj žiroračuna: 2360000-1101654604, s napomenom: za Zakladu Sveučilišta u Rijeci, Trg braće Mažuranića 10, Rijeka.

Isplovljavanje u kasno poslijepodne iz riječke luke

Brod je zaplovio u još jednu mračnu ali ugodnu jesenju noć

Praćenje ribe na radaru

Damir Uhač za komandnim pultom

Ribolov - obiteljska tradicija Uhačevih

Damirov nono Anton Uhač iz Golovika je, mjesta iznad Brseča. Profesionalno se ribarstvom počeo baviti 50-ih godina u ribarskoj zadruzi Brseč. Imao je dvije kćeri i dva sina, Nevija i Vinka. Anton je 60-ih godina otišao raditi u Riba Rijeku u Iku i bio kapetan na najvećem ribarskom brodu. Početkom sedamdesetih godina s još jednim partnerom kupuje brod Koralj, a ubrzo potom Damirov otac Vinko i barba mu Nevio kupuju od očevog partnera polovicu broda i Koralj postaje vlasništvo Uhačevih. Godine 1992. braća Uhač s Ivom Bočinom kupuju zajedno veći brod Ugor i osnivaju tvrtku Ugor d.o.o. Flota Ugora dopunjuje se odmah nakon toga plivaricom Zubatac. Nedugo potom prodaju prvijenac Koralj, a 1996. od Zadarske tvornice sardina kupuju plivaricu Adria I, s posadom iz Kali. Flota se ponovo obnavlja 2000. godine brodom Grug kupljenim u Turskoj, a Zubatac se prodaje. Ponovo 2005. brod Ugor zamjenjuje plivarica Srdela, da bi 2009. godine za plovio Golovik kojim od prvog dana zapovjeda Damir Uhač. Tvrtka radi danas s četiri broda, a Vinko i Nevio ribarenje i zapovijedanje brodovima prepustili su svaki svom sinu.

Kogo Jadranko pozvao je na večeru

Svječar Andrijan Rubinić u pasari s dva velika svjetla privlači ribu

Moćni "Golovik" dugačak je 35 metara

Noć s ribarskom aristokracijom

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Nema u čitavoj ribarskoj praksi točnijeg i racionalnijeg lova od ovoga, sve ide živo i brzo, a uz to, tiho i precizno, jer inače nema uspjeha... Dok kod svakog drugog ribolova odlučuje ponajviše slijepa sreća, ovdje odlučuje znanje i vještina. Čitav postupak nije nego sama borba između prirodnog nagona ribe i vještine ribara. Zna li ovaj dobro, uspjeh će, inače neće, dok kod drugog kojeg ribanja, može i da nevjest uspije." Zapisao to je Saljanin Petar Lorini u svom poznatom djelu "Ribanje i ribarske sprave - pri istočnim obalama Jadranskog mora" tiskanom u Beču 1903. godine. Opisivao je lov ribe pod svijećom, a ribare koji su se tom vrstom ribolova bavili i lovili sitnu plavu ribu, srdelu, nazvao je ribarskom aristokracijom.

U riječkoj luci ležerno i s nimalo napora, mornar je molao cime s bitvi na obali i s lakoćom uskočio u Golovik, brod-ribaricu za ulov plave ribe. Brod je zaplovio k izlazu iz luke u još jednu mračnu ali ugodnu jesenju noć.

I noć prije bila je dobra. Jata riba bila su otkrivena i zatvorena plivaricom nedaleko od ulaska u Plominski zaljev. Ujutro je iz nje izvađeno 4 tone srdele.

- Noći su duge. Svanut će tek oko 6 sati, imamo cijelu noć vremena svijetliti - kaže Damir Uhač, zapovjednik Golovika.

U kanalu bliže zapadnoj obali Cresa, južno od Porozine, dvije su se ribarice usidrile i upalile svjetla. I treću primjećujemo, učinila je isto.

U prostranoj zapovjedničkoj kabini Golovika lagano svira glazba, sve klapski evergrini o ljubavi, moru, suncu i Dalmaciji. Komandni pult za kojim suvereno sjedi zapovjednik Damir Uhač, prepun je navigacijskih uređaja, elektronike, ekrana koji jedini svijetle u kabini dok brod plovi

- Oni su počeli? - pitam.
- Napišite - Damir će u šali - ovi su već legli spat.
- Gdje ćemo mi? - pitam Damira.
- A tu ćemo, ispred Rapca, malo južnije.

Najmlađi, najveći i najmoderniji u floti Ugora

U prostranoj zapovjedničkoj kabini Golovika lagano svira glazba, sve klapski evergrini o ljubavi, moru, suncu i Dalmaciji. Komandni pult za kojim u udobnom izdignutom naslonjaču sjedi suvereno Damir, prepun je navigacijskih uređaja, elektronike, ekrana koji jedini svijetle u kabini dok brod plovi.

Znam što je ploter, ekran radara, ako krenem zapitkivati za ostale ekrane na kojima se izmjenjuju neki brojevi, izvijaju krivulje, trepte lampice, bojim se, nikad kraja tome. Počinjemo razgovor o Goloviku, najmlađem

od 4 broda riječkog Ugora d.o.o., ribarske tvrtke osnovane 1992. godine, a koja danas zapošljava 50 ljudi.

- Brod je građen u Kraljevici i dijelom subvencioniran novcem iz državnog programa obnove i modernizacije ribarske flote. Građen je oko dvije godine. Dugačak je 34 i pol metra, širok 8,60 metara. Dizajnom - nastavlja Damir - to je klasični hrvatski ribarski brod kojemu smo mi radi radnog procesa dosta toga izmijenili i učinili ga daleko funkcionalnijim od uobičajenih i onih kakve smo imali do sada, posebice prostranu radnu palubu. U strojarnici je glavni motor mitsubishi snage 940 kW. S njime Golovik može postići brzinu od 12 čvorova.

Uz njega su, dodaje Damir, i tri generatora nužna za napajanje svega što je na brodu. Oni omogućavaju hlađenje morske vode u spremnicima veličine 40 prostornih metara, a to ohlađeno more na nula stupnjeva služi

Pripreme za ribolov počinju

Mreža se podiže a more kuha od pomahnitih riba

Ulovljene ribe odlažu se velike posude, baje, dopola napunjene ledom i ledenom vodom

Uigrana ekipa radi točno, brzo i u tišini

580 metara dugačka i 190 visoka mreža spušta se po ulov

Golovik, izgrađen u Kraljevici, najopremljeniji je od 4 broda riječkog Ugora d.o.o., ribarske tvrtke osnovane 1992. godine, a koja danas zapošljava 50 ljudi. To je klasični hrvatski ribarski brod koji je potpuno prilagođen radnom procesu i napravljen daleko funkcionalnijim od uobičajenih

Najmlađi na brodu a zapovjednik

Damir Uhač oduvijek voli more. Kada je bio mali, plakao je misleći da kada on naraste više neće biti ribe. Bio je uvjeren da će do tada otac mu Vinko, barba Nevio i drugi ribari poloviti svu ribu te da za njega neće ništa ostati. Nakon škole i vojske 1998. godine zapošljava se na brodu Adria I kojim zapovjeda njegov otac Vinko. Nakon četiri godine preuzima zapovijedanje Adriom sve dok nije preuzeo i Golovik.

- U početku nije bilo lako. Trebalo se puno dokazivati. Cijela posada bila je starija od mene, a ja sam za tih devet ljudi koje vozim po moru bio odgovoran. Kapetani svih drugih ribarskih brodova bili su stariji od mene... Znače kako mi je bilo kada bih ulovio, i kada ne bi ulovio.

Samoposluživanje iz ledomata - "Golovik" sam proizvodi 4 tone leda

Zapovjednik se nije nadao tako dobrom ulovu

za šokiranje ribe, kako bi se zadržala njezina svježina i čvrstoća. Brod ima i rashladne komore u koje se može smjestiti 15 tona ribe i hladnjaču kapaciteta 3 tone gdje se riba smrznava na minus 20 stupnjeva. U dva ledomata Golovik sam proizvodi 4 tone leda.

Naj ribar 2005.

Stižemo na poštu. Golovik je spustio sidro, pali se 20 reflektora po 400 vata.

Na ploteru je satelit ucrtao točku na kojoj se nalazimo, poziciju broda, negdje smo pred ulazom u uvalu između Rta Prklog i Rta sv. Marina. Damir na ehosonderu promatra crvene pjege koje se pojavljuju na nekih 20 do 30 metara ispod broda.

- To je riba, ali to je ništa... ovo su šaruni - kaže. - Ni to niš.

Zvoni mobilni. Zovu s drugih brodova Ugora d.o.o., najveće riječke ribarske tvrtke kojoj pripada i Golovik. Vidjeli su, zasvijetlio je Golovik, raspituju se ima li što ispod njega.

- A slabo, ni blizu kako sinoć... Da li se vidi što kod vas?... A ne znam, tu ću probati vidjeti ako što bude... Di je on?... Vidim, to je Biganj... Ja ću tu... A nešto malo... neke male mače... Čekat ću do devet ur ako ča bude... Neka prašina, papaline ča ja znam...

Prepoznaje ribu na ehosonderu!? Po čemu?... A po čemu će nego po iskustvu! S dvadeset dvije godine Damir je postao zapovjednik Ugrove plivarice Adria, a prije toga kada je god mogao, bio je na moru, upijao. Ovo je osma godina da vodi brod i posadu i sam donosi odluke. Nagrađen je 2005. godine za Naj ulov godine - riječ je o 100 tona ribe koju je ulovio.

Kogo, Jadranko Jadro, zove na večeru!

Sad ću moći zaspati

Posada se okuplja u komfornom salonu. Na velikom blagovaoničkom stolu zdjela riblje juhe. Sinoć im se u mreži našao jedan brancin od 4,5 kilograma i kokot ili lastavica, kako negdje zovu, od nekih kilogram i pol. Posada je zadovoljna, jedini grijeh kuhar bio je taj što je bacio glavu od brancina u more kada ga je očistio. Zašto? A da se ne bi svađali tko će je pojesti, odgovara ne sjedajući s nama za stol nego bdijući iznad, za pultom.

Jedan lagani gemiš poslije večere netko ispija na krmi broda uz cigaretu, neki ostaju u salonu i gledaju televiziju. Damir se penje da pogleda rastu li fleke na ehosonderu. Pod svjetlima se pojavljuju jata igala, plivaju na samoj površini. Posada je raspoložena. Odgovaraju mi da su uglavnom sva sedmorica od početka na Goloviku. Svi su i po godištima tu negdje i atmosfera je dobra. Brod je savršen, govore. Golovik ima pet dvokrevetnih kabina i dvije apartmanske.

- Sve je klimatizirano, kabine imaju umivaonike, toaletne omariće.

- Kako firma, - pitam - plaće i te stvari?

- A firma je, nemamo što reći - odgovaraju. - Plaće u sat, nekad čak i prije.

- Socijalno, zdravstveno?

- Da, da, sve, sve štima.

Bliži se ponoć. Na ehosonderu raste narančasta masa od dna prema površini.

- To je to, to je srdela... - u glasu zapovjednika Damira više je optimizma nego kada smo se usidriili.

Zadovoljna posada pozira nakon završetka prvog dijela posla

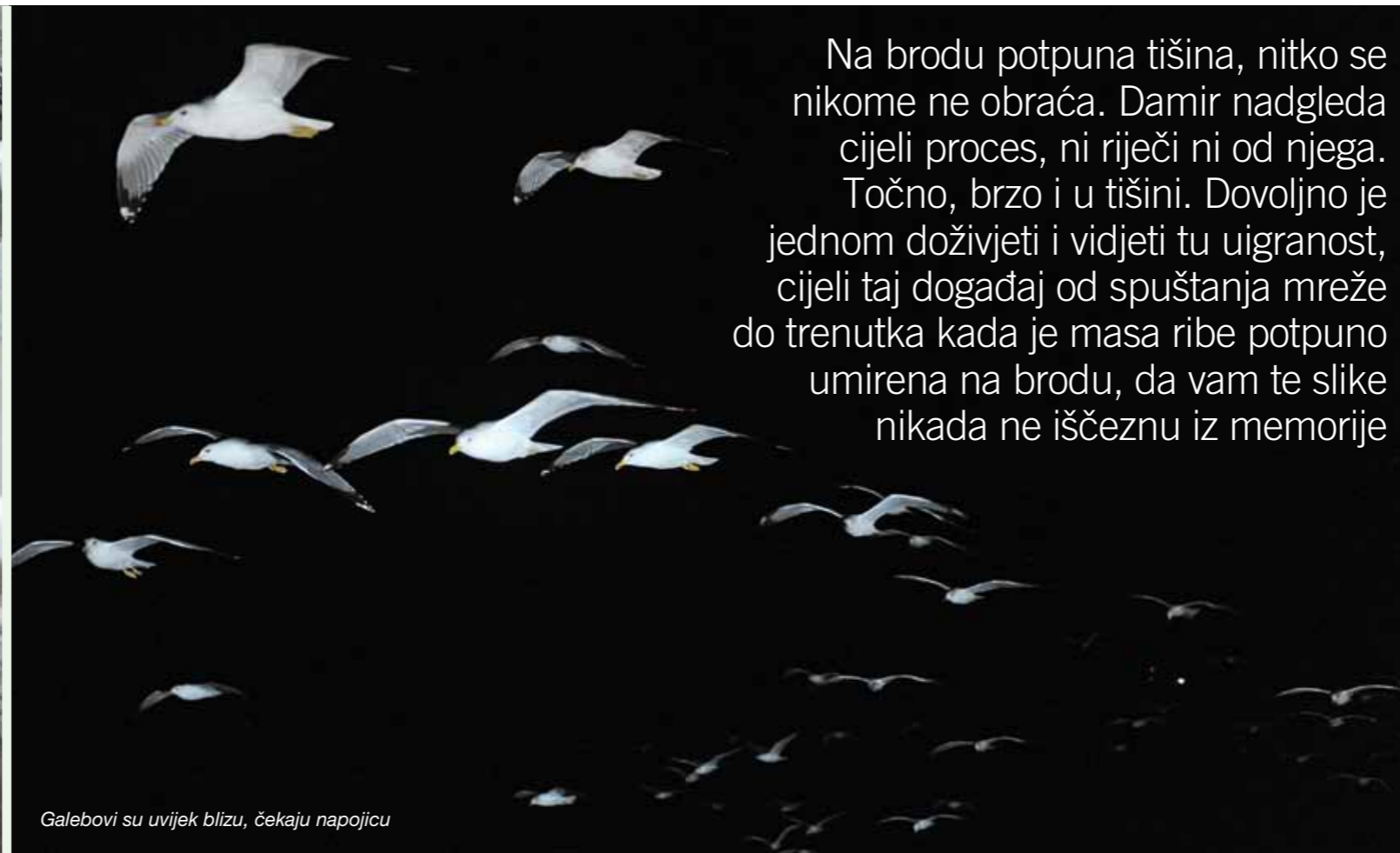

Počinje sortiranje ribe u kašete...

... koje će potrajati sve do jutra

Galebovi su uvijek blizu, čekaju napojicu

- Sad ću moći zaspati - kaže i Ivan Kosić, koji ostaje budan dežurati na brodu. Dodaje: - U pet i deset nas probudi. Dok posada odspava, srdela će se dizati iz dubine. Za hladnijih godišnjih doba treba joj duže da se podigne. Treba duže grijati, kazat će ribari.

Ni manje priče ni savršenije odrađenog posla

Mekano, gotovo toplo jutro i cijela posada u žutim vodonepropusnim odijelima spremna za akciju. Na ehosonderu ni traga od one mase ribe koja nas je ispratila na počinak. Damir ne može vjerovati. Zna se da srdela ima čudi koliko ima drača, ali kamo je mogla nestati, napustiti svjetlo. Što je, tu je.

Svječar Andrijan Rubinić već je u svojoj pasari koja na sebi ima dva velika svjetla. Golovik svoje reflektore gasi i Rubinić laganim veslanjem zadržava ribu opijenu svjetlošću na mjestu. Golovik se izmiče nekih dvjestotinjak metara od pasare i drugom manjem brodu opremljenom snažnim motorom na kojem je pangista Norman Udović dodaje se jedan kraj mreže. Golovik se i od njega izmiče i za sobom ispušta 580 metara dugačku i 190 metara visoku mrežu.

Zatim vozi u krug oko svječarice i svječara, a kad ponovo doplovi do pangiste uzima onaj kraj konopa kojeg mu je ostavio. Dno mreže još je otvoreno, na njezinom dnu su zakačeni aneli, metalni prsteni, kroz koje spomenuti čvrsti konop prolazi. Vitlo ga izvlači, namotava taj konop, steže dno plivarice sve dok je ne zatvori. Riba sada ne može nikuda. Mreža se

podigne i uredno slaže na svoje mjesto.

Ribari djeluju kao binski radnici u teatru, zakupljeni platnenim dekorom pozornice. More kuha od pomahnitalih pokreta ribe koja se bacaka, uspinje, grize međusobno. Cijela ta masa privlači se boku broda te završava u velikim posudama, bajama, dopola napunjenim ledom i ledenom vodom.

Nenad Đurđev, Demir Avdičević, Duško Cicalati, Ivan, Adrijan, Norman, Jadranko, svi nevjerovatnom preciznošću odrađuju svaku svoju radnju. Potpuna tišina, nitko se nikome ne obraća. Damir nadgleda cijeli proces, ni riječi ni od njega. Točno, brzo i u tišini. Dovoljno je jednom doživjeti i vidjeti tu uigranost, cijeli taj događaj od spuštanja mreže do trenutka kada je masa ribe potpuno umirena na brodu, da vam te slike nikada ne iščeznu iz memorije.

Riba je na brodu, hladnjače čekaju

Riba je na brodu, mreža složena i Golovik plovi u plominsku luku.

- Nisam se nadao ovome. Četiri tone smo ulovili, računao sam na pola od toga - priznat će Damir. U luci sortiranje u kašete i ukrcaj ribe u hladnjače, parkirane na obali uz sam brod. Iz njih se iskrcavaju prazne i ukrcavaju pune kašete srdela. Ima nešto i miješane ribe, trebat će je razvrstati.

- Jesenje mrakovi su za ribare plivaričare naporni. Umori se čovjek - kaže Damir Uhač. - Inače mi radimo ako vrijeme dopusti 23 dana na mjesec, a sedam smo kući, za punog Mjeseca. Potegnut ćemo još koji dan, a onda

na kolektivni godišnji odmor.

Republika Hrvatska je prije nekoliko godina uvela lovostaj na sitnu plavu ribu u razdoblju od 15. prosinca do 15. siječnja. I to je vrijeme kada posade mogu biti kući sa svojim obiteljima i obnoviti snagu za nove pothvate. A da će ih biti opet, uvjerali smo se ove noći na Goloviku.

I on će uz neki od riječkih gatova na odmor i mirovanje zajedno s ostalim brodovima Ugora d.o.o, najveće ribarske tvrtke u Primorsko-goranskoj županiji i najvećeg njezinog izvoznika plave ribe. ■■

Završni čin - ukrcaj kašeta sortirane ribe u hladnjaču

Riba je na brodu, mreža složena i Golovik plovi u plominsku luku, uz neizostavnu pratnju galebova

Zora u plominskoj luci

Brod valja očistiti

Slavljenički koncert u povodu 180 godina

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ

Snimili: Marinko KRMPOTIĆ i Sandro RUBINIĆ

Cijela ova godina u Ravnoj Gori protječe, potpuno opravdano, u znaku obilježavanja velike i značajne obljetnice 180 godina rada i postojanja Limene glazbe Ravna Gora. Nizom priredaba u koje je uključeno cijelo mjesto, odličnim svečanim koncertom te objavljivanjem novog CD-a ravnogorski "limenjaci" na pravi su način obilježili punih 180 godina organiziranog sviranja orkestra limene glazbe, što je tradicija kojom se može pohvaliti vrlo mali broj sredina u Hrvatskoj.

Razloge zbog kojih je davne 1830. godine osnovana Limena glazba Ravna Gora svakako treba tražiti u činjenici da je početkom tog stoljeća Ravna Gora već središte tog dijela Gorskog kotara, a bitan doprinos svakako su dali i Napoleonovi ratovi (1813.-1819.) za vrijeme kojih je u Ravnoj Gori boravila prilično brojna vojna posada čiji su članovi uz sebe imali i nekoliko instrumenata. To, kao i činjenica da je Ravna Gora naseljavana često obrazovanim pojedincima iz Slovenije, Hrvatskog primorja i Češke, pogodovalo je razvoju kulture, a zna li se da je, primjerice, 1830. godine u Ravnoj Gori otvorena prva pilana, uređene prostorije za školsku djecu te stan za učitelja i liječnika, onda je jasno da je Ravna Gora u prvom dijelu 19. stoljeća već imala životni standard zavidne razine.

Iznimno popularna

Po dostupnim podacima i zapisima koje u monografiji "170 godina limene glazbe u Ravnoj Gori" navodi njen autor prof. Nevenko Acinger, utemeljitelji limene glazbe bili su Lavoslav Holjević sa svoja tri sina i bratom, braća Blaž i Josip Sedej, potom i članovi obitelji Vančina i Poljančić, a prvi poznati dirigent bio je Vjekoslav Crnogaj. U doba svog nastanka glazba je bila iznimno popularna i predstavljala je najznačajniji vid društvenog i kulturnog

života, a svojim je nastupima u početku uveličavala proslave svih državnih praznika i crkvenih blagdana, da bi potom svirala i na mjesnim zabavama i pri narodnim veseljima.

Naravno, djelatnost glazbe ovisila je i o općim prilikama pa su se tako događali i zastoji u radu zbog, kako se to kaže, više sile. Prvi takav zastoj dogodio se za 1. svjetskog rata (1914.-1918.), a rad je obnovljen 1919. godine. U međuratnom razdoblju Ravnogorska limena glazba uspješno djeluje postajući poznata širom Gorskog kotara te motivirajući i ostale Ravnogorce za bavljenje glazbom pa tih međuratnih godina u ovom dijelu Gorskog kotara vrlo kvalitetno djeluju pjevački i tamburaški zbor. Naravno, 2. svjetski rat (1941.-1945.) znači novu stanku, a nedugo po završetku rata, već 1946. godine Ivan (Johan) Berner pokreće rad Limene glazbe i to tako da okuplja bivše glazbenike, pokreće tečaj na kojem se obučavaju i novi glazbenici te od iseljenih Ravnogoraca traži financijsku potporu za kupnju instrumenata.

Kroz sastav prošlo nekoliko generacija Ravnogoraca

Bernerovi naporu rađaju plodovima i Ravnogorci uskoro iznova imaju svoju Limenu glazbu čija će djelatnost u desetljećima što slijede privlačiti pažnju i daleko izvan granica Gorskog kotara i Hrvatske, a brojni nastupi na natjecanjima rezultirali će i nagradama te značajnim priznanjima koja će potvrđivati kvalitetu rada i ozbiljnost pristupa svih članova RLG koji u zajedništvu s ostalim sekcijama ravnogorskog RKUD-a "Josip Puž" (tamburaši, zbor, vokalna grupa...) potvrđuju činjenicu da je glazbena kultura zaštitni znak ovog goranskog mjesta. Danas Ravnogorska limena glazba, ističe njen počasni predsjednik Nevenko Acinger, broji tridesetak članova: "Koliko glazba za naše mjesto znači ne treba ni govoriti jer je u tih 180 godina postojanja kroz njen sastav prošlo nekoliko generacija Ravnogoraca i Ravnogor-

Širok repertoar

Tomislav Paver, profesionalac u HNK gdje svira trubu, Ravnogorsku limenu glazbu preuzeo je 1998. godine. "Živim u Karlovcu, a budući da su mi roditelji pravi Ravnogorci, moj rođak Nevenko Acinger pozvao me te godine da kao profesionalni glazbenik preuzmem orkestar, što sam i učinio i vrlo brzo uvidio da radim s odličnim glazbenicima koji su amateri samo po tome što za svoj posao nisu plaćeni. Njihova kvaliteta vidi se i u već tri objavljena CD-a, brojnim nastupima po Hrvatskoj i inozemstvu, ali i po tome što na županijskim smotrama najčešće osvajamo prva mjesta, a na državnim smo također među prva tri orkestra", govori Paver dodajući kako se kroz repertoar nastoje iskazati na svim područjima, od ozbiljnih i zahtjevnijih skladbi preko klasičnih koračnica ili pak obrada disco i pop skladbi.

ska limena glazba zaista je zaštitni znak našeg mjesta. Zato sam ponosan što sam njen član i s puno sam zadovoljstva u njoj radio punih pedeset godina, a s puno ozbiljnosti i odgovornosti pristupio sam i radu na monografiji koja je objavljena pred deset godina i kojom smo sačuvali sjećanja na našu bogatu povijest", rekao je Acinger.

Željko Novinc aktualni je predsjednik ravnogorskih limenjaka od 2000. godine, a član orkestra u kojem svira trubu krilnicu je od 1975. godine. U doba njegova rukovođenja orkestrom ravnogorski su limenjaci doživjeli i najveća priznanja što Novinc objašnjava činjenicom da ima veliku pomoć bivšeg predsjednika Acingera, ali i da su ti sjajni rezultati posljedica kontinuiranog dugogodišnjeg kvalitetnog rada, kao i toga da je mjesto dirigenta preuzeo profesionalni glazbenik Tomislav Paver. "Rezultati su sjajni i želimo tako i dalje nastaviti, a da bismo u tome uspjeli, naglasak ćemo staviti na rad s mladima kojih želimo još više, a razmišljamo i o tome da obnovimo rad podružnice delničke glazbene škole u Ravnoj Gori", najavljuje Novinc. ■■

180 godina ravnogorskih limenjaka

Prva poznata fotografija Ravnogorske limene glazbe je ova iz 1914. godine snimljena na proslavi blagdana Tijelovo

Uspjesi u ovom desetljeću

Prvo desetljeće 21. stoljeća ravnogorskoj je limenoj glazbi donijelo možda i ponajveće uspjehe - tako su Ravnogorci 2000. godine bili domaćini 15. susreta Puhačkih orkestara Hrvatske osvojivši srebrnu plaketu, što ponavljaju i četiri godine kasnije na susretu održanom u Novom Vindolskom. Godine 2002. objavljuju svoj prvi CD "Musica Gloriosa", 2008. godine oduševili su CD-om "Da se nigdar ne pazobi", a ove godine su u povodu 180. obljetnice objavili CD nazvan jednostavno "180". Također, u ovom su desetljeću ravnogorski limenjaci prvi put nastupili i izvan granica Hrvatske - najprije u Italiji, potom i u Češkoj, sjajno surađuju s orkestrom "Trenkovi panduri" iz Požege te Limenom glazbom Trsat...

Nizom priredaba u koje je uključeno cijelo mjesto, odličnim svečanim koncertom te objavljivanjem novog CD-a orkestar Limene glazbe Ravna Gora na pravi je način obilježio punih 180 godina organiziranog sviranja i postojanja, što je tradicija kojom se može pohvaliti vrlo mali broj sredina u Hrvatskoj

London me strahovito motivira jer su sva moja tri nastupa na Olimpijskim igrama završila rezultatski vrlo loše. Dodatni motiv je došao i na klupskom planu, s Primorjem želim nešto postići. Volio bih da u Rijeku donesemo trofej, kaže kapetan Primorja i hrvatske reprezentacije

Motivira me novi olimpijski žar

Razgovarao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Rujansko Europsko prvenstvo u Zagrebu donijelo je hrvatskom vaterpolu jedan od najbližavijih uspjeha. Izabranici Ratka Rudića zaslužili su zlatne medalje, domaća publika inspirirala ih je da se napokon uspu na tron, nakon dva prethodna neuspjela pokušaja u finalu. Predvodnik ove generacije je Riječanin Samir Barać, sa svojih 37 godina najiskusniji reprezentativac, koji je sudjelovao i na "srebrnim" prvenstvima prije 11 godina u Firenci, odnosno prije sedam godina u Kranju. Kapetan u ovoj sezoni nikad jačeg Primorja bio je 2007. godine član svjetskih prvaka iz Melbournea, a imao je puno uspjeha i na klupskom planu sa splitskim POŠK-om i talijanskom Brescijom, iz koje se prije nekoliko ljeta vratio u rodni grad.

- Sportaš mora imati sreće u karijeri da igra pred svojom publikom na tako važnom natjecanju kao što je Europsko prvenstvo. Od Svjetskog prvenstva u Melbourneu prije tri godine stvorio se u javnosti pozitivan "štit" oko reprezentacije. Ljudi su od nas puno očekivali i ta očekivanja nisu bila bez temelja. Svaka zlat-

na medalja je predivan osjećaj za sportaša, a pogotovo ako je osvojena na domaćem terenu.

Spona između trenera i igrača

Biti kapetan reprezentacije daje ovom uspjehu dodatnu težinu, Barać potvrđuje da je to šlag na tortu njegove karijere, priznanje za sve što je dosad napravio.

- Kapetan predstavlja sponu između trenera i igrača, prenosi iskustvo na mlađe. Svi sportski psiholozi će se složiti, komunikacija i pozitivna hijerarhija su osnova za funkcioniranje momčadi, uz naravno igračku kvalitetu. Mi smo u reprezentaciji zajedno skoro četiri mjeseca, a u tako dugom periodu igrači će se teško prilagoditi na fizičke napore ako ne vlada dobra atmosfera.

Prije Zagreba Barać je igrao dva europska finala, u oba je Hrvatska poražena, treći nastup u završnici je napokon bio sretan.

- U reprezentaciji sam od Europskog prvenstva u Seville 1997. godine, nastupio sam na ukupno njih šest, igrao tri finala, sada se napokon sve poklopilo. U svim tim generacijama bili su igrači koji su imali strašnu kvalitetu, ali mislim da je najveća prednost ove današnje u atmos-

feri koja vlada u njoj. Danas sve reprezentacije igraju dobro, razlika među njima je vrlo mala, što je ovo Europsko prvenstvo i potvrdilo, s obzirom na velik broj iznenađenja.

Prvi put je na finalu bila i Baraćeva obitelj, možda mu je i to donijelo sreću.

- Obitelj svim igračima znači puno, ona je naša podrška i motivacija. Sada su mi na tribinama bili supruga i kćeri te stric i strina. Nažalost, ni u Firenci ni u Kranju nisu uspjeli ući na tribine, u Kranju su ih spriječili nemili događaji i sukobi navijača, zbog kojih nismo mogli ni primiti medalje. Ne ponovilo se!

Želio bih i s Primorjem biti prvak

Deset godina bio je Samir izvan Rijeke, tri je proveo u splitskom POŠK-u, jednu u zagrebačkoj Mladosti i šest u Bresciji.

- Obitelj je bila sa mnom u Splitu i Zagrebu te prvu godinu u Bresciji, a kad je starija kći trebala krenuti u školu i supruga ostala trudna, oni su se vratili u Rijeku jer smo željeli da djeca idu u našu školu. Godine bez njih bile su mi teške, ali oni su mi bili glavni motiv za povratak.

Barać je bio svjetski prvak, sad je europski,

skom planu, želio bih i s Primorjem biti prvak. Doživio sam proslavu naslova, i domaćih i europskih, u Splitu i u Bresciji, volio bih da u Rijeci napravimo jednu takvu feštu. Prilika da napravim nešto u svojem gradu, među svojim ljudima, za mene je strahovit pokretački motiv.

Primorje se pred ovu sezonu izuzetno pojačalo, riječki ljubitelji vaterpola priželjkuju uspjeh iz 2004. godine, kad je osvojeno treće mjesto u Europi.

- Već je sama činjenica da Primorje nakon niza godina igra u Europskoj ligi velik uspjeh. Jasno mi je da ljudi kod nas očekuju jako puno čim se momčad pojača, ali u sportu ništa nije sigurno. Nije formula dovesti šest igrača i biti prvi. Nije Primorje jedino uložilo u pojačanja, tu su i Jug i Mladost te cijeli niz klubova koji redovito igraju Europsku ligu. Imamo veliku odgovornost predstaviti Rijeku, a naravno da želimo ostvariti što bolji rezultat.

Na tri fronta

Primorje ove sezone, s braćom Varga i Garcijom te Paškvalinom i Jelačom, uz sve starosjedioce, ima možda najjaču momčad ikada. Želja je ugrurati se među dosad ne-

Nema sportskih mirovina

Barać studira na Fakultetu za poslovni menadžment, što znači da traži alternativu ostanku u sportu nakon završetka igračke karijere.

- Moja želja je ostati u sportu, ali samo od vaterpola se ne može osigurati mirnu budućnost. Status vrhunskih sportaša u Hrvatskoj je vrlo loš, mnoge zemlje u našem okruženju imaju sportske mirovine, jedino kod nas toga nema. To znači da se čovjek mora pobrinuti sam za sebe, pa tako ja idem na fakultet koji mi otvara puno mogućnosti, a bavim se i privatnim poslom. Volio bih vratiti vaterpolu sve ono što mi je on dao, velika mi je želja biti trener mlađih kategorija, ali nažalost od toga ne bih mogao živjeti bezbrižno.

prikosnovene Jug i Mladost i poremetiti odnos u hrvatskom vaterpolu.

- Nerealno je očekivati da se odmah sruše Jug i Mladost budući da iza njih stoji kontinuiran niz jakih domaćih i međunarodnih utakmica. Igrali su puno finala, imaju iskustvo koje Primorje zasad nema. No, za hrvatski vaterpolo je veoma bitno da se pojavio treći klub koji im može pomrsiti račune, a kamo sreće da se pojavi još koji. Da li je ovo najbolja generacija koju je Primorje imalo, pokazat će rezultati, igramo na tri fronta, priželjkujemo osvajanje kojeg trofeja.

Predsjednik Predrag Sloboda donio je novi vjetar u klub, a preuzeo je i čelo Hrvatskog vaterpolskog saveza. Od kapetana Primorja dobiva samo pohvale.

- Ambicija i vizija koju on ima da uzdigne vaterpolo na sport broj jedan, ne samo u Rijeci nego i u Hrvatskoj, nas igračke stavlja u fenomenalnu poziciju. Primorje je niz godina bilo u drugom planu, sad je došlo u situaciju da se bori za trofeje, što je veliko zadovoljstvo. Grad Rijeka i Županija zaslužuju ovako kvalitetan klub, volio bih kad bismo i u drugim sportovima mogli gledati vrhunske utakmice. ■■

Vrhunska karijera

Reprezentacija: svjetski prvak (Melbourne 2007.), svjetska bronca (Rim 2009.), europski prvak (Zagreb 2010.), europsko srebro (Firenca 1999. i Kranj 2003.)

Klubovi: europski prvak (1999. s POŠK-om), osvajač LEN Kupa (2002., 2003. i 2006. s Bresciom), prvak Hrvatske (1998. s POŠK-om), prvak Italije (2003. s Bresciom), osvajač Kupa Hrvatske (1995. s Primorjem, 1999. s POŠK-om)

nedostaje mu još olimpijska medalja. Uvjeren je da će izdržati u bazenu do Londona 2012. godine.

- Dogovorio sam se s izbornikom Rudićem da me ne poziva za nastupe u Svjetskoj ligi nego da nakon završetka sezone vidimo kako dalje. Ponovo mi se javlja olimpijski žar koji me strahovito motivira jer su sva moja tri nastupa na Olimpijskim igrama završila rezultatski vrlo loše. No, dodatni motiv je došao i na klup-

Predvodnica novog riječkog vala

Magda Maras sudjelovala je u svim slavljinama na riječkom parketu od početka stvaranja te izvrsne generacije, propustila je tek prošlosezonske uspjehe zbog igranja u Turskoj. Ovog ljeta vratila se u matični klub i preuzela ulogu kapetana ekipe

Razgovarao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Odbojkašice Rijeke dominiraju domaćom scenom već više od pola desetljeća, od 2005. godine nitko im nije ravan ni u Kupu, ni u prvenstvu. Nižu dvostruke krune unazad pet godina, dodale su tome i trofej pobjednica Interlige, natjecanja najboljih ekipa Srednje Europe, te nekoliko plasmana u Ligu prvakinja, među kojima se ističe ulazak u osminu finala elitnog razreda Starog kontinenta.

Magda Maras sudjelovala je u svim slavljinama na riječkom parketu od početka stvaranja te izvrsne generacije, propustila je tek prošlosezonske uspjehe zbog igranja u Turskoj. Ovog ljeta vratila se u matični klub i preuzela ulogu kapetana ekipe, produžene ruke trenera Igora Lovrinova na terenu. Ekipa je pretrpjela prilične promjene, u kadru su pretežno mlađe igračice, pa je Magda sa samo 25 godina najiskusnija među njima, predvodi novi riječki odbojkaški val.

- Iskuse igračice su otišle, ostale su mlade cure, koje tek moraju igrački stasati. Ovo je na neki način povratak u prošlost, kao kad smo mi prije pet-šest godina osvojili prvi Kup Hrvatske i označili početak jedne trofejne generacije. Sada gradimo sve ispočetka, ima nas samo nekoliko iskusnih igračica koje smo niz godina u klubu, uz mene tu su Paola Došen i Ivana Kalebić. Ako se bude dobro radilo, kroz nekoliko godina možemo opet očekivati prave rezultate, iako nije nemoguće da već i ove sezone dođemo do kojeg trofeja.

Nemamo imperativ

Sezona je počela s oscilacijama, ne spajate više serije pobjeda kao ranije.

- U Interligi smo godinama bili u vrhu. Prije smo, usudila bih se reći, neke utakmice samo odrađivale, dobivale s manjim intenzitetom snage. Sada nam je svaka utakmica vrlo teška, treba vremena da se ova ekipa posloži.

Vas nekoliko iskusnijih igračica naviklo je na pobjede, sada morate biti spremne na daleko više poraza i u tome sačuvati psihičku stabilnost.

- Moramo se naviknuti na činjenicu da se utakmica, čak i kod kuće, može izgubiti. To nam se desilo nedavno sa slovačkom Slavijom, vodile smo 2:0, u trećem setu imale pobjedu na dlanu, ali smo sve prosule i izgubile utakmicu. Teško je to prihvatiti, no to je sport, idemo dalje, drugi put može biti obrnuto.

Glavnog konkurenta u hrvatskim okvirima, Split 1700, dobile ste na početku sezone, iako su se Splićanke prilično pojačale ovog ljeta.

- One su lani osvojile Interligu, pritom su se još pojačale, dovele nekoliko iskusnih igračica, trenera Brazilca. Mi smo mlade, ali smo pokazale da možemo igrati protiv njih, pobijedili smo 3:1, što se možda i nije očekivalo od nas. Oscilacija će u našoj igri biti, nadam se da ćemo kroz teške utakmice steći neophodno iskustvo i s vremenom se vratiti pobjedama.

Vaša prednost je što nemate pred sobom nikakav imperativ, ova sezona bi trebala prije svega donijeti afirmaciju mladim igračicama.

- Sezona neće biti neuspješna ako ne osvojimo nijedan trofej, ali smatramo da imamo dovoljno kvalitete da budemo u hrvatskom vrhu. Recimo da nam je cilj ući barem u finale Kupa i doći do završnice prvenstva.

Eh, da su nama nogometni ugovori

Rijeka je ove sezone odustala od Lige prvakinja zbog teške financijske situacije, ali očekuju vas europski susreti u Challenge Cupu?

- Drago mi je što sam igrala Ligu prvakinja, to je najelitnije natjecanje i to treba doživjeti. No, s oslabljenom ekipom možda je bolje da igramo natjecanje nižeg ranga.

Kakav je osjećaj sa svega 25 godina odjednom postati najstarija igračica u ekipi, predvodnica mlađim kolegicama?

- Prihvatila sam tu promjenu, preuzela sam na sebe ulogu vođe ekipe na terenu, ali imam pomoć od nekoliko cura koje igraju u prvom sastavu već nekoliko godina, nismo baš tako neiskusne.

Kolika je bila korist od prošlosezonskog iskustva u Ankari?

- U Rijeci sam osvojila sve što se moglo, imala sam želju igrati vani i tako sam se našla u Turskoj. Bilo je to novo iskustvo, malo promjene, druga turska liga može se po kvaliteti usporediti s našom ligom tako da nije bilo previše zahtjevno. Klub je ušao u prvu ligu, ispunili smo cilj, ali nisam pomišljala na novi ugovor. Navikla sam se na život u Turskoj, ali ipak me malo mučila nostalgija i kad je došao poziv da se vratim u Rijeku, brzo smo se dogovorili.

Kako se može živjeti od odbojke? Može li jedna vrhunska igračica zaraditi dovoljno za miran život nakon završetka igračke karijere?

- Ja nisam takva klasa odbojkašice da bih si mogla osigurati egzistenciju. No, iako odbojka nije nogomet ni košarka, može se dobro zaraditi. Mi u šali znamo reći da bismo s jednim nogometnim ugovorom odradile jednu sezonu i onda prestale igrati. Vrhunska igračica u dobrom klubu može od odbojke živjeti i nakon završetka karijere, ali takve ipak nisu brojne.

Uspjela izgurati sport i fakultet

Kako je bilo u doba studiranja na Ekonomskom fakultetu usklađivati studentske obaveze s igračkim?

- Bilo je teško, iako ne i neizvedivo. Trebalo je obaveze na fakultetu odrađivati u dogovoru s profesorima, jer odbojka mi je već tada bila posao, nisam mogla izostajati s treninga. Uspjela sam izgurati i sport i fakultet, učila sam noću, malo sam se više odricala, danas mi nije žao.

Što nakon završetka igračke karijere: otići u struku ili ostati u sportu?

- Voljela bih ostati u sportu, možda ne baš kao trenerica, nisam se dosad vidjela u toj ulozi. Radije bih ostala u odbojci nego bila zatvorena u nekom uredu kao ekonomistica jer sport mi je postao način života.

U Rijeci je Magda osvojila sve što se moglo, a nakon povratka iz Turske vratila se s novim motivom

Voljela bih ostati u sportu i nakon igračke karijere - kapetanica Rijeke Magda Maras

Visoki dečki

Većina odbojkašica je prilično visokog rasta, nemate baš preveliki izbor u traženju dečki, ako pretpostavimo da u obzir dolaze samo oni viši od vas, poput košarkaša.

- Da, sportaši su tu u prednosti, ali uvijek se nekoga nađe... Makar i ne bili sportaši, ima visokih dečki. Treba samo malo bolje gledati, pa će ih se naći, ha, ha...

Reprezentacija je uvijek posebno poglavlje u karijeri svakog sportaša, bez obzira na količinu iskustva u državnom dresu.

- Sudjelovala sam u dva kvalifikacijska ciklusa prije dvije-tri godine, uoči Olimpijskih igara u Pekingu. Bilo je to predivno iskustvo, bez obzira što nisam bila standardna igračica. Sada nisam u prvom planu, ne smatram se tako vrhunskom igračicom, ali uvijek ću biti

Komplimenti gode

Odbojkašice kotiraju kao najzgodnije sportašice. Godi li vam što vas se gleda i kao atraktivne pojave, ne samo kao igračice?

- Normalno da godi, nema u tome ništa loše. Lijepo je primiti kompliment, zašto ne? Ženska odbojka je dobila malo na popularnosti kad je nekoliko igračica snimilo kalendar s Lupinom, sad barem širi krug ljudi zna tko je, primjerice, Sanja Popović. Možda će i zbog toga netko doći pogledati odbojku.

sprema za eventualni ponovni poziv.

Na nedavnom Svjetskom prvenstvu u Japanu reprezentacija, u kojoj igraju i Riječanke Sanja Popović, Ana Grbac i Ivana Miloš, bila je na pragu prolaska u drugi krug, zapela je u skupini samo zbog razlike u poenima.

- Već je i sam plasman na svjetsku smotru nakon 12 godina ogroman uspjeh, žao mi je što je to bilo tako slabo medijski popraćeno. Trebalo je proći zahtjevne kvalifikacije, ali se potvrdilo da smo se vratili na svjetsku odbojkašku kartu. Uvjeti u našoj odbojci su dosta loši, svašta se dešavalo sa Savezom u dugovima, tako da je čak bilo upitno hoće li uopće biti novaca za odlazak u Japan.

Kakav je interes za odbojku kod nas, koliko ljudi imate na utakmicama?

- Nažalost, vrlo je slab interes, dolaze većinom isti ljudi koji su vezani za odbojku, roditelji, rodbina, eventualno nekoliko navijača. Čak i na jače i atraktivnije utakmice Interlige ljudi slabo dolaze. Publiku je privlačila jedino Liga prvakinja, onda je bilo lijepo igrati pred punom Dvoranom mladosti. ■■

Danas se u
ljekarnama sve
više traži usluga
preventivne zaštite
zdravlja

Pacijenti povjerenje nagrađuju vjernošću

Trideset pet godina prošlo je otkako su ljekarne sa šireg područja Rijeke objedinjene u Zdravstvenu ustanovu Ljekarna Jadran. Danas županijska ustanova Ljekarna Jadran objedinjuje trinaest jedinica, deset ljekarni i tri ljekarnička depoa

Nove ljekarničke usluge

Adaptacija ljekarne u Vrbovskom značajan je iskorak za cjelokupno ljekarništvo Jadran. Ne samo što je ishodila sve potrebne dozvole i rješenja za rad ljekarne, nije samo riječ o ukusno uređenom prostoru, nego je Gorski kotar profitirao, dobio iznimno kvalitetnu ljekarničku uslugu. Također, na zahtjev lokalne samouprave Ljekarna Jadran je otvorila ljekarničke depoe u Šilu na otoku Krku, u Klani i Nerezinama. Ljekarnički depo podrazumijeva ljekarnu u kojoj se ne mogu izrađivati magistralni i galenski pripravci, nema laboratorija i sobe za voditelja pa je i prostor nešto skromniji, odnosno manje zahtjevan, što nikako ne ugrožava redovno izdavanje lijekova na recept.

Odlaskom magistra farmacije u mirovinu i Cres je prošle godine ostao "ni na nebu ni na zemlji", no zakratko. Ljekarna Jadran osigurala je stručni kadar, u potpunosti renovirala prostor, te je na taj način gradu Cresu darovana ne samo kvalitetnija usluga, nego i jedan moderan i prijeko potreban prostor.

Ljekarne postaju i savjetovišta

U ljekarnama se sve više traži usluga preventivne zaštite zdravlja. U svakom trenutku u ljekarnama možete izmjeriti tlak i redovito ga kontrolirati. Ljekarne postaju i savjetovišta pa se rezultati mjerenja odmah mogu i komentirati. U ljekarnama postoji i usluga mjerenja "bodymas faktora", a to je pomoć u praćenju regulacije težine što je iznimno bitno za krvožilni sustav i moguć nastanak dijabetesa. Postoje i savjetodavne aktivnosti uz određivanje statusa kože, određuje se vlaga, masnoća, elastičnost, mikrostruktura kože. Tijekom ljetnih mjeseci određuje se faktor osjetljivosti na sunce kada se svakoj osobi potpuno stručno savjetuje dermokozmetika za lijepu i zdravu kožu. No, isto tako može se preventivno ukazati na neke promjene koje iziskuju liječničku kontrolu.

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Javni ljekarnici su oduvijek imali značajnu ulogu u promociji, održavanju i poboljšanju zdravlja zajednice kojoj služe" - s ovakvom, jednom od mnogih definicija ljekarništva danas, složila se i ravnateljica Ljekarne Jadran mag. pharm. Silvana Jager koja je na čelu ustanove više od desetak godina, a ove godine slave 35 godina postojanja.

Prije punih trideset pet godina, u tadašnjoj zajednici Općina Rijeka rodila se ideja o integraciji ljekarni na širem području Rijeke. Te 1975. godine na čelu Zdravstvene ustanove Ljekarna Jadran nalazio se Zdravko Saršon, koji se uhvatio zahtjevnog i opsežnog posla te objedinio sve ljekarne pod zajednički krov. Treba podsjetiti da je područje integracije ljekarni obuhvaćalo osim Rijeke, otok Pag, Senj, Novi Vinodolski, Crikvenicu, otoke Krk, Cres i Rab, Delnice, Kraljevicu, Bakar, pa sve do Liburnije, odnosno Matulja, Opatije i Lovrana.

- Do 1996. godine ljekarne su bile integrirane pod nazivom Ljekarna Jadran, kada je donesen zakon po kojemu su županije dobile osnivačka prava - podsjeća današnja ravnateljica Jadrana mag. pharm. Silvana Jager. Tijekom 1997. godine počela je privatizacija ljekarni i temeljem Pravilnika o zakupu, 23 ljekarne su privatizirane, odnosno otišle u zakup. Danas Ljekarna Jadran objedinjuje trinaest jedinica, deset ljekarni i tri ljekarnička depoa.

Vrlo dostupna usluga

- Ne možemo se ne pohvaliti i Županijom od koje smo također profitirali kroz decentralizirana sredstva, ali je još važnije naglasiti da su razumjeli važnost visokog zdravstvenog standarda koje ljekarna mora pružati. Stoga ovdje moram nabrojiti da je riječ o ljekarnama Zamet, Brajda, Centar, Korzo, Kazalištu, Riva Boduli, Strossmayer, Bakar, Cres i Vrbovsko. Novootvorene ljekarne, odnosno depoi u Šilu, Klani i Nerezinama dijelom su zasluga i Županije jer je riječ o mjestima gdje privatni kapital nije

Centralna ljekarna na Korzu

našao interes pa je županijska ustanova Ljekarna Jadran prepoznala važnost dostupnosti ljekarničke usluge, ne samo građanima nego i turistima kojih tijekom ljeta ima i nekoliko puta više nego domicilnog stanovništva.

Primjerice, podsjeća mag. pharm. Jager, koja je ujedno i dopredsjednica Hrvatske ljekarničke komore i članica Savjeta za zdravlje PGŽ, prva ljekarna od ove naše novootvorene u Klani je na udaljenosti deset kilometara. Usluga je sada dostupna, riječ je o kvalitetnoj ljekarničkoj skrbi, a to i jest naša funkcija.

Ljekarna Jadran prva je ustanova u Hrvatskoj koja je 2002. godine počela raditi certificirana po ISO standardu 9000-2001, a ovih dana je uspješno okončano i usklađivanje s novim izdavanjem norme ISO 9000-2008.

- Bez obzira na probleme i poteškoće u Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i dugim rokovima plaćanja usluga i cijene lijeka, građani županije ni u jednom trenutku nisu osjetili nestašicu lijekova i ortopedskih pomagala - posebno će naglasiti ravnateljica Jager.

Adaptacijom ljekarne u Vrbovskom Gorski kotar je dobio iznimno kvalitetnu ljekarničku uslugu

Silvana Jager, ravnateljica Ljekarne Jadran

Interne provjere znanja

- Maksimalno omogućavamo stažiranje mladim farmaceutskim tehničarima i magistrima farmacije. Godišnje brojka varira između tri i sedam stažista u odnosu na stručnu spremu. Naša djeca sve češće studiraju u Ljubljani, Padovi, vraćaju nam se i do sada, moram naglasiti, nitko nije ostavio loš dojam, dapače, vrijedni su, žele učiti i to nam je najvažnije. Prije desetak godina za pripravnike smo uveli internu provjeru znanja; četiri puta godišnje obavlja se provjera teoretskog i praktičnog znanja u skladu s pravilnikom i to pred povjerenstvom koje čine tri magistra farmacije imenovana od strane stručnog vijeća. Smatramo da je to uvjet uspješnog završetka staža i potpisa u pripravničkoj knjižici. Upravo takva provjera im puno znači za pripremu stručnog ispita. Čini mi se da je to jedna od novina koje su u potpunosti ostvarile svoju namjeru - kaže Jager.

Recept uspješnosti

Kada smo ravnateljicu upitali za recept uspješnosti tvrtke, Jager je bez dvojbe naglasila kako je svakoj jedinici u kolektivu važno dati do znanja da je bez nje nemoguće biti uspješan. - Uz kontinuiranu edukaciju i obrazovanje, omogućiti kontakt s novim dostignućima na polju farmaceutske industrije i posredno u medicini, naš je imperativ - kaže ravnateljica i zaključuje:

- Budući da živimo i djelujemo u konkurenciji, nama je najvažnije da pacijent koji ima pravo izbora, izabere upravo nas. Ne samo da dođe po lijek, nego da dobije i kvalitetnu uslugu, u ugodnom prostoru i da nam se vrati. Naša je krilatica: "Ljekarna Jadran, uz mene i moju obitelj." ■■

Za planinarenje vam ne treba ni bicikl, ni motor, ni barka niti bilo koja druga skupa oprema ili pak uređeni sportski teren. Dovoljan je par starih tenisica i imate sve što vam treba, kaže Viktor Stipčić jedan od osnivača Planinarskog društva "Kamenjak", udruge koja 2011. slavi 50. obljetnicu osnutka

Za bavljenje planinarstvom potrebna je tek dobra volja - Viktor Stipčić

Kroz Planinarsko društvo Kamenjak prošle su tisuće ljudi

Obronci Grobničkih "alpi"

Info

Planinarsko društvo Kamenjak Rijeka osnovano je 14. prosinca 1961. godine iz sekcije "Zanatlija" koja je djelovala pri tadašnjem PD Rijeka (kasnije PD Platak). Društvo je dobilo ime prema vrhu Kamenjak, 867 n/m, koji se nalazi u riječkom zaleđu. Bilo je to na prijedlog poznatog čakavskog pjesnika i publicista Ljubomira Pavešića-Jumba. Zaštitni znak, slovo K koje spaja gorje i mora, osmislio je poznati umjetnik Dorian Sokolić a himnu o Kamenjaku, povodom obilježavanja 20. godišnjice postojanja društva skladao je Dušan Prašelj. Maskotu društva popularnog Pepića tekstovima i crtežom oživotvorio je ing. Josip Colnar.

Napisao: Mladen TRINAJSTIĆ
Fotografije: Mladen TRINAJSTIĆ i Arhiva ZIP

Sedamdesetdevetogodišnji Viktor Stipčić jedan je od onih za koje znaju (ili bi barem trebali znati) svi koji se na području grada Rijeke i okolice bave planinarstvom. Neumorni, pasionirani planinar, jedan od inicijatora osnivanja Planinarskog društva "Kamenjak", udruge koja

Uspon na Učku

Uspon na Hahlić

će 2011. obilježiti 50. obljetnicu svog osnutka danas svoje umirovljeničke dane provodi na otoku Krku, u svom skladnom domu u Omišlju. Sa suprugom Maricom, životnom suputnicom sa kojom ga uz ostalo veže i nepotrošiva ljubav ka planinama gospodin Viktor nerijetko u glavi "vrtili filmove" iz prošlosti, vremena kad je "harao" najvišim i najzahtjevnijim vrhovima Hrvatske, svih okolnih zemalja ali i svijeta.

"Kampananje" po Platku

- Planinarenje je moja prva ljubav. Još u najranijem djetinjstvu nešto me uvijek vuklo gore, u brda, na planine i staze gdje sam disao punim plućima i gdje sam nalazio neponovljiv mir, spokoj i zadovoljstvo, kaže nam Viktor Stipčić, Sušačan, dugogodišnji tajnik a potom i predsjednik riječkog planinarskog društva-

slavljenika. - Počeci mog planinarstva sežu još u godine prije Drugog svjetskog rata, doba kad sam sa svojim bratom nerijetko odlazio na Platak. Otac je već tada imao automobil s kojim nas je često vozio do Kamenjaka odakle smo nas dvojica odlazila "kampanat" po Platku sve do večeri kad bi nas na istom mjestu pokupio. Odmah nakon rata priključio sam se postojećem planinarskom društvu "Platak" shvaćajući kako mi je planinarstvo zapisano u genima te kako jednostavno ne mogu bez bavljenja tom prekrasnom i nadasve zdravom aktivnošću.

Nakon što sam skoro cijelo desetljeće kao mladač sudjelovao u radu tog društva, potaknut prilično napornom, nekad čak i zatupljujućom stegom koja je ondje vladala i

"Planinarski list"

Viktor Stipčić, koji je tijekom dugih desetljeća svog planinarstva nanizao brojne uspjehe i nemala ostvarenja, veliku je zaslugu imao i za pokretanje te dugogodišnje izlazenje časopisa "Planinarski list" koji je obilovao planinarsko-edukativnim sadržajima. Taj je list izlazio četiri puta godišnje a prvi je broj tiskan u ožujku 1970. godine i to u tiraži od 2.500 komada, naglašava naš sugovornik.

na kojoj je inzistirala jedna poveća grupa starijih i iskusnijih planinara, sa grupicom mlađih istomišljenika počeo sam raditi na ustrojavanju novog društva, udruge koja bi bila slobodnija i ležernija. U to su vrijeme već postojale planinarske sekcije ustrojene u većim riječkim tvrtkama poput Torpeda, 3. maja ili pak Rafinerije tako da je u gradu postojala šira "baza ljudi" okrenutih planinarstvu.

Gradnja vlastitog doma na Hahliću

Osnivačka skupština na kojoj se okupilo oko 150 ljudi u prosincu 1961. godine održana je u jednoj zgradi na Jadranskom trgu. Na neki smo način ondje uspjeli okupiti i objediniti sve one koji su bili spremni raditi na ustrojavanju novog društva ali i promoviranju planinarstva koje smo željeli učiniti dostupnim svima, naglašava naš sugovornik. Prvi planinarski izlet krenuo je put Snježnika a kasnije su zaredali brojni drugi planinarski pohodi. Članovi društva inicirali su uređenje planinarskih domova kao i gradnju vlastitog - onog na Hahliću, iznad Grobničkog polja.

Razgovarajući o zamahu planinarstva na riječkom području Stipčić i danas zrači šireći

dobre vibracije. Uvjeran kako je pješaćenje najljepšim dijelovima nedirnuto prirodnog okruženja bilo i ostalo najljepšim, najzdravijim i najdostupnijim vidom sportskog rekreiranja jedan od osnivača PD Kamenjak kaže kako je i danas, jednako kao i pred 50 godina za bavljenje planinarstvom potrebna tek dobra volja.

- Ne treba vam ni bicikl, ni motor, ni barka niti bilo koja druga skupa oprema ili pak uređeni sportski teren. Dovoljan je par starih tenisica i imate sve što vam treba.

Na Triglavu bio tridesetak puta

- U svakom slučaju, planinarstvo je bilo i ostalo moja ljubav i strast i nikad mi nije bilo teško ni naporno raditi na njegovu populariziranju, bilo kroz oformljivanje planinarskih sekcija po riječkim školama, tadašnjim mjesnim zajednicama ili pak unutar većih tvrtki. S istim smo ciljem "klatarili" i okolicom Rijeke gdje smo također nastojali, a dobrim dijelom i uspijevali zasijati sjeme planinarstva. Prva redovna godišnja skupština tako je održana u Kastvu, druga pak u Dražicama na Grobniku, potom i u Lokvama odnosno Fužinama, Čabru... Sve to rezultiralo je masovnim priključenjem ljudi koji su prepoznali vrijednosti koje smo kroz PD Kamenjak uporno promovirali. Nije nam bilo važno kamo ćemo poći, bilo je samo važno da se gre, kaže Stipčić od kojeg smo doznali i kako je tijekom njegove dugogodišnje planinarske "karijere" kroz društvo čijim je osnivačem bio prošlo više od 10 tisuća stanovnika primorsko-goranskog kraja. Sam je, naglašava, obišao sve značajnije vrhove.

- Unutar samog društva osmislili smo i pokrenuli takmičenje koje smo zvali "Nagrada planine". Svatko tko bi prošao vrhova čija je ukupna visina premašivala 100 tisuća metara dobio bi prigodnu značku. Ja sam takvu nagradu dobio 3 puta! Eto toliko sam planinario, rekao nam je otkrivajući i kako je bio jedan od organizatora i sudionik prvog planinarskog po-

Viktor Stipčić i supruga Marica svoje umirovljeničke dane provode u Omišlju na otoku Krku

hoda jugoslavenskih planinara na Ararat, 5.165 metara visok planinski vrh na tromeđi Turske, Irana i Armenije. Organizirao je i planinarski pohod na Visoki Atlas u Maroku. Na Triglavu je bio tridesetak puta, crnogorskom Lovčenu petnaestak...

Jedina neostvarena želja ostala mu je planina Olimp, najviši vrh Grčke kojeg se, za razliku od svoje supruge, neumorne pratiteljice nije uspio dočepati spletom nes(p)retnih okolnosti. Viktor Stipčić zaključio je konstatacijom kako je iznimno zadovoljan spoznajom da se planinarstvo ukorijenilo i na otoku Krku gdje već dva desetljeća živi.

- Iako zbog narušenog zdravlja nisam bio u mogućnosti pomoći osnivačima otočnog planinarskog društva, oduševljava me spoznaja da se i na Boduliji nastavlja ono na čemu su članovi Kamenjaka dugo radili pomaganjem planinarske sekcije unutar otočnog srednjoškolskog centra. ■■

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ

Snimili: Petar FABIJAN i Marinko KRMPOTIĆ

Na pitanje tko je doktor Sanjin Kilvain bez problema bi na području Rijeke odgovorio 1.549 djece, odnosno njihovi roditelji. Naime, upravo toliko dječaka i djevojčica, od onih najmlađih pa do starosti 15 godina, u ovom je trenutku prijavljeno na listi ovog riječko-fužinskog pedijatra, koji je u nepunih deset godina postao, ponajprije zbog svoje dokazane stručnosti i komunikativnosti, iznimno omiljen liječnik u brojnim obiteljima ovog kraja.

Sanjin Kilvain, koji uskoro navršava 47 godina, u potpunosti je, kako sam voli reći, riječki đak. Po završetku osnovne škole pohađao je u gimnaziji na Sušaku prve dvije godine srednje škole onodobnog tzv. općeg usmjerenja CUO za kadrove u zdravstvu te potom i završna dva razreda sanitarno-laboratorijskog usmjerenja. Godine 1982. upisuje Medicinski fakultet na kojem već 1987. godine diplomira, a 1988. upisuje poslijediplomski studij iz Opće kliničke medicineri patofiziologije. Pet godina kasnije stječe titulu magistra, da bi 1996. godine krenuo na specijalizaciju iz pedijatrije koju privodi kraju 2000. godine i iste godine počinje raditi kao pedijatar u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Čovjek s dvije adrese

“Moram priznati da mi je prvi izbor za specijalizaciju po završetku studija bila interna medicina, a o pedijatriji sam počeo razmišljati 1991. godine. Naime, u to ratno doba počeo sam raditi u Kraljevici, gdje je bilo smješteno jako puno djece izbjeglica i prognanika pa mi je posao u velikoj mjeri bio vezan uz njih. Dopao mi se rad s njima, a kolege pedijatri koji su nam tada dolazili pomagati, također su mi rekli kako im se čini da mi rad s djecom leži pa sam se, baš na temelju tih iskustava, odlučio natjecati za specijalizaciju iz pedijatrije. Po završetku specijalizacije počeo sam raditi u ordinaciji primarne zdravstvene zaštite u Rijeci i kroz proteklih deset godina veliku sam pomoć imao od svojih kolega i medicinskog osoblja bez kojih se jedan ovako odgovoran i zahtjevan posao ne može raditi. Upravo zahvaljujući takvoj suradnji i odnosu lakše su se prebrodili teški trenuci kojih je također bilo”, govori dr.

U skladu s obiteljskom tradicijom

Mr. Sanjin Kilvain oženio se 1993. godine s Natašom Kmezić, liječnicom obiteljske medicine, a obitelj se ubrzo proširila za blizanke Anu i Ivu, danas riječke gimnazijalke koje nastavljaju ne samo tatinu ljubav prema glazbi (Iva je treći razred naprednog tečaja glasovira, Ana drugi razred naprednog tečaja flaute pri Narodnom učilištu), već i prema Fužinama jer su obje članice Puhačkog orkestra “Crvenog križa Hrvatske” Fužine (popularnije - Iimene glazbe).

Samo zahvaljujući pomoći kolega i medicinskog osoblja može se raditi jedan tako odgovoran posao

S nedavnog koncerta u Fužinama “A ke smo sad...?”

Od Beatlesa do opere

Iako zna zasvirati sve - od sentiša do rocka - favoriti dr. Kilvaina, kad je riječ o autorima, su Arsen Dedić, Zdenko Runjić, Nikica Kalogjera, Alfi Kabiljo i Karlo Metikoš, a od izvođača voli Arsena, Gabi Novak, Terezu Kesoviju i Josipu Lisac. “Volim dobru glazbu i ne dijelim je na ozbiljnu i zabavnu. Uz spomenute ja isto tako uživam u glazbi Beatlesa, grupe Queen, Franka Sinatre, Edith Piaf, Milve... Od klasične glazbe uživam u Verdiju i Pucciniju, a kad mi se pruži prilika na opernu predstavu znam otići i izvan Hrvatske. Sanjam vidjeti i čuti Wagnerov ‘Prsten Nibelunga’, ali isto tako volim i dobru filmsku glazbu i šlagere.”

Kilvain dodajući kako vrlo često, kako se to kaže, “posao nosi kući”, bilo na riječku adresu na kojoj službeno stanuje, ili pak u kuću svojih roditelja - na Fužini - koja mu je, ističe, pravi dom.

“Ja sam čovjek s dvije adrese, ali pravi dom su uvijek bile i ostat će Fužine gdje je još moj djed kao farmaceut imao jednu od prvih goranskih apoteka, a tu okrenutost medicini potom su upotpunili moj pokojni otac koji je bio veterinar i majka koja je dipl. ing. bi-

ologije. Ja sam, eto, nastavio tu liniju, a još od osnovnoškolskih dana Fužine su bile moj dom svakog vikenda i svakih školskih praznika, kao što su to i danas kad sa suprugom Natašom i kćerima blizankama Ivom i Anom koristim svaki slobodni trenutak da bih došao u Fužine”, govori Kilvain koji se, što je manje poznato, uspješno amaterski bavio i glazbom.

Na tu svoju stranu podsjetio je brojne Fužince za nedavne priredbe “A ke smo sad...?” na kojoj je nastupilo desetak fužinarskih sastava koji su u drugoj polovici prošlog stoljeća vladali plesnjacima ovog kraja. Među njima bila je i grupa “Rhythmus II” koju su uz Sanjina Kilvaina (klavijature i volkal) činili još i gitaristi Igor Mihaljević i Boris Geriol, bas gitarist Toni Starčević te bubnar Ivica Grenko. I bavljenje glazbom, kao i sviranje u grupi, također su dio svojevrstne tradicije, govori dr. Kilvain.

“U našoj obitelji glazbi se uvijek pridavala velika pažnja pa me nono po majci još u djetinjstvu upoznao s operom i tzv. ozbiljnom glazbom, a tata je bio član skupine ‘Rhythmus’ koja je krajem pedesetih i početkom šezdesetih također svirala na ovom području. U skladu s takvom tradicijom i ja sam počeo učiti sviranje, najprije harmoniku, potom i klavir uz profesore Blanku Zec i Jelku Ban (harmonika) te Sonju Pavletić (glasovir) koje su tada radile pri Narodnom sveučilištu. Četiri godine učenja harmonike i osam klavira dale su mi poticaj i pružile podlogu da se okušam u sviranju u kako se to tada nazivalo VIS (vokalno-instrumentalnom sastavu) kojeg smo nazvali ‘Rhythmus II’, prema imenu sastava u kojem je svirao moj otac. U tom sam sastavu svirao do 1985. godine kad sam, zbog iznimno teškog ispita iz patologije, morao prekinuti sve popratne aktivnosti. No, u te tri godine uživali smo svirajući na terasi ‘Bitoraja’, dobro zabavljajući i sebe i druge. Nikad nam cilj nije bio postići ne znam kakav uspjeh ili materijalnu dobit, već smo svirali ‘za svoj gušt’ - iz čistog zadovoljstva.

Iz istih takvih motiva nedavno smo se okupili i iznova zasvirali, a koliko je dobro sve to bilo vidi se iz činjenice da smo nastavili održavati probe, uvježbavamo novih šest pjesama i nadamo se da ćemo opet u nekoj prilici zasvirati, naravno ne na zabavama kao nekad, već u nekim drugim prigodama. Sada, nakon 25 godina, sviramo možda čak i s većim guštom nego prije”, govori Sanjin Kilvain. ■■

Glazbene ljubavi riječkog pedijatra

U ratno doba počeo sam kao mladi liječnik raditi u Kraljevici, gdje je bilo smješteno puno djece izbjeglica i prognanika pa mi je posao u velikoj mjeri bio vezan uz njih. Dopalo mi se, a kolege pedijatri rekli su mi kako im se čini da mi rad s djecom leži pa sam se odlučio natjecati za specijalizaciju iz pedijatrije, govori Kilvain

“A koj će ti to slušat?”

“Kad su me bivši članovi ‘Rhythmus’ nazvali i rekli da se sprema povratnički koncert, ja sam rekao da ću svirati samo ako jedna od pjesama bude i Arsenova ‘Kuća pored mora’. Odgovor moje ekipe bio je: ‘A koj će ti to slušat?’ I tako je nismo svirali. No, sad vježbamo nekoliko novih pjesama, među kojima su i skladbe Darka Domijana, Zdravka Čolića, Gorana Bregovića... pa valjda ću ih sada nekako nagovoriti i na Arsena”, zaključuje Kilvain.

Vuna je danas in

Filcani cvjetovi u prvoj fazi izrade

Patuljci iz creskih legendi

Poseban "Rutin" brand su "masmalići", mali šumski patuljci iz creskih legendi, jer je na tu temu nastala cijela paleta proizvoda, od dvojezične silkovnice (i ona je imala detalj od vune, malog masmalica koji je služio kao označivač stranica) pa do jastuka, torbica i suvenir-lutkice. Na nedavnom natječaju za odabir hrvatskog suvenira i originalne ponude kulturnog turizma kojeg je objavila udruga za promicanje tradicijskih i umjetničkih obrta "Burza suvenira", "Rutin" masmalic dobio je treću nagradu u kategoriji umjetničkog suvenira.

Napisao i snimio: Walter SALKOVIĆ

Ruta je polugrmolika biljka koju ponegdje zovu i "biljka ljupkosti". U našim krajevima raste divlje, a nekad se koristila zbog svojih ljekovitih svojstava i eteričnog ulja. Budući da je fototoksična, danas se rijetko koristi u ljekovite svrhe, ali se stavlja u rakiju kao aromatizirajući dodatak i ukras. Ruti su se pripisivale karakteristike univerzalne ljekovite biljke: upotrebljavala se protiv otrova, zlih duhova, vraga i zlih pogleda. Da bi poprimila ljekovitost, sijala se uz psovke, a mladu biljku je trebalo ukrasti...

Zanimljiva je ta biljka koju su kao naziv svoje udruge uzele osnivačice Grupe za kvalitetniji život na otoku Cresu koja ove godine slavi desetu obljetnicu djelovanja. A razlog zbog kojeg su upravo rutu stavili u naziv (i prvi logotip) svoje udruge je vrlo prozaičan, objašnjava današnja predsjednica "Rute" Vesna Jakić, inače viša dizajnerica tekstila i odjeće: "Kad

smo osnivale udrugu koristile smo knjigu 'Kuharica za udruge' u kojoj su se mogli naći mnogi savjeti za sve koji su željeli osnovati neko udruženje građana. Prijedlog za naziv udruge trebao je biti kratak i jasan, bez 'kvačica' da ga i stranci znaju pročitati, te predstavljati nešto iz lokalnog podneblja, pa smo se, između mnogih prijedloga, odlučili za rutu."

Vuna od sirovine postala - problem

Na ideju da se organiziraju u udrugu došle su tijekom tečaja tkanja kojeg je, u sklopu jednog od svojih projekata, održao Eko-centar "Caput insulae". "Tu se skupilo vrlo šaroliko društvo žena i pričalo se o raznim problemima koji sve nas muče te tko bi te probleme trebao riješiti. Umjesto da upremo prstom u druge, odlučile smo same uzeti stvar u svoje ruke i oformile 'Rutu'. Družeci se, bolje smo se upoznale, dijelile svoja znanja i udruga je išla ubrzanim koracima naprijed."

Cilj udruge jest unaprijediti društveni, kulturni, ekološki i turistički identitet mjesta i otoka Cresa. Zalažu se za demokraciju, toleranciju i miroljubivo civilno društvo, nastoje oživjeti i očuvati stare tradicije, zanate i znanja, potaknuti proizvodnju i uporabu zdrave hrane, promicati umjetničko i kreativno izražavanje članova udruge i tako poboljšati njihovu materijalnu i duhovnu situaciju, pogotovo u uvjetima života na otoku, te svime time ujedno doprinijeti i ukupnoj kvaliteti otočne turističke ponude.

Prva predsjednica "Rute" bila je Jadranka Vuksanović, i to od 2000. do 2002. godine, kada se vratila kući, na Pale iznad Sarajeva.

Posebna su priča radionice sa školskom djecom

"Rutice" na festivalu bajki u Ogulinu

Zahvaljujući svom iskustvu "izgurala" je bi-rokratski posao osnivanja udruge. I dalje je u kontaktu s udrugom, a ljeta najradije provodi na Cresu.

Dok današnja predsjednica Vesna Jakić lista albume s člancima o "Rutinim" aktivnostima - a objavljeno ih je gotovo 200 - nabrāja čime su se sve bavile "rutice" kako bi sebi i svim drugim Cresanima i posjetiteljima otoka život učinile kvalitetnijim i zanimljivijim. Svakako najpoznatija djelatnost creske "Rute" je filcanje vune. Prerada te izrada odjevnih predmeta od vune bila je na Cresu u prošlosti uobičajeni način njenog korištenja. Kasnije se ta vuna otkupljivala i slala na preradu u tvornice tekstila. Kako se posljednjih desetljeća, zbog slabije kvalitete i velikih troškova transporta, vuna više ne otkupljuje, ovčari je nakon striženja ovaca ostavljaju u prirodi čime ona od ekološke sirovine postaje veliki ekološki problem.

Radionice filcanja vune

Od osnivanja "Rute" nekolicina ovčara je sretna što više ne moraju bacati vunu jer postoji netko tko je želi i zna iskoristiti. No, postupak kojim se od ostrizene vune dobiva materijal pogodan za uporabu nije nimalo jednostavan. Vuna se prvo pretrese i očisti od većih nečistoća, a zatim pere. Članovi "Rute" su, metodom pokušaja i pogrešaka, isprobali razne načine pranja vune, umakali su je u more, u razne kombinacije slatke i slane vode, a u jednoj varijanti čak su vreće s vunom vukli barkom! Kako bi uštedjeli vodu za pranje vune, prikupljaju kišnicu s krova zgrade

Vesna Jakić u prostorijama Udruge Ruta

u kojoj se nalazi sjedište "Rute" (vlasništvo poduzeća "Cresanka", jednog od sponzora), a deterdžent im je donirao "Labud" d.d. iskoristivši zaboravljenu recepturu za pranje vune. Vuna se zatim suši na buri, po potrebi boji, iako i prirodna nudi razne tonove: snježno bijelu, žutu, smeđu, crnu, šatiranu crvenu i ljubičastu boju. Češljanje vune poseban je problem. Do 2005. "Ruta" je koristila usluge obrtnika iz Bjelovara koji je, nakon 4 generacije vunovlačara, zatvorio dućan, te je sve teže naći majstore te zaboravljene vještine.

Konačno se takva vuna filca: uz pomoć vode i sapuna vuna se gnječi i valja dok se vlakna međusobno ne upletu u čvrstu strukturu. Konačni proizvod postupka je gust i neraskidiv materijal zvan filc ili pust.

Tvrdoglavo su odlučili da sve rade od domaće, pramenkine vune. Kupiti internacionalni merino, bilo bi prejeftino i jednostavno, a "rutice" žele ukazati da svuda oko nas leže i druga zaboravljena i zanemarena bogatstva.

Kad su kroz trogodišnji rad stekli veliko iskustvo u tehnici filcanja (učili su iz literature, koristili nadahnuće, kreativnost i eksperiment), bili su spremni poučavati druge. Radionice filcanja članice "Rute" održale su širom Hrvatske: za tete iz zagrebačkih vrtića, za udruge iz Obrovca, Dvora, Opatije, Krnjaka kod Karlovca, u Novoj Gradiški, na Rabu... a u Cresu su radionice prošli deseci Cresana i gostiju.

Primljene u Hrvatsku udrugu likovnih umjetnika

Posebna su priča radionice s djecom. Radionice sa školskom djecom vodili su u više škola i udruga, a Vunarsku sekciju s djecom iz OŠ Frane Petrića u Cresu održavaju neprekidno od 2003. godine. S predškolicima su radili u Cresu i Zagrebu, a ističu kako su radionice s mališanima najzahtjevnije. Budući da je u postupak filcanja uključena topla voda i sapunica, djeci je sve skupa silno zanimljivo, no i vremenski dugotrajno i fizički zahtjevno pa je potrebno i nešto upornosti. Ubrzo se pokazalo da kuglicu, cvijet ili sliku filcanjem bez poteškoća izrade svi, a stariji i vještiji upuštaju

se i u kompliciranije pothvate.

Posebno ih vesele povratne informacije: kad, primjerice, neki turist prođe njihovu radionicu pa se sljedećeg ljeta vrati u Cres s kapom koju je doma sam isfilcao, kao što je ovog ljeta bio slučaj s jednom Nizozemkom.

Na temelju radova od vune dvije članice "Rute" primljene su u Hrvatsku udrugu likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti. "Rutice" redovito izlažu na Handmade Festu u Puli, na Jeseni u Lici i na varaždinskom Špincirfestu, a od prilike do prilike i na drugim okupljanjima s "eko-etno" prefiksima.

Odlučile se na koncu baviti samo vunom

Iako je "Ruta" napoznatija po aktivnostima vezanim uz vunu, treba podsjetiti da su upravo članovi i članice te udruge obnovili prigodna događanja uz karneval, Dan žena, Uskrs, potaknuli održavanje ljetnoga karnevala i obnovili sajam autohtonih proizvoda koji se održava uz creski Seménj. Nezaboravna je njihova izložba vjenčanica nazvana "Moje vjenčanje", izložba "Rublje moje none" za koju je eksponate dalo 35 obitelji, izložba salveta koju je pratila i radionica salvetne tehnike...

Nakon desetljeća bavljenja raznim aktivnostima i organiziranja različitih izložbi i događanja, Vesna Jakić kaže da su se odlučili baviti samo onime po čemu su najpoznatiji - vunom. "U svemu što radiš moraš koračati naprijed i realno zaključiti što može ići dalje, a što ne. Vuna je danas 'in'. Primjerice, suvenir od vune nude se i u Stockholmu, a švedski sportaši su na Olimpijadi nosili pletene kape. Pred nekoliko dana usred Londona postavljen je tor s ovcama jer je tamo jak pokret vraćanja vuni, promotor je sam princ Charles." Osim toga, na taj je način sigurnija i budućnost ove udruge, jedne od rijetkih koja za svoje aktivnosti ne crpi samo proračunska sredstva.

"Ako se oslanjaš samo na projekte, nikad ne znaš koliko ćeš sutra imati sredstava za rad, a ako se orijentiraš samo na biznis, nemaš vremene za radionice, posebno nama jako drag rad s djecom. Stoga smo odlučili da se koncentriramo na rad s vunom. Smatramo da tako naša udruga može biti samoodrživa." ■■

Nakon desetljeća bavljenja raznim aktivnostima i organiziranja različitih izložbi i događanja, Cresanke iz Udruge Ruta odlučile su se baviti samo onime po čemu su najpoznatije - vunom. I pri tome tvrdoglavo odlučile da sve rade od domaće, pramenkine vune

Treći razred na satu engleskog

Mediteranski vrt na južnoj strani škole

Škola Kantrida posjeduje prostran okoliš od nekih 20 tisuća četvornih metara s tri igrališta i dvorištem s mnogo zelenih površina. Posebno se ističe južni park s mediteranskim vrtom i ornitološkim kutkom, ponosno ističe ravnateljica. - Škola je uvijek čista i sređena, uredna, jedino nam je malo teže održavati tri sportska terena i zelene površine koje treba čistiti, plijeviti, održavati i uređivati. Terenima se, naime, koriste i stanovnici naselja Kantride. Ekološka grupa brine se o urednosti okoliša, ali vrlo često organiziramo različite akcije uređenja, sadnje bilja, pa se rado uključuju i roditelji.

Napisala: Slavica KLEVA
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Među burnim povijesnim zbivanjima kojih u posljednjih sto godina na ovim našim prostorima nije nedostajalo, posebno mjesto zauzima sudbina Osnovne škole Kantrida koja ne samo da je mijenjala osnivače, društvena uređenja, službeni jezik, zgrade i nazive, već je ostavila pregršt dragocjenog pisanog materijala. Od pučke škole Kantrida koja je osnovana 1910. godine, pa do današnje Osnovne škole Kantrida isprepletali su se hrvatski i talijanski jezik, austrougarska, talijanska, jugoslavenska i na kraju hrvatska država.

Osim matične škole na Kantridi, objašnjava

U statusu UNICEF-ove škole bez nasilja

Osim što su kao škola uključeni u sve važnije programe, od međunarodnih, gradskih i programa Primorsko-goranske županije, škola je 2008. godine po drugi put stekla status međunarodne ekološke škole, UNICEF-ove škole bez nasilja i Škole bez arhitektonskih barijera. Uključeni su i u sve akcije Rijeke zdravi grad, a Županiju su predstavljali na državnim smotrama u Krašiću, Topuskom i Malom Lošinj. Karnevalsku tradiciju njeguju posljednjih desetak godina.

Stotinu godina Osnovne škole Kantrida i 65 godina područne škole u Dječjoj bolnici Kantrida obilježava se sa sviješću o velikom jubileju i generacijama nastavnika i učenika koji su je pohađali

ravnateljica "slavljenika", Osnovne škole Kantrida Ivanka Knez, ima i svoju područnu školu koja djeluje punih 65 godina. No, odmah nastavlja, ne bilo kakvu školu, već osnovnu školu pri Dječjoj bolnici Kantrida. Gradske vlasti su 1945. godine znale da za velik broj bolesne djece treba organizirati odgojno-obrazovni rad kako zbog dugotrajnog liječenja pa time i duljeg boravka u bolnici ne bi gubili školsku godinu. U početku se nastava odvijala u bolničkim sobama, a danas je to moderna škola u kojoj se odvija nastava za sve pacijente od prvog do osmog razreda. S dobro opremljenim učionicama škola u bolnici je najstarija u Hrvatskoj, ističe ravnateljica Knez, naglasivši da kroz nju godišnje prođe oko šest stotina malih pacijenata.

Dječja kolonija postaje Dječja bolnica

Davnog 5. ožujka 1910. godine povijesnu odluku o osnivanju Pučke škole Kantrida potvrdilo je Cesarsko-kraljevsko zemaljsko školsko vijeće u Trstu, ali kako je kasnila izgradnja, te se godine školska nastava završavala u školskoj sobi u Zametu. Svečeničkim blagoslovom i svečanim programom koji su priredila školska

Ravnateljica Ivanka Knez

djeca, 15. veljače 1911. godine otvorena je Pučka škola Kantrida, premda je još godinu dana djelovala kao područna škola Pučke škole Zamet. No, upomošću stanovništva Kantride i prvog učitelja Nikole Matejčića želje da škola bude samostalna "uslišene" su već sljedeće, 1912. godine. Od tada Pučka škola Kantrida djeluje samostalno, formirana kao jednorazredna mješovita javna škola s hrvatskim nastavnim jezikom, a neobavezno od trećeg razreda podučavao se talijanski jezik. Tadašnji

Matičnu školu OŠ Kantrida danas pohađa oko 350 učenika

Punim jedrima u svom poslanju

Odmor najavljuje Beyonce

Četiri godine zaredom OŠ Kantrida uspješno provodi u školi cjelodnevnu nastavu za učenike od prvog do četvrtog razreda koju sufinancira Grad, a roditelji plaćaju samo cijenu prehrane. U školi postoji elektroničko zvono na kojem se prema odabiru učenika umjesto klasičnog zvona pušta glazba. Osim klasične, odmor najavljuje i Beyonce, američka pjevačica. Ravnateljica nam s ponosom ističe da su 2006. godine proglašeni najuspješnijom školom u Županiji, a dva prosvjetna djelatnika škole proglašena su dobitnicima državne nagrade Ivan Filipović i imaju pet dobitnika Županijske nagrade. Kako je riječ o stogodišnjaku, OŠ Kantrida je i dobitnik Zlatnog grba Grada Rijeke. Sve navedeno potvrđuje i moto škole: "Svi u školi punim jedrima u svom temeljnom poslanju, odgoju i obrazovanju."

privremeni učitelj Nikola Matejčić postaje ravnateljem.

Kako je Rijeka Rimskim sporazumom iz 1924. godine pripala Kraljevini Italiji, u takvom statusu se nalazi do 1943. godine, odnosno pada Italije. Nažalost, rad Pučke škole Kantrida do potpune talijanizacije 1923. godine je gotovo nepoznat jer su sav vrijedan materijal i arhivu uništile talijanske okupacijske trupe.

Škola se i nakon oslobođenja 1945. godine suočavala s mnogim poteškoćama, no obnovljena, Hrvatska osnovna škola Kantrida započinje s radom već 9. rujna 1945. godine, baš kao i dotadašnja dječja kolonija smještena na današnjoj lokaciji Dječje bolnice Kantrida. Bolesnu djecu trebalo je podučavati osnovama pisanja, čitanja i računanja. Dvije godine kasnije dječja kolonija mijenja naziv u Dječja bolnica, a još dvije godine kasnije, točnije 1949. godine rješenjem Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske nastavlja s radom pod imenom Dječja bolnica Kantrida za liječnje tuberkuloze kostiju, s kapacitetom od 220 kreveta.

Prosvjetni djelatnici Osnovne škole Kantrida i Područne škole u Dječjoj bolnici Kantrida

Moderna školska zgrada

Značajne promjene za OŠ Kantrida dogodile su se 1968. godine kada je izgrađena nova, moderna školska zgrada koja se sastojala od 16 učionica, nekoliko specijaliziranih učionica i praktikuma, školske kuhinje, knjižnice i dvorane za tjelesni odgoj za tadašnjih ukupno 661 đaka. Te godine promijenjen je i naziv škole u "Bratstvo i jedinstvo". S demokratskim promjenama u Republici Hrvatskoj 1990. godine i u skladu sa svim promjenama Školski odbor osnovne škole donio je odluku da se školi vrati izvorni naziv Kantrida, a već se sljedeće godine uvodi izborna nastava vjeronauka s težnjom da se i Crkva uključi u odgojni proces učenika.

Škola je danas, reći će ravnateljica Knez, moderna. Matičnu školu, koju je pohađao i današnji župan Zlatko Komadina, danas pohađa 354 učenika u 16 razrednih odjela, a kroz osam razreda Područne bolničke škole godišnje prođe i 600 učenika. U školi je zaposleno 57 djelatnika, od toga 42 učitelja, dva stručna suradnika, ravnatelj, defektolog, voditelj škole u Dječjoj bolnici Kantrida, učitelj edukacijski rehabilitator te administrativno i tehničko osoblje. Učenicima je na raspolaganju 19 specijaliziranih učionica, informatički kabinet, biblioteka, čitaonica, blagovaonica s kuhinjom te velika sportska dvorana.

- Sudjelujemo u projektu Međunarodna učionica kojim je obuhvaćeno samo šest škola u državi i u sklopu kojeg je škola posredstvom jedne turističke agencije do sada ugostila 1.200 američkih turista promovirajući tako hrvatski obrazovni sustav i posebnosti našeg primorskog kraja i države - objašnjava Knez. - Agencija nam dva puta mjesečno dovodi umirovljene prosvjetne djelatnike koji borave na odmoru u Opatiji pa ujedno posjete i našu školu, prisustvuju odvijanju nastave, priredimo im iznenađenja, priredbe, a na taj način uprihodujemo i neki novčić - kaže nam ravnateljica Knez.

Integrirana i djeca s cerebralnom paralizom

- Uz OŠ Gornja Vežica i OŠ Kantrida školuju djecu s cerebralnom paralizom. Uloženo je puno rada i truda - podsjeća ravnateljica Knez. - Senzibilizirali smo učitelje, djecu i roditelje, stvorili odgovarajuće ozračje za rad s takvom djecom, adaptirali prostor, uklonili arhitektonske barijere. Djeca imaju svoj prostor, s njima rade učitelji rehabilitatori, fizioterapeuti.

Riječka povijest je Pandorina kutija puna kontroverzi

Razgovarao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABLIJAN

Redovni profesor u Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci dugi niz godina sustavno istražuje teško dostupne arhivalije slažući mozaik nekadašnje Rijeke. Do sada je objavio 16 samostalnih knjiga i velik broj znanstvenih i publicističkih radova u kojima su središnja tema osobe i obitelji koje su obilježile riječku kulturu povijest.

1 / ŠTO VAS TO PRIVLAČI RIJEČI I NJENOJ POVIJESTI?

- Činjenica je da nas neke stvari bitno određuju. Tako ni ja ne mogu biti ravnodušan prema tome da sam rođen i da živim u Rijeci. Budući da me povijest oduvijek zanimala i posebno privlačila, zarana sam se počeo baviti samostalnim istraživačkim radom u arhivima i knjižnicama. U početku me je uglavnom zanimala povijest vlastite obitelji i zavičaja, a kasnije sam svoje interese proširio

na kulturnu i književnu povijest Rijeke te njene okolice. Pisanju uvijek pristupam tek nakon dugotrajnog istraživačkog posla, tako da ono na neki način predstavlja krunu mog rada.

Ma koliko se naizgled činilo jednostavnim, istraživanje povijesnih izvora jedan je od najzahtjevnijih, najnapornijih i najodgovornijih poslova u humanističkim znanostima. Ne radi se samo o tome da se pronalaze neke nove činjenice, već i o tome da se i one koje posjedujemo uvijek moraju nanovo provjeravati. Za to treba ustrajnosti, marljivosti i strpljivosti.

2 / VAŠE KNJIGE NISU TEK PUKO NIZANJE ČINJENICA, GODINA, IMENA. ZA VAS JE POVIJEST ZAPRAVO PRI-POVIJEST.

- Svemu se može pristupati na dva načina, inventivno ili formalistički. Povijest tu ne može biti iznimka. Ukoliko je čovjek naklonjen kreativnom i slobodnijem pristupu, onda mu formalistički pristup sam po sebi nije potreban kako bi "dokazao" svoju znanstvenu i stručnu kompetenciju. Formalistički se od-

nos prema povijesti upravo i ogleda u tome da se gubi iz vida ono što predstavlja život sam. Suština je u tome da se, u želji za nekom višom objektivnošću, zaboravlja na to da su ljudi uvijek bili samo ono što smo i mi sami te da izmjena pojedinih epoha ne donosi sama po sebi ništa osobito novo. Kada to imamo na umu, onda nam je lakše razumjeti čovjeka i njegovu egzistencijalnu situaciju. U svojim sam studijama i ogledima nastojao čitatelju uvijek dočarati upravo tu jednostavnu istinu, kako bi što bolje mogao razumjeti ono o čemu se govori. Drugim riječima, trudim se da o svakoj stvari o kojoj pišem govorim na način kao da je prvi put vidim i otkrivam, u isto vrijeme uživljavajući se u duh vremena o kojem govorim.

3 / U "KNJIŽEVNOPOVIJESNIM VEDUTAMA" POZIVATE SE NA CICERONOVE RIJEČI O "ISKVARENOSTI I NESTALNOST OBIČAJA" PRIMORSKIH GRADOVA, JER SU OTVORENI, U NJIH DOLAZE NOVI LJUDI, DRUGDJE OBLIKOVANI. TAKVA JE I

RIJEKA. NO, JE LI TO DOBRO ILI LOŠE ZA JEDAN GRAD, ZA NJEGOV IDENTITET?

- Mislim da povijest ne možemo i ne smijemo pojednostavljivati na takav način. Povijest je, dakle, onakva kakva već jest, a ne onakva kakvom je mi hoćemo gledati, niti kakvom mi želimo da ona bude. Nešto nam se u njoj može više dopadati, nešto pak manje, ali ipak moramo se pokušati izdignuti iznad "svakidašnje jadikovke", kako bi to rekao Tin Ujević. Povijesna je sudbina Rijeke bila takva da i danas izaziva brojne kontroverze. Upravo iz posve opravdanog straha da se ne otvara Pandorina kutija starih političkih nesporazuma, mnoge su važne teme iz povijesti našega grada bile potiskivane i zanemarivane. Stoga se i dogodilo da je Rijeka svojim dobrim dijelom ostala zapravo nepoznata i neobjašnjena, a upravo je to posao koji čeka buduće istraživače.

4 / KADA BISTE MEĐU DUHOVNO RADOZNALIM POJEDINCIMA O KOJIMA STE PISALI MORALI BIRATI, TKO BI BIO

NA VAŠOJ LJESTVICI "TOP 5" LJUDI KOJI SU DALI NAJJAČI PEČAT RIJEČKOJ POVIJESTI?

- Trebalo bi prije svega imati pred očima jasne kriterije, kako naša selekcija ne bi bila nepravedna. Naime, ljudi i ljudske sudbine ipak nisu usporedivi s glazbenim hitovima koje volimo stavljati u određeni poredak prema uspješnosti izvođenja ili trenutnoj popularnosti. Jasno je da bismo u te glasovite ljude mogli ubrojiti jednog Andriju Ljudevita Adamicha, "oca moderne Rijeke", kao i njegova unuka Giovannija Ciottu, koji je kao gradonačelnik išao stopama svog djeda. Možemo, nadalje, ubrojiti skladatelja Ivana Zajca, privrednika Luigija Ossoinacka, pravnička Marijana Derenčina, političara Erazma Barčića, izumitelja I. B. Luppisa, povjesničara Giovannija Koblera, liječnika Ivana Dežmana, braću Poliće i još ponekog. No, to su samo ona poznatija imena. Mnogi znameniti Riječani ostali su zaboravljeni. Jedan od njih je, primjerice, barokni svećenik i pisac Kajetan Vičić, autor latinskog spjeva Jišaida, najopsežnijeg

djela hrvatskog latinizma. U Rijeci su isto tako djelovali mnogi znameniti ljudi koji nisu iz nje potjecali, ali su obilježili svoju epohu, poput Frana Kurelca, Janeza Trdine ili Frana Supila.

5 / MISLITE LI DA ĆE RIJEKA USPJETI U ONOME O ČEMU SE PUNO PRIČA - INDUSTRIJSKU BAŠTINU TAKO OBLIKOVATI I "UPAKIRATI" KAKO BI ONA PRIDONIJELA RAZVOJU TURIZMA?

- Očito je da se kotač povijesti ne može više vratiti unatrag i da ono što je nekada bilo zaštitni znak Rijeke više ne postoji. No, za Rijeku industrijska baština predstavlja bogomdani potencijal koji se, uz velika novčana ulaganja i osmišljene programe, može nedvojbeno sjajno iskoristiti u budućnosti. Ovo, dakako, nije sporno. Sporno je, međutim, to što još uvijek tapkamo na mjestu i očekujemo da se dogode neka čuda, umjesto da već danas osmislimo jasnu viziju te hrabro krenemo u njeno oživotvorenje. ■■

Upravo iz posve opravdanoga straha da se ta Pandorina kutija riječke povijesti ne otvara, mnoge su važne teme iz povijesti grada bile potiskivane i zanemarivane te je Rijeka velikim dijelom ostala nepoznata i neobjašnjena

Primorsko-goranska županija

Adamićeva 10, 51000 Rijeka
T; ++385 51 351-600 F: ++385 51 212-948
info@pgz.hr • www.pgz.hr

Župan: Zlatko Komadina
Zamjenici: prof.dr.sc. Vidoje Vujić, Nada Turina-Đurić
Predsjednik Skupštine: Marinko Dumanić

Grad Rijeka
Korzo 16, 51000 Rijeka
T: ++385 51 209 333
F: ++385 51 209 520
protokol@rijeka.hr • www.rijeka.hr
Gradonačelnik: mr. sc. Vojko Obersnel
Predsjednica vijeća: Dorotea Pešić-Bukovac

Grad Bakar
51222 Bakar, Primorje 39
T: ++385 51 455 710
F: ++385 51 455 741
gradonacelnik@bakar.hr • www.bakar.hr
Gradonačelnik: Tomislav Klarić
Predsjednik vijeća: Milan Rončević

Grad Cres
51557 Cres, Creskog statuta 15
T: ++385 51 661 950 / 661 954
F: ++385 51 571 331
grad@cres.hr • www.cres.hr
Gradonačelnik: Kristijan Jurjako
Predsjednik vijeća: Marčelo Damijanović

Grad Crikvenica
51260 Crikvenica,
Kralja Tomislava 85
T: ++385 51 455 400
F: ++385 51 242 009
info@crikvenica.hr
www.crikvenica.hr
Gradonačelnik: Damir Rukavina
Predsjednik vijeća: prof. dr. sc. Dragan Magaš

Grad Čabar
51306 Čabar,
Narodnog oslobođenja 2
T: ++385 51 829 490
F: ++385 51 821 137
info@cabar.hr • www.cabar.hr
Gradonačelnik: Željko Erent
Predsjednik vijeća: Zdravko Tomac

Grad Delnice
51300 Delnice,
Trg 138. brigade HV 4
T: ++385 51 812 055
F: ++385 51 812 037
grad-delnice@ri.t-com.hr
www.delnice.hr
Gradonačelnik: Marijan Pleše
Predsjednik vijeća: Mladen Mauhar

Grad Kastav
51215 Kastav,
Zakona kastafskega 3
T: ++385 51 691 452
F: ++385 51 691 454
grad-kastav@ri.t-com.hr • www.kastav.hr
Gradonačelnik: Ivica Lukanović
Predsjednik vijeća: Dalibor Čiković

Grad Kraljevica
51262 Kraljevica,
Frankopanska 1A
T: ++385 51 282 450
F: ++385 51 281 419
gradska.uprava@kraljevica.hr
www.kraljevica.hr
Gradonačelnik: Josip Turina
Predsjednik vijeća: Alen Vidović

Grad Krk
51500 Krk,
Trg Josipa bana Jelačića 2
T: ++385 51 401 100 / 401 112
F: ++385 51 221 126 / 401 151
grad-krk@ri.t-com.hr
www.grad-krk.hr
Gradonačelnik: Darijo Vasilčić
Predsjednik vijeća: Josip Staničić

Grad Mali Lošinj
51550 Mali Lošinj,
Riva lošinjskih kapetana 7
T: ++385 51 231 056
F: ++385 51 232 307
gradonacelnik@mali-losinj.hr
tajnik@mali-losinj.hr • www.mali-losinj.hr
Gradonačelnik: Gari Cappelli
Predsjednik vijeća: Anto Nedić

Grad Novi Vinodolski
51250 Novi Vinodolski,
Trg Vinodolskog zakona 1
T: ++385 51 245 045
F: ++385 51 244 409
gradonacelnik@novi-vinodolski.hr
www.novi-vinodolski.hr
Gradonačelnik: Oleg Butković
Predsjednik vijeća: Neven Pavelić

Grad Opatija
51410 Opatija, Maršala Tita 3
T: ++385 51 701 322
F: ++385 51 701 316
grad.opatija@opatija.hr • www.opatija.hr
Gradonačelnik: Ivo Dujmić
Predsjednik vijeća: O'Brien Sclaunich

Grad Rab
51280 Rab,
Trg Municipium Arba 2
T: ++385 51 777 460
F: ++385 51 724 777
tajnica@grad-rab.com • www.rab.hr
Gradonačelnik: Zdenko Antešić
Predsjednik vijeća: Berislav Dumić

Grad Vrbovsko
51326 Vrbovsko,
Goranska ulica 1
T: ++385 51 875 115 / 875 228
F: ++385 51 875 008
gradsko.poglavarstvo.vrbovsko@ri.t-com.hr
Gradonačelnik: Željko Mirković
Predsjednik vijeća: Dražen Mufić

Općina Baška
51523 Baška, Palada 88
T: ++385 51 750 550
F: ++385 51 750 560
opcina-baska@ri.t-com.hr
www.baska.hr
Općinski načelnik: Toni Jurančić
Predsjednik vijeća: dr. Ivan Jurančić

Općina Brod Moravice
51312 Brod Moravice,
Stjepana Radića 1
T: ++385 51 817 180 / 817 355
F: ++385 51 817 002
opcina.brod.moravice1@ri.t-com.hr
www.brodmoravice.hr
Općinski načelnik: Dragutin Crnković
Predsjednik vijeća: Branimir Svetličić

Općina Čavle
51219 Čavle, Čavle 206
T: ++385 51 208 310
F: ++385 51 208 311
opcina.cavle@ri.t-com.hr • www.cavle.hr
Općinski načelnik: Željko Lambaša
Predsjednik vijeća: Josip Čargonja

Općina Dobrinj
51514 Dobrinj, Dobrinj 103
T: ++385 51 848 344
F: ++385 51 221 126 / 401 151
opcina-dobrinj@ri.t-com.hr
www.dobrinj.com
Općinski načelnik: Neven Komadina
Predsjednik vijeća: Alen Šamanić

Općina Fužine
51322 Fužine,
Dr.Franje Račkog 19
T: ++385 51 829 500 / 829 503
F: ++385 51 835 768
opcina-fuzine@ri.t-com.hr
www.fuzine.hr
Općinski načelnik: Marinko Kauzlarčić
Predsjednik vijeća: Đuro Radošević

Općina Jelenje
51218 Dražice,
Dražičkih boraca 64
T: ++385 51 208 080
F: ++385 51 208 090
opcina.jelenje@ri.t-com.hr
www.jelenje.hr
Općinski načelnik: Branko Juretić
Predsjednik vijeća: Damir Maršanić

Općina Klana
51217 Klana, Klana 33
T: ++385 51 808 205
F: ++385 51 808 708
opcina@globalnet.hr • www.klana.hr
Općinski načelnik: Matija Laginja
Predsjednik vijeća: Dorijan Valenčić

Općina Kostrena
51221 Kostrena,
Sv. Lucija 38
T: ++385 51 209 000
F: ++385 51 289 400
opcina-kostrena@ri.t-com.hr
www.kostrena.hr
Općinski načelnik: Miroslav Uljan
Predsjednica vijeća: Ankica Lörinc

Općina Lokve
51316 Lokve,
Šetalište Golubinjak 6
T: ++385 51 831 336 / 831 255
F: ++385 51 508 077
opcina@lokve.hr • www.lokve.hr
Općinski načelnik: Anton Mihelčić
Predsjednik vijeća: Vladimir Habazin

Općina Lopar
51281 Lopar, Lopar BB
T: ++385 51 775 593
F: ++385 51 775 597
tajnik@opcina.lopar.hr
www.opcina-lopar.hr
Općinski načelnik: Alen Andrešić
Predsjednik vijeća: Damir Paparić

Općina Lovran
51415 Lovran,
Šetalište maršala Tita 41
T: ++385 51 291 045
F: ++385 51 294 862
opcina.lovrans@ri.t-com.hr
www.opcinalovran.hr
Općinski načelnik: Emil Gržin
Predsjednica vijeća: Đurđica Tancabel

Općina Malinska-Dubašnica
51511 Malinska,
Lina Bolmarčića 22
T: ++385 51 750 500
F: ++385 51 859 322
info@malinska.hr • www.malinska.hr
Općinski načelnik: Anton Spicijarić
Predsjednik vijeća: Josip Sornilić

Općina Matulji
51211 Matulji,
Trg Maršala Tita 11
T: ++385 51 274 283
F: ++385 51 274 114
info@matulji.hr • www.matulji.hr
Općinski načelnik: Mario Čiković
Predsjednik vijeća: Željko Grbac

Općina Mošćenička Draga
51417 Mošćenička Draga,
Trg slobode 7
T: ++385 51 737 536 / 737 621
F: ++385 51 737 210
mosc-draga-opcina@ri.t-com.hr
Općinski načelnik: Ratko Salamon
Predsjednik vijeća: Nedeljko Dražul

Općina Mrkopalj
51315 Mrkopalj, Stari kraj 3
T: ++385 51 833 131
F: ++385 51 833 101
opcina-mrkopalj@ri.t-com.hr
www.mrkopalj.hr
Općinski načelnik: Ivica Padavić
Predsjednik vijeća: Mario Blašković

Općina Omišalj
51513 Omišalj, Prikešte 11
T: ++385 51 661 970
F: ++385 51 661 980
opcina@omisalj.hr • www.omisalj.hr
Općinski načelnik: Tomo Sparožić
Predsjednik vijeća: Nikola Dapčić

Općina Punat
51521 Punat, Novi put 2
T: ++385 51 854 140
F: ++385 51 854 840
opcina-punat@ri.t-com.hr
www.opcina.punat.hr
Općinski načelnik: Mladen Jurančić
Predsjednik vijeća: Marijan Kereži

Općina Ravnogora
51314 Ravnogora,
Ivana Gorana Kovačića 177
T: ++385 51 829 450
F: ++385 51 829 460
opcina-ravnogora@ri.t-com.hr
www.ravnogora.hr
Općinski načelnik: Anđelko Florijan
Predsjednica vijeća: Jasna Škorić

Općina Skrad
51311 Skrad,
J. Blaževića Blaža 8
T: ++385 51 810 680 / 810 620
F: ++385 51 810 680
opcina.skrad@ri.t-com.hr • www.skrad.hr
Općinski načelnik: Damir Grgurić
Predsjednik vijeća: Ivan Crnković

Općina Vinodolska
51253 Bribir, Bribir 34
T: ++385 51 248 006
F: ++385 51 248 007
pravna@vinodol.hr
www.vinodol.hr
Općinski načelnik: Ivica Crnić
Predsjednica vijeća: Olga Antončić Dukić

Općina Viškovo
51216 Viškovo, Vozišće 3
T: ++385 51 503 770 / 503 772
F: ++385 51 257 521
nacelnik@opcina-viskovo.hr
www.opcina-viskovo.com
Općinski načelnik: Goran Petrc
Predsjednik vijeća: Igor Rubeša

Općina Vrbnik
51516 Vrbnik, Trg Škujica 7
T: ++385 51 857 099 / 857 310
F: ++385 51 857 099
opcina-vrbnik@ri.t-com.hr
www.opcina-vrbnik.hr
Općinska načelnica: Marija Dujmović-Pavan
Predsjednik vijeća: Slavko Zahija

- gradovi
- općine

OPĆI PODACI

Ukupno stanovništvo.....	305.505
Najviše stanovnika	
Grad Rijeka.....	144.043
Najmanje stanovnika	
Općina Brod Moravice	985
Gradova	14
Općina	22
Naselja.....	510

STRUKTURA PRIHODA PO DJELATNOSTIMA

Trgovina	43 %
Prerađivačka industrija	23,4 %
Prijevoz, skladištenje i veze	9,1 %
Građevinarstvo	8,4 %
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	7,4 %
Hoteli i restoranti	4,5 %

INFRASTRUKTURA

Ceste	3.490 km
Željeznice.....	135,5 km
Luke.....	86
Zračne luke.....	4

GOSPODARSTVO

Udio Županije u ukupnom prihodu Republike Hrvatske	5,6 %
Izvoz roba	563 milijuna USD
Uvoz roba	1072 milijuna USD
TERITORIJ	
Površina kopna.....	3.588 km²
Dužina morske obale.....	1.065 km
Najveći otoci	
Cres i Krk.....	40.578 ha
Najmanji otok	
Boljkovac (Rab)	0,11 ha
Najviši planinski vrh	
Kula - Bjelolasic.....	1.534 m.n.v.
Najviše naselje	
Begovo Razdolje	1.060 m.n.v.

Izvori statističkih podataka: Hrvatska gospodarska komora-Županijska komora Rijeka; Statistički ljetopis Primorsko-goranske županije 2008. Odsjek za statistiku Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji i FINA
Gospodarski podaci se odnose na 2008. godinu.

Županijski upravni odjeli:

Kabinet župana
Adamićeva 10/III, Rijeka
T ++385 51 351 604
F ++385 51 351 643
kabinet@pgz.hr
v. d. voditeljica: Nada Milošević

Ured Županije
Adamićeva 10/IV, Rijeka
T ++385 51 351 612
F ++385 51 351 613
ured.zupanije@pgz.hr
skupstina@pgz.hr
v.d. predstojnika: Branko Škrobonja

Ured unutarnje revizije
Adamićeva 10/III, Rijeka
T ++385 51 351 642
F ++385 51 351 643
unutarnja.revizija@pgz.hr
v.d. predstojnica Melita Raukar

Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i poljoprivredu
Žrtava fašizma 17, Rijeka
T ++385 51 301 200
F ++385 51 212 182
gospodarstvo@pgz.hr
v.d. pročelnika: Berislav Tulić

Upravni odjel za pomorstvo, promet i veze
Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 952
F: ++385 51 351 953
pomorstvo@pgz.hr
v.d. pročelnika: Nikola Mendriča

Upravni odjel za proračun i financije
Adamićeva 10/VI, Rijeka
T: ++385 51 351 672
F: ++385 51 351 673
proracun@pgz.hr
financije@pgz.hr
v.d. pročelnice: Bosiljka Kalčić

Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i sport
Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 882
F: ++385 51 351 883
skolstvo@pgz.hr
društvene.djelatnosti@pgz.hr
v.d. pročelnice: mr. sc. Jasna Blažević

Upravni odjel za upravljanje imovinom i opće poslove
Splitska 2/I, Rijeka
T: ++385 51 351 822
F: ++385 51 351 803
imovina@pgz.hr
v.d. pročelnice: Branka Ivandić

Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb
Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 922
F: ++385 51 351 923
zdravstvo@pgz.hr
socijalna.skrb@pgz.hr
v. d. pročelnika: mr. sc. Ivo Afrić

Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša
Riva 10/I, Rijeka
T ++385 51 351 202
F ++385 51 351 203
graditeljstvo@pgz.hr
komunalne.djelatnosti@pgz.hr
Pročelnica:
dr. sc. Koraljka Vahtar-Jurković

Ustanove u kulturi i javne ustanove PGŽ

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja
Muzejski trg 1,
51000 Rijeka
Ravnateljica:
Margita Cvjetinović Starac
T: ++385 51
213-578, 335-772
F: ++385 51 213-578
pomorski-povijesni-muzej@ri.htnet.hr

Prirodoslovni muzej
Lorenzov prolaz 1,
51000 Rijeka
Ravnatelj:
Marin Kirinčić
T: ++385 51 553-669
F: ++385 51 553-669
primmuzri@ri.htnet.hr
www.prirodoslovni.com

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov
Ronjgi 1, 51516 Viškovo
Ravnatelj: Darko Čargonja
T: ++385 51 257-340
F: ++385 51 503-790
ustanova@ri.t-com.hr
www.ustanova-ronjgov.hr

Javna ustanova Priroda
Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u PGŽ
Grivica 4, 51000 Rijeka
Ravnateljica: Sonja Šišić
T: 00385-51-352-400
F: 00385-51-352-401
info@ju-priroda.hr
www.ju-priroda.hr

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije
Splitska 2/II, Rijeka
Ravnatelj:
prof. dr. sc. Mladen Črnjar
T: ++385 51 351 772
F: ++385 51 212 436
zavod@pgz.hr
www.zavod.pgz.hr

Izabrane najbolje sportske fotografije u PGŽ

Druga po redu izložba fotografija "Sport u Primorsko-goranskoj županiji 2010." svečano je otvorena prvoga dana prosinca u prostorijama Zajednice Talijana - Rijeka. Izložene su najbolje 32 fotografije ovoga natječaja koji je, otkako je prošle godine startao, pobudio veliko zanimanje među fotoreporterima, kako profesionalcima tako i amaterima. Prvu nagradu od 4.000 kn osvojio je Goran Razić, drugu nagradu od 3.000 kn osvojio je Roni Brmalj, dok je 2.000 kn za treću najbolju fotografiju osvojio Damir Škomrlj. Posebna pohvala za promicanje etičnosti pripala je Petru Fabijanu, dok su pohvale dodijeljene Deanu Miculiniću, Sanji Prodan, Valentini Prokić, Vedranu Karuzi i Verdanu Grubeliću.

DOBITNICI NAGRADNE KRIŽALJKE IZ 22. BROJA ZIP-A (pristiglo 472 koverti, dopisnica i razglednica)

Ručak/večere za dvije osobe u konobi „Bracera“ u Malinskoj

Loris Bonicoli

Kružna 4

51 000 Rijeka

Silvana Jendrok

Emilija Randića 16

51 000 Rijeka

Dragica Stojanović

S. Gopčevića 2

51 550 Mali Lošinj

Poklon bon za kupnju eko-

proizvoda u zadrugi „Zelena

i plavo“

Bruno Forempoher

Veberova 388

51 222 Bakar

Marija Habereiter

Veprinac, Travičići 21

51 414 Ičići

Denis Mahmutović

Milutina Barča 20

51 000 Rijeka

Monografija Petra Trinajstića

„Primorsko-goranska županija“

Valentin Crjenko

Kricin 16

51 523 Baška

Nada Gallat

Franje Čandeka 36

51 000 Rijeka

Antun Jugo

Draga Gervaisa 2

51 000 Rijeka

Knjiga Dragana Ogurlića i Voje

Radoičića „Štorije“

Mirjana Belašić

Praputnjak 210

51 225 Praputnjak

Eleonora Hrelja

Ivanje 21

51 559 Beli

Lucijana Štefančić

Franje Čandeka 40

51 000 Rijeka

Knjiga Josipa Deželjina “Rab

kroz stoljeća

Igor Pahljina

dr. Andrije Stampara 16

35 400 Nova Gradiška

Vesna Ribarić

Turanski put 20

51 000 Rijeka

Melthior Tibjaš

Mate Balote 41

51 000 Rijeka

Knjiga „Josip Uhač – Život i djelo“

Alma Cvjetković

Mihelići 2A

51 211 Matulji

Davorin Mateljan

Lošinjska 8

51521 Punat

Mate Pečanić

Krmpote 5

51 252 Klenovica

Blaženka Rudan

Laginjina 6

51 000 Rijeka

Vinka Vlačić

43. istarske divizije 12

51 415 Lovran

Knjiga „Tajne otoka Krka“

i “Svita s dvora riječkog

kolodvora“

Josip Car

Manestri 46

51 265 Dramalj

Eugen Keretić

Bujiska 11

51 000 Rijeka

Romana Pelčić

Principi 78B

51 213 Jurdani

Mira Španjol

Dobrinj 126

51 514 Dobrinj

Marin Tomec

Cvjetni trg 10

51 512 Njivice

Komplet poklona PGŽ (torba,

majica, jastučić)

Paula Gržinić

Donji Turki 22

51 215 Kastav

Nedi Mataja

Zagrebačka 36

51 250 Novi Vinodolski

Nikola Rupčić

Saršoni 85

51 216 Viškovo

Edvard Smajila

Osječka 35

51 000 Rijeka

Ivana Šimunec

Viktora Bubnja 20

51 326 Vrbovsko

Novogodišnji komplet PGŽ

(rokovnik + kalendar)

Ivanka Barčević

F. Brentinjski 3

51 000 Rijeka

Ivana Cvitan

Buzdohanj 127C

51 219 Čavle

Valentina Kruljac

Ede Jardasa 22

51 000 Rijeka

Ada Maršanić

Ratulje 27A

51 218 Dražice

Marija Olujčić

Podpinjol 33

51 000 Rijeka

Katarina Perkić

D. Cesarića 10

51 000 Rijeka

Snežana Stanković

Turanski put 7A

51 000 Rijeka

Vali Trinajstić

Ika – B. Zdrinjska 12

51 414 Ičići

Jasna Zibar

Drenovski put 43

51 000 Rijeka

Milena Zubčić

Put Puhari 1

51 211 Matulji

CD Dječjeg festivala „Kvarnerić

2010“

Matea Atanasovski

Gorica 18

47 300 Ogulin

Sandra Duhočić

Setaliste XIII divizije 63

51 000 Rijeka

Zvonimir Fabijanić

Veli dvor 6

51 513 Omišalj

Mile Gajić

Boćac61

51 550 Mali Lošinj

Zlatko Golik

Moravička sela 7

51 312 Brod Moravice

Bogdana Konc

Draga Baščanska 1B

51 522 Draga Baščanska

Damir Grgrurić

Balokovićeva 63

10 020 Zagreb

Božica Novaković

Kralja Tomislava 13

51 326 Vrbovsko

Nevenka Ostojić

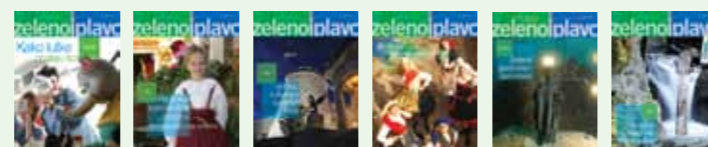
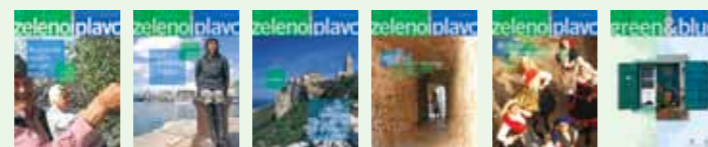
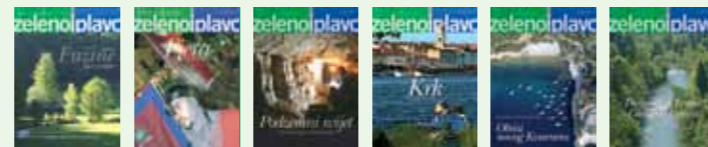
Susak 196

51 561 Susak

Luigi Satalić

Vladimira Gortana 34a

51 554 Nerezine

Predbilježi se i besplatno primaj poštom magazin Primorsko-goranske županije **zelenoiplavo**
 info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Impressum: zelenoiplavo, magazin PGŽ • ISSN 1845-5220 • Izlazi 4 puta godišnje • Godina VI • Broj 23 • Prosinac 2010. • **Izdavač:** Primorsko-goranska županija, Adamićeva 10, Rijeka • info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612 • **Za izdavača:** Zlatko Komadina • **Odgovorni urednik:** Branko Škrobbonja • **Glavni urednik:** Dragan Ogurlić • **Autori tekstova:** Dragan Ogurlić, Marinko Krmpotić, Zdravko Kleva, Boris Perović, Walter Salković, Barbara Čalušić, Mladen Trinajstić, Branko Škrobbonja (kronika) • **Fotografije:** Petar Fabijan, Sandro Rubinić, Marinko Krmpotić, Mladen Trinajstić • **Naslovnica:** Petar Fabijan • **Ilustracija:** Vjekoslav Vojo Radoičić • **Lektor:** Jasna Škorić • **Likovno oblikovanje:** Ivica Oreb • **Marketing i produkcija:** Makol marketing, Rijeka, narudžba oglasa na e-mail: makol@makol.hr ili fax 051 / 677 226 • **Tisak:** Radin, Sv. Nedjelja • **Naklada:** 15.000 • Idući broj magazina "Zelena i plavo" izlazi u ožujku 2011.

AUTOR: ANTRAKS	TOKSIN U ZUBIMA CEGRTOSE ILI KOBRE	ROMAN HENRYJA MILLERA	OTOK JUŽNJA OD LOŠINJA	SLAVNA AM. JAZZ- PJEVAČICA ("SINNER MAN")	MJESTO I ISTOIMENI ZALJEV KOD DUBROVNIKA	"KYOTO UNIVERSITY REACTOR"	IVO GREGUREVIĆ
ČABARSKI VLASTELIN PETAR							
KLEPČEVO SELO							
PRODAVAČ SVETAČKIH SLIKA							METEO STANICA KRAJ ČABRA
BIVŠI TRENER IVICE KOSTELIĆA, VICENCIJU						FOSFOR VANJSKI OMOTAC DRVETA	
PRILOG: OHOLO (PREN.)							LEGENDA ČABARSKOG KRAJA
AZIJSKA VOČKA UDOMAĆENA U PRIMORJU					"OBJECTIVE RALLY POINT" "KRALJICA KRIMICA" CHRISTIE		FRANCUSKI REDATELJ ("VIDOCQ") PJEVAČ CUTUGNO
IVICA OLIĆ			KONTROVER- ZNI NOVINAR, DOMAGOJ NAŠA KRŠNA REGIJA				SILICJU VIŠOKE STRME STIJENE
SLOJ ČEGA NA ZIDU KOJI SLUŽI ZA ZAŠTITU I IZOLACIJU						CJELOVIT, POTPUN GOVOR UZ UZDIGNUTU CASU	
SITNI OTPACI OD SIJENA, TAR						MANJI ZALJEVI PLODNO PODRUČJE U PUSTINJI	
POLIGON ZA ISPALJIVANJE I LANSIRANJE RAKETA							KINESKI FILO- ZOFO LAO ... FILM JOHNA FRANKEN- HEIMERA
OTILJIA OD MILJA				HONGKONŠKI REDATELJ, TSUI MANEKENKA MULDER			VRSTA ANTILOPE "OHIO LIGHT OPERA"
VLADIMIR NAZOR				INDEKS, SADRŽAJ NAJVEĆA ČABARSKA RUEKA			KVASINA PRKOS
	MJESTO KOD OPATUJE PJEVAČ RAHIMOVSKI				FR. PISAC, CLAUDE ("UZNIK") ŽENSKI PJE- VACKI GLAS		UGLIJK NOĆNI LOKAL
JAPANSKA MARKA LUKSUZNIH VOZILA						POBJEDNIČKI ZAHVATI U DŽUDU IRIDU	GLUMICA DEREK WILL SMITH
CRKVICA ILI MANJI PROSTOR S JEDNIM OLTAROM							EGIPATSKI DRŽAVNIK AL SADAT "ISTOK"
ITALIJA		NAJTVRDA VRSTA UGLJENA					ŽETELAČKO ORUĐE

Rješenja traženih pojmova i vašu adresu (najjeftinije na dopisnici), pošaljite (ili osobno donesite) do 24. veljače 2011. g na adresu:

Primorsko-goranska županija

Magazin „Zelena i plavo“ (za nagradnu križaljku), Adamićeva 10, 51000 Rijeka

Izvlačenje dobitnika bit će 24. veljače 2011. g na Kanalu RI u emisiji „Od mora do gorja – Županjske teme“, a rezultate objavljujemo u sljedećem broju.

Rješenja traženih pojmova iz prošlog broja:

Narodni svećenik, mons. Josip: UHAČ; umjetnik, kipar, Brsečan, Ljubo: DE KARINA; selo na Brsečini: ZAGORE; pseudonim književnika iz križaljke: JENIJO SISOLSKI; najpoznatije djelo književnika iz križaljke: ZAČUĐENI SVATOV; hrvatski književnik iz Brseča: EUGEN KUMIČIĆ

Nagrade za točne odgovore iz ove križaljke

3 ručak/večere za dvije osobe u restoranu „Nono Frane“ u Viškovu

3 poklon bona za kupnju eko-proizvoda u zadrugi „Zelena i plavo“

3 foto-monografije Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“

3 knjige Dragana Ogurlića i Voje Radoičića „Štorije“

3 knjige „50 godina Gradskog kazališta lutaka“

5 knjiga „100 vodećih hrvatskih restorana i njihovi recepti“

5 knjiga „Tajne otoka Krka“

5 knjiga „Nonina kuhinja“

5 kompleta poklona PGŽ (keramički vrč, olovka, jastučić za vožnju)

10 CD-a Klape Nevera „Pjesmom kroz zavičaj“

“Nono Frane”
Viškovo 47, Viškovo
Tel. 051 256-244
Radno vrijeme: 10-23 sata

Restoran “Nono Frane” u Viškovu već samim nazivom asocira na topao, ugodan, domaćinski ambijent. I točno je tako, no “vremešni starčić” koji tek puni 35 godina starosti nalazi se skoro četiri godine u vlasništvu Vjekoslava Lazića koji čini sve da se u restoranu traži mjesto više.

A kada se prvi put dođe, događaj se ne zaboravlja. Razlog leži u tajni spravljanja mesa na grilu, što je i specijalitet kuće, i to na drvenom ugljenu. Vlasnik Vjekoslav Lazić osobno kontrolira uzgoj domaćeg mesa koje nabavlja u okolici Valpova i Karlovca. Ništa ne prepušta slučaju, a k tome isključivo on priprema meso za gril, jer kaže, priprema mesa je najbitnija. A recept? Ostaje tajna, reći će nekadašnji državni prvak ex Jugoslavije u kuhanju i pripremanju mesnih jela na grilu. Recept mu je u naslijeđe ostavio njegov profesor kulinarstva, a njemu je pak njegov otac prepustio tajne kulinarskog zanata.

Restoran “Nono Frane” radi sve dane u godini osim na Božić. Uz 80 mjesta u restoranu, na ugodnoj natkrivenoj terasi još je 60 mjesta, a vanjska peka jamči vrhunske užitke u mesnim čarolijama koje nastaju pod njom. Za manje obiteljske proslave, rođendane, obljetnice, “Nono Frane” je odličan ambijent u kojemu ćete podijeliti radost s najbližima.

Recept Gurmanska pljeskavica

Sastojci: 250 g mljevene junetine začinjene po tradicionalnoj recepturi, 20 g kuhane šunke i 20 g dimljenog sira

Sastojke izmiješamo i razvaljamo u okrugli oblik. Dobivenu smjesu zarolamo u plućnu maramicu, pečemo na roštilju s drvenim ugljenom po četiri minute sa svake strane. Gotovu pljeskavicu serviramo s domaćim kajmakom na vrhu.

Recept Pureći odrezak u gorgonzoli

Sastojci: 250 g purećeg filea, 100 g sira gauda, 50 g dalmatinskog pršuta, 10 dcl vrhnja za kuhanje, 50 g sira gorgonzole

Pureći file razrežemo i posolimo. Napunimo ga pršutom i sirom te pečemo na žaru po pet minuta sa svake strane. Gorgonzolu rastopimo u posudi, dodamo vrhnje za kuhanje i začinsko bilje, te lagano kuhamo.

Pureći file serviramo s pomfritom, domaćim njokima ili nekim drugim prilogom i prelijemo umakom od gorgonzole.

Tekst: Dragan Ogurlić
Ilustracija: Vjekoslav Vojo Radočić

Starije
Priče iz primorsko-goranskog kraja

Ubijanje staraca

*M*ekada, u staro vrijeme, nije se živjelo toliko dugo kao danas. Sretan je čovjek bio onaj koji bi navršio pedesetu, a kamoli više. No, duboka starost nije bila na cijeni. Kako se ne bi morali o nemoćnima brinuti, starim su ljudima “pomagali” da odu s ovoga svijeta.

Na otoku Krku pripovijeda se da su u neko davno vrijeme ubijali sve stare i nemoćne ljude koji bi prešli osamdesetu. To nisu bili kršćani.

Tako je jedan čovjek imao starog oca, ali ga nije htio ubiti jer mu ga je bilo žao. No budući da ga nije smio držati doma, sakrio ga je na jednom mjestu i onamo mu nosio jesti, a da to nije nitko znao.

Uto dođu slabe godine i tri ljeta kapi kiše nije palo. Zemlja nije rodila i narod je pao u silnu nevolju. Ljudi su potrošili sve što su imali, sve su do zrna pojeli.

Nakon toliko vremena Bog se smilovao i poslao kišu. Ljudi su orali i bili bi sijali, ali nisu imali sjemena jer su sve potrošili za onih gladnih godina.

Onaj čovjek koji je hranio staroga oca, otišao je do njega i sve mu ispričao. A starac mu savjetuje neka ide oko gumna i po brijegovima, gdje su mravi spremali zrna u svoje nastambe, i tamo će naći sebi za sjeme. On je učinio kako mu je rekao otac, našao je dovoljno zrnja i lijepo posijao. Svi drugi ljudi su se čudili otkuda njemu sjeme, jer nisu imali ni zrna. Tada im on ispričevjedi kako brine o starom ocu kojega je sakrio jer mu je bilo žao ubiti ga, i kako ga je starac naputio da ide oko gumna i brijegovima gdje su mravinjaci - tamo je našao sjeme i posijao ga.

Kad su to drugi čuli i razumjeli, nisu više stare ljude ubijali.

PUTO
VIMA
FRAN
KOPANA

Bakar

Kompleks kaštela u Bakru smješten je na temeljima prethistorijske i rimske fortifikacije. Izgradnja kaštela ulazi u razdoblje kada je Bakar bio u posjedu krčkih knezova. U 16. stoljeću grad je dodatno utvrđen protiv udara Osmanlija. U 16. i 17. stoljeću vlasništvo je knezova Zrinskih, frankopanskih rođaka. Nakon otpora Habsburgovcima i smaknuća Petra Zrinskog i Franje Krste Frankopana, Kaštel je opljačkan.

Primorsko - goranska županija
Adamićeva 10
HR - 51000 Rijeka

+385 51 351 600
info@pgz.hr
www.pgz.hr

primorsko
goranska
županija